

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
ÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Kegyenczek alkonya.

Budapest, július 31.

A török alkotmányosság ezideig még csak egyetlenegy számbavehető tényben nyilatkozott meg: elsöpörte helyükről a szultán kegyenceit. A török kamarilla, mely mintegy elszigetelő gyűrű zárta el eddig a népet a szultántól és a néptől, széttöredezett mint egy rozsdá-ette vaskarika. Egymásután tűnedeztek el a Yildiz-kioszk környékéről azok a nagytekintélyű pasák, akiknek eddig szabad ki- és bejárásuk volt a felséges padisah színe elé. Őszi ködárnyak tűnedeznek el így, hogyha kora hajnalban rájuk tűz a fölkelő napsugár. A tüntető tömeg megcsufolja őket, gunydalokat énekel róluk az utcán s egész Törökországban nincsenek ma siralmasabb, szájalomraméltóbb figurák, mint ők, az egykor irigyelt és rettegett kegyenczek.

Bukást nem kísérhet kevesebb részvét, mint az övéké. Mint a légy és földi bogár az elhullatott morzsákra, úgy gyűl az ilyen népség az uralkodói kegy terített asztalához, lesve, hogy a szeszélyes kegyur mikor dob nekik alamizsnát. Egész létalapjuk az, hogy sikerült megnyerniök valakinek a jóindulatát, aki hatalmas. Ők maguk érzik legjobban, hogy ez a jóindulat mennyire ingatag alap, ezért igyekeznek, hogy napról-napra újra kiérdemeljék a nagyur rokonszen-

vét. Csuszó-mászók és szolgálatra készek. Ónézetlen, akarattólküli bábok, akik minden férfiatlan aljasságra, minden pribék-szolgálatra kaphatók.

Amióta önkényuralom van, kegyenczek is vannak s az abszolutizmus fojtott, páras légkörében olyan gyorsan tenyésznek ezek a csunya élősdiék, mint alkalmas talajon, megfelelő temperatura mellett bizonyos mikrobák. Ahogy az alkotmányossággal együtt jár a felelős kormányzásnak az elve, kényuraság úgy nem lehet meg kegyenczek nélkül. Az a legfelsőbb akarat, aminek a fénye mindent áthat, úgy vonzza őket, mint az éji pilléket a lámpaláng. Jönnek a sötétből, az ismeretlenség vak homályából, egy darabig megvillannak a kölcsönzött ragyogásban, azután eltűnnek. De nem olyan ártalmatlanok, mint az éji pillék: maga az abszolutizmus felényire sem olyan kártékony, mint ők s az önkényuralkodó, ami néprontó gázságot elkövet, abban is legtöbbször ők a bűnösök, a titkos, felelőtlen tanácsadók s az engedelmes eszközök, akiknek fölhasználásával a zsarnok számára mi sem lehetetlen. Egyes ember — még ha a legmagasabb földi piederstálon áll is — ítéletében félnék, akaratában ingadozó, mihelyt milliók sorsáról, kiszámíthatlan erejű tömegek irányításáról van szó. A Yildiz-kioszkból nem lehet látni, hogy mi történik Macedoniában, szegény, gyenge, min-

den szélfuvalattól remegő szultán, hogyan tudná, mikor mit merjen, mit ne merjen? Akkor azután jönnek ők, az alázatos tanácsadók: „Felséges padisah! Ezt tedd! Azt tedd! Mi vagyunk a te igaz barátaid! Neked s a te ragyogó háznak az érdeke ez!” A felséges padisah és a ragyogó ház érdeke pedig véletlenül mindig olyan, hogy mellette a hü tanácsadók is megtalálják a sápjukat. Az egyik kegyelt ember itt, a másik ott üti szipolyát a nemzet testébe; szegény adózó nép izzad, verejtékből sajtol aranyat, a felséges ur személyes gárdája pedig pompázó palolákat épít s lágyan gördülő hintókban jár.

Am azért mégis van költői igazságszolgáltatás! És ez a költői igazságszolgáltatás abban rejlik, hogy kényur és kegyencz mindenkor méltók egymásra. A kölcsönös hűség és barátság mezében nyájaskodva a kegyencz meglopja urát. Az ur pedig csak addig kegyes, ameddig derűs napok járnak, mihelyt borus lesz az ég, maga is szívesen hártja az odiomot tanácsadóira s habozás nélkül áldozza föl legrégebb és legjobban megszokott kegyenczét. Szegény ijedt padisah, miután első rémületében alkotmánynyal ajándékozta meg a népet, szintén ezt cselekszi. Csak egyszer-kétszer kellett gyalázó gunydalokat elénekelni a Yildiz-kioszk előtt, csak egy-két suhancznak kellett elordítani, hogy „Le

Egy erkölcsös leány története.

Irta: Benda Jenő.

(Utánnoválás tilos.)

1.

Ennek a leánynak a halálos ágyon senyedő édesapja igtatta lelkébe az erkölcsöt, tíz perczel a szomorú vég előtt. Tisztas uri szobában, amelyben a polgári jóindulat jelei mutatkoztak, sirdogált az ifjú, aranyhajú leány, az ágyban fekvő megsárgult bőrű, kiaszott ember pedig szakadozott szavakkal beszélt hozzá, ilyenformán:

— Édes kis leányom . . . nekem már végem . . . érzem . . . Mindegy! . . . hát meghalok . . . egyszer úgy is meg kell halni mindenkinek!

Ezt eddig hősi erővel, nyugodt komolysággal mondotta a derék ember, de most megjelent lelki szeméi előtt a sárga agyagos föld, az éhesen tátongó fekete üreg, amint ama szomorú czélra rendelt hosszukás ládára mohón leselkedik — és minden idegszála megdermedt a rémülettől. Kiszikkadt torkán nem jött ki több szó, ugyanazért várt, amíg a hangja újra megerősödik s közben a zokogó leány aranyhaját simogatta. Így telt el egy percz, azután folytatta:

— Egyszer úgy is meg kell halni . . . hát nekem mindegy, de miattad vagyok aggodó szívű. Szegény kis leányom! Szegény édes gyermekem! Nincsen senki, hogyha én meghalok . . . Sem apád, sem anyád . . . sem senki rokonságod . . . Mi lesz veled?

Az aranyhajú leány még erősebben zokogott, mert most már az apja mellett önmagát is siratta,

— Mielőtt elválnék, fogadj meg nekem valamit! — folytatta a haldokló. — S erre esküdj meg itt az apád halálos ágya előtt! Esküdj meg, hogy soha sem térsz le a tisztesség utjáról! Én, sajnos, nem hagyok rád semmiféle földi vagyont . . . sokba került az élet, amit kerestem, elment, . . . mint szegény ember halok meg. (Nem vallotta be a tiszteletreméltó öreg, hogy addig, amíg kezét, lábát mozgatni tudta, jó borra és rossz asszonyra költötte a pénzt!) Te szegény, vagyontalan árva leszel . . . És az ilyen leányt sok kísértés környezi . . . Esküdj meg rá, hogy megóvod magad minden rossztól, ha már én nem leszek, hogy megvédelmezzek! Az Isten jó, majd gondodat viseli. A jó Isten különös figyelemmel van a tisztességes, becsületes lányok iránt. Esküdj meg!

A leány megesküdt. A tiszteletreméltó apa pedig, miután lányát így eljegyezte a jóerkölcsessel, fálnak fordult és elhalálozott. Meg kellett halnia szegénynek, mert gerinczcsontjában nagyon megromlott a velő, holmi jó boroknak és rossz asszonyoknak miatta.

2.

A leány csakugyan tisztességes maradt s reménykedve várta, hogy jöjjön s vegye gondviselésébe az Isten, aki különös jóakarataiba szokta fogadni az ártatlan, erkölcsös leányzókat. A jó Isten azonban, úgy látszik, késlekedett, mert őt megelőzve jöttek az Egyház szolgálói s azon a czimen, hogy ők temették el szegény megboldogultat, elhurczoltak a háztól minden értékeset. Azután jöttek a halott apa régi cimborái azzal, hogy annak idején valamely jó bor vagy rossz asszony megszerzésére kölcsönt adtak az elment jóbarnak s elcipelték mindazt, ami az

Egyház szolgálói után még megmaradt. A leány egy szál ingecskeben olyan árván maradt, mint az ujjam. (Mellesleg megjegyezve, ez az állapot jár a legtöbb veszedelemmel a szegény, de becsületes lányokra nézve — persze csak akkor, hogyha szépek, — mert egy szál ingben viszi őket legszívesebben bűnre a Gonosz!)

Am végül a jó Isten is megérkezett s nem hagyta szomorú elhagyatottságban szegénykét. Hanem fogta a kezét és elvezette egy istenes öreg nőhöz, aki látván, hogy a leány jó dolgos lesz, mert erős és egészséges, irgalmas szível házába fogadta a részvétet érdemlő apátlan anyátlan árvát. Az öreg nő mellett a leánynak háromféle dolga volt:

Először, legfőképpen és mindenekelőtt őrizte a maga jó erkölcsét.

Másodszor: hajnali három órától éjjelig dolgozott s nagy igyekezve szorgoskodott a ház körül. Főzött, mosott, takarított; nagy, nehéz fáradsággal törte hamvas testét, hófehér kacsóját. Egyedül kellett munkálkodnia, mert az öregasszony nem segíthetett neki. Az öreg asszony tudniillik egész nap imádkozott.

Harmadszor: éjjeltől hainali három óráig az öreg asszonnyal együtt imádkozott s hangosan mormolta a bünbocsánatot kérők imáit. Neki szegénykének még nem volt semmi bűne, nem is magáért, hanem az öreg asszonyért cselekedte ezt, aminek ez volt a magyarázata: A jószágos öreg nő csak öregsége idejére volt ilyen kegyes; azelőtt, kora fiatalágában igen viharos életet élt. Akkor tért meg, amikor arcán az első ráncok mutatkoztak s ebből látván, hogy immár a halálos vég közeledik, fogadalmat tett, hogy valahányszor férfival vétkezett, annyiszor fogja elrebegni a bünbocsánatot kérők imáit. Tíz év

Mehmed pasával" „Le Hamdi bey-jel!" s Mehmed pasa már repült és Hamdi bey is repült. Így történik ez ma Törökországban, így történt ez másutt és nem egy eset volt rá s nem is olyan régen nálunk is.

De aki ebből azt hiszi, hogy a kegyenczek a maguk kárán tanulnak, az csalódik. Csak egy cseppnyi méz cseppenjen el akárhol az abszolutizmus mézéből, azonnal jönnek rá a legyek.

Budapest, július 31.

A miniszterelnök a királynál. Vasárnap és hétfőn tartja a kormány azt a minisztertanácsot, amelyen egyrészt elintézik az eddig összegyűlt folyó ügyeket, másrészt pedig az őszi politikai szezon előkészítését beszélnek meg. A minisztertanács fontosabb tárgyai a fuzió kérdésével kapcsolatban a jegybank ügye, a katonai kérdések és a választói reform, továbbá a katolikus autonómia és az 1848:XX. t.-cz. teljes végrehajtása, az adóreform és a takarmánykiteli tilalom. A minisztertanács befejezte után, mielőtt azonban Edvárd angol király Ischlbe érkezne, kihallgatásra megy a királyhoz, hogy jelentést tegyen az aktuális politikai helyzetről. A miniszterelnök utazásának napja még nincs megállapítva s hír szerint csak egy napig marad Ischlben.

Wekerle üdülése. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután Dánosra utazott, ahonnan hétfőn reggel érkezik vissza a fővárosba.

A nagyhorvát izgatás. Fiuméből írják: A horvát klérus évek óta törekszik, hogy Fiume város és három alközségének területén a nagyhorvát eszmének propagandát csináljon. Különösen a zenggi püspökség, amelyhez Fiume is tartozik, követelt el mindent czélja érdekében. A püspökség zajtalan munkája most fordulópontra jutott. Drenova alközség lelkészét, Zigar Pált, aki igyekezett a horvát izgatást ellensúlyozni, rendeletileg áthelyezte egy horvátországi kis községbe és helyére egy tulzó horvát-érzelmű papot nevezett ki. A drenovaiak ma küldöttséget menesztettek Belle fiumei helyettes-polgár-

mesterhez, akinek kijelentették, hogy a horvát papot nem engedik installálni. Elhatározták továbbá, hogy a templomot bezárják és megtiltják a horvát propaganda képviselőjének a papi funkciót. Fiumében a zenggi püspökség rendelete nagy feltűnést keltett.

A karlóczai kongresszus. Az önálló-párt ma délután négy órakor értekezletet tartott, amely este hat órakor ért véget. Az értekezleten történeteket a legnagyobb titokban tartják és megállapodásaikról semmit sem hoztak nyilvánosságra. Este kilenc órakor a radikális párt tartott értekezletet. A holnap i patriarcha-választás elé az egész szerb nemzeti egyház nagy várakozással tekint.

A kongresszus holnap délelőtt kilenc órakor ül össze. A megnyitás után küldöttség megy a királyi biztosért, aki megérkezve hosszabb beszédben megadja az utasításokat a választási cselekményre vonatkozólag. Ezután a templomba vonulnak, amely előtt a diszszázad zászlóval és zenével foglal helyet. A királyi biztost a templom főbejárata előtt a püspöki kar és a fungáló lelkészség élén Bogdanovics Luczian adminisztrátor fogadja és az ő számára fentartott diszhelyre vezeti. Az istentisztelet alatt a kivonult diszszázad szabályszerű disztüzeket ad és ezeket a tüzéség átveszi. Az egyházi szertartás után a pontifikáló adminisztrátor a püspöki karral és a fungáló papsággal a templom főbejártaig kíséri. A királyi biztost diszfogatján a diszszázad tisztelgése mellett távozik. A templomból a kongresszus üléstermébe térnek vissza, ahol kezdetét veszi a választás. A választás a kongresszus világi elnökének elnöklésével zárt ülésben történik. A választás befejeztével a kongresszus rögtön elkészíti az ülés jegyzőkönyvét és hitelesíti azt. Elkészíti egyben az ő felségéhez intézendő felterjesztést is, amelyben a legfelsőbb megerősítést kérelmezi. Ezután küldöttség megy a királyi biztosért, aki a gyűlésen megjelenve, átveszi a felterjesztést az ülés hitelesített jegyzőkönyvével s az eredeti szavazati ivekkel együtt.

Képviselőből közjegyző. Már régebben megirtuk, hogy az igazságügyminiszter dr. Kovács Albertet, Székelyudvarhely város országgyűlési képviselőjét Marosvásárhelyre közjegyzővé fogja kinevezni. A kinevezést a hivatalos lap mai száma közli. A Kovács lemondásával megüresedő székelyudvarhelyi kerületben máris nagy választási mozgalom indult meg.

A horvátországi helyzet. Zágrábból jelentik, hogy koalíciós képviselők állítása szerint a kormány még mindig üldözi azokat a hivatalnokokat, akik a legutóbbi választás alkalmával az ellenzékre szavaztak. Az áthelyezések napirenden vannak, ami erősen terheli Horvátország autonóm budgetjét. A „Srbo-bran" azt írja, hogy a sunjai kerületben fekvő Drlyacsa község szerb templomában és a lelkési lakban a zágrábi törvényszék kiküldöttel csendőrség segédlete mellett házkutatást tartottak. A bíróság emberei Péter szerb király arczképe után kutattak, mely állítólag a templomban és a lelkész lakásában ki volt függesztve. A házkutatás eredménytelen maradt. A nevezett lap a házkutatást a Rauch-rezsim szerbellenes hajszájának mondja, amelynek az a czélja, hogy a szerbeket illoyális színben tüntesse fel.

Az alkotmánypárt-körből. Az alkotmánypárt ma összejövetelén számosan fordultak meg a pártkörben egy a képviselő-, mint a kültagok közül. A párt legközelebbi összejövetele augusztus 4-én, kedden lesz.

A nagyatádi választás. A nagyatádi kerületben holnap lesz a képviselőválasztás. Rotter Sándor lemondása következtében a mandátumra most két jelölt maradt. Az egyik jelölt dr. Piszár Antal barcsi ügyvéd, tegnap mondta el programbeszédét Nagyatádon. Délután körutra indult a kerületben. A választók egy része dr. Kommen Eleknek ajánlotta fel a jelöltséget. A rend fenntartására két század katonaság és negyven csendőr érkezett Nagyatádra.

Az angol-német viszony. A londoni nemzetközi békebirósági liga egyik ülésén egyhangulag határozatot fogadtak el, amely biztosítja a német népet arról, hogy az egyesült királyságok lakossága nem táplál ellenséges érzelmeket Németország irányában, hanem szívesen látná, ha a két ország karöltve haladna. Az alsóház független munkaspártja elhatározta, hogy ama határozatának másolatát, amelyben rosszalja az Anglia és Németország közötti ellenséges viszony előidézésére irányuló kísérleteket, megküldi az összes képviselőknek. A csoport elhatározta továbbá, hogy a munkaspárt tagjaiból álló küldöttséget meneszt Németországba, hogy az érintkezésbe lépjen az ottani városi hatóságokkal, munkásszervezetekkel stb.

óta éjjel-nappal szüntelenül imádkozott. de még így is látta, hogy a letörlesztendő bűnök lassan fogynak, míg a Halál gyorsan közeledik s ezért segítségül vette maga mellé a tisztalelkületű ártatlan leányzót.

3.

Vasárnap mindig templomba mentek. A templom a falu közepén egy dombtetőn emelkedett. Innen a magasból enyhe, békés szóval, szelid csengés-bongással szólt a harang:

— Gingalang! Derék emberek jertek és dicsérijétek az Urat!

S a derék emberek jöttek. Biczegő anyókák, őszhaju vénék, vértelen szüzek, sápadt gyermekek, korán elasztott asszonyok hónuk alatt kacsos imakönyvet szorongatva, égre szálló lélekkel, áhitatos arcczal mentek arrafelé, ahonnan a harang hívta őket: „Gingalang!"

Télen hideg volt, dermesztő szél fújt, sikós lett a domb oldala. Az áhitatos emberek azonban mégis megmászták a hegyet, mert hívta őket a harang: „Gingalang!"

Nyáron égetett a nap s szurós tűznyilak patogzottak vissza a domboldalról, a kövek közül. De a kegyes emberek mégis mentek, mert hívta őket a harang: „Gingalang!"

A templomban pedig várakozott rájuk az üregesszemű kökrisztus, akinek minden héten egyszer illett megcsókolni a lábát. A kökrisztus immár nyomorék lett a sok áhitattól, a jobb lábába tudniillik lyukat csókoláltak a buzgó hivek.

4.

Télen-nyáron minden vasárnap ellöttek ebbe a templomba s étlen-szomjan itt imádkoztak estéig.

Jövet is, menet is utjuk ott vezetett el az Örömök-kertje előtt. Az Örömök-kertjét magas

kőfal övezte s a kőfalon át duslombozatu örökzöld fák hajoltak ki az ut fölé.

A jámboréletű öreg nő, mielőtt oda értek, mindig kioktatta a leány arra, hogy mi a teendője.

— Ne nézz oda leányom! Becstelen orgiák, férges lelkek, irtózatos bűnök megfertőzött tanyája ezt a kert! Borzasztó dolgokat mesélhetnek, (— valóban mesélhetett volna az öreg nő, mert valamikor ő is jól ismerte belülről ezt a kertet —), de nem akarom efajta mocskosságokkal bepecsételni a te makulátlan lelkedet! Elég anyyi, hogy odabenn csupa iszonyatosságot művelnek s aligha kerüli el a kárhozatot az, aki egyszer átlépte a küszöbét. (Itt megborzongott az öreg nő. Miután aggságára megtért, komolyan hitt mindazokban, amiket mondott szegény!) Siessünk, siessünk leányom! Nvomorult bűnös lelkemért még igen sok, töméntelen sok a mondandó ima! Amikor pedig elmegyünk annak az átkozott büntanyának az ajtója előtt, köpjünk mind a ketten a küszöbére.

S így cselekedtek rendszerint.

Történt azonban egyszer, hogy a leány, amikor az Örömök-kertje előtt elhaladtak, nem sütötte le a szemét. Hanem titkon bekémlelt a kapurácson, hogy az irtózatos bűnökből s a benn folyó rettenetességekből meglátna valamit.

És egymáshoz simuló párokat látott, akik édesen zengő hárfá- és cziteraszó mellett összekarolva jártak a hársfantakon. És pirosarcu leányokat látott, akik kacagtak. Férfiakat, akik fejükön virágkoszorúval hajsolták a jókedvükben sikongató leányokat.

A leány csodálkozott, hogy semmiféle irtózatosságot nem lát és csodálkozva kérdezte magától:

— Miért bűn ez? Hiszen ezek csak fiatalok és szeretik egymást!

De ekkor úgy érezte, hogy egy forró vérhullám csap föl az arcába s átfűti az ereit. megijedt a leány.

— Óh jaj! — mondotta, — az ördög incselkedik velem! — S keresztet vetett magára.

Azon a napon megcsalta a leány a vén asszonyt. Nem az öreg nő ifjúkori vétkéiért imádkozott, hanem a maga szörnyű bűnére kért bocsánatot.

Az Ur pedig kegyes volt, megbocsátott. Megengedte, hogy a gyönyörű szép leány továbbra is a vénasszonyt szolgálja és továbbra is elegendő erőt adott neki arra, hogy érvényét megőrizze.

5.

Időnként: néha szép tavaszi napon, néha enyhe nyári éjszakán megnyílt az Örömök-kertjének kapuja s egy-egy ifjú virágfüzérrel díszítve kijött az utcára. Azután elindult, megállt azok előtt a házak előtt, amelyekben fiatal leányok, asszonyok laktak s megzörgette az ajtót, hangosan kiáltván:

— Te gyönyörű asszony! (avagy: te gyönyörű leány!) Jöjj velem! Az Örömök-kertjébe vislek, ahol csupa csók, csupa kacagás, csupa édes perzselő mámor az élet. Jöjj velem!

S a lányok és asszonyok mentek. Nagyon kevés volt köztük, aki, hogyha hívták, otthon maradt.

6.

Volt egy időszak, amikor az Örömök-kertjéből nagyon sűrűn jöttek ki a virágfüzérrel díszített ifjak s mind-mind odamentek zörgetni az öreg asszonynál lakó aranyhaju leány ablaka alá. És így könyörögtek szép szóval:

— Te vagy a leggyönyörűbb a föld kerekén, amióta láttunk, eleped érted a szívünk! Óh, ké-

Vizy Gábor levele feleségéhez, Olgához: az ál-Olgáról; a levegőbeli új világról és ennek új minisztériumáról; a lakásberről, valamint járulékaikról; a virágos világvárosról; a Duna felfedezéséről; a Balaton czipi-czipijáról az édes tubiczával; a szoftákról és a sürgős küldeményekről.

Kedves feleségem, Olga!

Legutolsó levelemre, amiképpen körülbelül észrevetted, egy ál-Olga jelentkezett e lap hasábjain és bizonyos rendreutasításban, valamint ijesztgetésben részesített. Nem hittem egy percig se, hogy te lettél volna, drágám. Hisz, ha levelet írsz, titkainkat bizonyára nem bizod az egész világra, hanem mindenképp előttem közölsz. Azt is kikutattuk, hogy azon Olga levelét a szilágymegyei Ippon adta fel és hol vagyunk mi Szilágymegyétől, kérdezem az avatatlan olvasótól, aki valószínűleg nagyon élvezte az ippi urhölgy kedves szellemességeit? És hol vagyunk mi attól, hogy egy új káplánnal ijesztgesd a te szerető Gáborodat, aki kilenczpróbás huszár-főhadnagyokat szállásoltatott be nálad a katonai gyakorlatok idején és aki a megvebálon megengette, hogy három éjszaka egymásután hódítsad a fiatalságot. Most sincs más kívánságom, mint azt hallani, hogy jól mulatsz, mivelhogy én az aratás is kénytelen voltam elmulasztani és nem szerződtem léghajó-kapitányokat, akik a nép örömére a tanya tetejére ereszkedjenek le és ott hirdessék, hogy a jövő világa a levegő területén lesz és talán már egy év múlva az aratásokat is a levegőben fogjuk rendezni. Mert ez a probléma nagyon foglalkoztat bennünket. A levegőprobléma, amelyik abban kulminál, hogy a világ rendje egészen megváltozik és hova-tovább nem az létszen az igazság, hogy akié a föld, azé az ország, ellenben akié a levegő, azé a föld. Elképzelek egyet-mást e változások világából; de nemcsak képzelődöm, hanem a gyakorlati hasznosítások felől is gondolkozom. Örömmel hallottam, hogy édes hazánk érdekében is történnék intézkedések a levegő-vivmányok megszerzésére és nagyon gyanítom, hogy ez lesz a legújabb irányzat, a jövőben koalíció lételepia és programja, ezeknek megszerzésére fogunk törekedni, ezekért obstruálni, harcolni, nemzeti

lelkesséssel tömöríteni az új program köré, melyet a levegő-vivmányok dominálnak. Káprázatos a perspektíva, mely megnyílik előttem. Kedves Olgám, a levegő-uralomban nagy terrénum hódítatik meg mindazok részére, akik most nem érvényesülhetnek. Ott szükség lesz külön kormányra, külön parlamentre és külön közigazgatásra. S ez lesz a hatalmasabb. Mert aki felül van, az mindig erősebb. Szorgalmasan olvastam az amerikai, az angol, a francia és a német fejtegetéseket, a szakbeli tudósításokat. (Természetesen, mint jó hazafi, csakis magyar nyelven és csakis magyar lapokban, az általam is kedvelt Különfélek, Innen-onnan, Mindenféle a nagyvilágból, Vegyes, Egyről-másról, Mozgó képek, Morzsák, Mende-mondák, Furcsaságok, Tarkaságok című rovatokban.) Meg kellett győződnöm, hogy valamennyi vélemény megegyezik abban, hogy a nagy nemzetek a kormányozható léghajó uralmát minden földi hatalmasságot legyőző uralomnak tartják. Tehát, ha mi is meghódítjuk a magunk részét, akkor természetesen, ha a levegőbeli országunkban is szükség lesz kormányra, miniszterelnökre, a te Gáborodnak nem kell már tovább várakoznia, hogy miniszterré legyen és te, Olgám, kegyelmes asszony. A légminisztériumban majd bebizonyítom, hogy méltatlanul mellőztek a földi hatalmasságok. Majd lesznek reformjaim, amelyekből a lenntlevőknek leesik az álluk és mindenesetre magammal viszem Pozsgay Miklós kollégámat, hogy ha nagyon jó kedvünk lesz, hát szerzetesen egyet a t. alsó házra. Minálunk tudniillik csak felsőház lesz. Mi egyáltalán felsők leszünk s a kártyákból is ledobunk minden alsót és semmiféle al dologgal nem foglalkozunk, valamint nem lesz köztünk egy se olyan alias, hogy léghazánkat elárulja és leszállana az alsó kormány földi területére.

Egyébiránt nem árulhatok el mindent s ezt is csak azért bocsájtottam előre, mert meg akartam indokolni, hogy a vakációt egyelőre még Budapesten kell töltötenem. A tanulmányokkal tudniillik nem maradhatok el, nem késhetek, nehogy elkaparítsák az orrom elől a nagyszerű ideák következményeit. Továbbá pedig egyelőre a jelenlegi kormányt is figyelemmel kell kísérnem és némely szolgálattal veselkednem. A kormánytagjai hol Budapesten vannak, hol vakációznak, de képviselőtársaim egyáltalában nincsenek Budapesten. Ennél fogva az ember igen szépen ér-

vényesülhet és szolgálataival lekötölezheti maga részére az egész kormányt. Számárság az, hogy egyesek ilyenkor idegenbe mennek tanulmányutakra és aztán szubvencionált jelentéseket nyújtanak be. Itt helyben kell megcsinálni a tanulmányokat és ezekről kell beadni jelentéseket, a kormánynak és az országnak az ilyenekből több haszna lesz. Itt van például a mi lakáskérdésünk. Mert most sem találtam még alkalmas lakást. Te is olvashattál ama nemes és szép mozgalomról, mely odairányult, hogy Budapestből nemcsak világvárost, hanem egyuttal virágvárost kell csinálni. Hogy mindenki díszesítse fel erkélyét, ablakát, ajtáját virágokkal s ahol csak egy kis szabad terület van, azt be kell ültetni növényzettel. Tehát én elhatároztam, hogy a virágkultuszunk hívei leszünk (addig is, amíg saját léghajónkra költözünk) és olyan lakást fogadok, ahol kellő tér lesz a virágerdők ápolására. Már találtam is egyet, amelyik alkalmasnak mutatkozott. Egy ötszobásat, amelyiknek két erkélye van és amelyikért még se kérnek egy esztendőre több bért, mint ötezer forintot, kétezer forint gázpénzt, ugyanannyi villanypénzt, ezer forint házmesterpénzt, száz forint kéményseprői illetéket, kétszáz forint villanyos-csengettyűjavítási, ötven forint lépcsőkopási és száz forint kapunyitási illetéket, tehát mindössze tizezernegyszázötven forintba kerülne a lakás és ha az előzetes rendbehozásra ezer forintot, különböző állatok irtására ötszáz forintot és a virágok behonosítására nyolcz forintot számítunk, akkor is kijövünk tizenegyezerkilencszázötvennyolcz forintból (kérlek végy elő papírt és czeruzát s add ismét össze, hátha tévedtem) és ezer forint beköltözési borralaló mellett tizenkétezerkilencszázötvennyolcz forintig terjed a summa. Két forintot be lehetne tenni a bankba, hogy kamatozzék, azonban egyrészt a bankkارتel ilyen kis összeget nem fogad el, másrészt pedig akkor kerekszámban tizenháromezer forint lenne a kiadás, ez pedig szerencsétlen szám, tehát ujabban még azt határoztam el, hogy a lakást nem veszem ki. Leginkább mégis a virágok miatt nem veszem ki. Ugyanazon a napon ugyanis, amikor a virágligához akartam csatlakozni, megjelent egy szigorú fővárosi rendelet, amelyik azt mondja, hogy nem szabad a vizet pocékolni és abból, hogy Budán most nyáron öntözik a kerteket, az a veszedelem keletkezik, hogy kiapad a vízvezeték és az emberek sem nem ihatnak vizet, sem nem mosakod-

rünk szépen, jöj velünk! Alakod ringó, mint a szélben hajladozó rózsaszál, nem való ez arra, hogy a mosóteknő mellett megörbüljön. Szemed tüzeit kizivja a tüzhely, gömbölyű két mellel lesoványodik a munkában, halmos két csipőd eltorzul a terheket emelve, lilium kacsód megfeketedik és eldurvul a sok dologtól. Csapongó, fiatal lelked megsavanyodik a képmutató öreg nő mellett. Jöj velünk az Örömök-kertjébe, csupa gyönyörűség lesz az életed! Selyembe, bársonyba öltöztetünk, mint egy királynőt, vig czipiteraszóval mulattatunk, hogyha szomorú leszel, lecsokoljuk szemedről a könnyeket. Virághimes rétre vezet az utunk, jöj velünk!

A jó Isten azonban, aki az erkölcsös leányokat szereti, mindig gondoskodott alkalmas védelemről. Ilyenkor a lány helyeit rendszerint az öreg asszony felelt s nagy haragosan kicsapva az ablakot, így ripakodott rájuk, a virágüzéres fiatalokra:

— Nem takarodtok innen, beste lelkei? Talán bizony bünbe akarnátok sodorni ezt a szegény, ártatlan leányzót?

A leánynak pedig ezt mondta:

— Ne hallgass rájuk, fiam! Bajba, bünbe, gyalázatra vinnének, hogyha nem lennék mellett. Látod amikor szép voltam, fiatal voltam, engem is megkörnyékeztek a gonoszok!

(Azt elhallgatta az öreg nő, hogy őt pedig nem is hiába környékeztek meg, mert szívesen hajlott a hívó szavukra. Még pedig már az el-sőre és nem is a másodikra!)

Jöttek azután az Örömök-kertjéből virágüzéres ifjak, akik, miután hiába könyörögtek, ott zuzták szét fejüket a szép szőke leány küszöbén.

— Ne sajnáld őket! — mondotta a leánynak az öreg asszony. — Az Ur bünteti ezeket a léha bitangokat azzal, hogy elveszi az eszüket. Téged pedig meg fog jutalmazni. A becsületes lelkek

örökké tartó nyugodalmas boldogsága lesz a tied!

— De mikor? de mikor? — kérdezte a leány, aki nagyon izgatott természetű volt ebben az időben s igen vágyódott, ha nem is a nyugodalom, hanem a boldogság után.

7.

— Mikor jutalmaz hát már meg az Ur? — kérdezte az erkölcsös lány egyre sürribben.

— Várj türelemmel, — felelte az öreg nő, — annak az ideje is eljön. A jó Isten szereti az erkölcsös, becsületes lányokat, rólad sem felejtkezik meg!

A jó Isten azonban, ugy látszik, késlekedett, a leány lelkét pedig egyre jobban zaklatta az elfojtott várakozás. Miért is egyszer konok szándékkal így határozott:

— A legelső ifjával, aki az Örömök-kertjéből jön, elmegyek!

Ettől fogva éjszakánként imádkozás helyett tárt nyitott ablak előtt várt. Hiába! A virágüzéres ifjak akkor már jó néhány éve elkerülték az ő portájukat! Hol szemben, hol a balszomszédnál, hol a jobb szomszédnál hangzott föl a fehérnépet hívogató szerelmes kopogás. Csak az ő kapujukat nem kereste föl senki.

8.

A leány előbb sokat sirt, azután elhatározta, hogy maga szalad eléjük az ifjaknak.

S amint elhatározta, úgy cselekedett.

Látta egy napon, hogy nyílik az Örömök-kertjének az ajtája s egy gyönyörű tagbaszakadt fiu lép ki rajta. Fekete haján nefeleits-koszoru, a bőre rugalmas és olajosbarna, vállán átvette egész a csipőjéig kigyózik egy hosszú babérfüzér. Jött a fiu s egy ház ablakán kopogott:

— Szépséges szép fehérarcu, fekete leány jöj velem!

Az erkölcsös leány megelőzve azt a másikat, lihegve szaladt át az utcán:

— Engem! Engem vigyél magaddal!

A virágüzéres fiu gunyosan nézett végig rajta; (a lilium-termet már régen megörbült s minden egyéb diszek szintén elhalványodtak), azután csuifondárosan felelt:

— Most nem érek rá, galambom! Majd holnap!

Azután lágy, hízeglő hangon megismételte a hívást:

— Szépséges szép, fehérarcu, fekete leány, jöj velem!

S nyílt a kis kapu, a hívogatott leány félénken kikémlelt rajta. Az erős ember hirtelen megragadta a leány kezét s magával ragadta. A leány szégyenlősen ellenkezett, megvetette a lábát, nem akart tovább menni. Az erős ember azonban tovább vonszolta s látszott, hogy a leány szívesen megy.

Igy haladtak az Örömök-kertje felé. Az erkölcsös leány lihegve szaladt utánuk s még egyszer utjukat állta a kapu előtt:

— Engem! Engem is vigyetek magatokkal!

A virágüzéres ifju erre megharagudott. Fogta az erkölcsös leányt, nagyot penderített rajta:

— Mit akarsz itt, te öreg skatulya! — kiáltotta. Azután még hozzá tette:

— Eredj a kőkrisztushoz! Az ilyennek már csak az imádság való!

Éles csattanással záródott a kapu, amelyik az Örömök-kertjébe vezetett. A dombtetőn pedig megszólalt a harang:

— Gingalang!

Égő napsütésben most is biczegő anyókkák, őszfejt vénék, sápadt szüzek és vértelen asszonyok bandukoltak föl a meredeken, hogy megcsokolják a lyukaslábu kőkrisztust.

hatnak vízzel, hanem a palaczkokban szállítandó ásványvizekre kell prenumerálniok, mire nézve a hamisított ásványvizszédelgők máris kartelt kötöttek és ajánlatot nyújtottak be a városhoz. A város tehát ismételtlen figyelmezteti a lakoságot, hogy csinján bánjon a vízvezetékekkel, ha locsolni akar, akkor a patikából vegyen kölni vizet, vagy várja meg a telet. Persze ilyen körülmények közt a virágok meghonosítására többé nem lehet gondolni, mert a helyzet még súlyosabb lenne, minthogy nemcsak Budán, de az Andrassy-uton is öntöznék a virágokat. Egy amerikai nászutató pár valami ujat talált ki a budapesti vízhiány ellen. A gazdag emberpár jachton jött a Dunára és a hajó fedélzetén helyezte el virágoskertjét. És valahányszor öntözni kellett, beeresztette a vízszivattyuzót a Dunába s onnan pumpolta a virágokra a finom friss vizet. A Dunából? Igenis. Ezek a fúrángos amerikaiak felfedezték, hogy itt Budapesten van egy Duna nevű folyam a város közepén és arról nevezetes, hogy sok víz van benne, amiből öntözni lehet. Óriási! Nálunk senki nem gondolt eddig az ily minőségű Dunára. Mindenki azt hitte, hogy a Duna csak öngyilkossági célokra alkalmas. De most én a kormányhoz benyújtandó jelentésemben erre a felfedezésre is ki fogok terjeszkedni, sőt szakértői véleményekkel bizonyítani fogom, hogy a Dunában víz van és egy hiteles térképet mellékelek, amelyen pontosan ki van mutatva, hogy ez a Duna tényleg Budapesten található és a rendőrségnél bejelentett lakása lévén, bármikor megidézhető. A kormány aztán át fog üzeni a fővárosi hatóságokhoz, hogy tartson helyszíni szemlét, a főváros össze fog hívni egy ankétet az ügy tanulmányozására, majd külföldi szakértőket fog meginvitálni, a véleményeket kiadja albizottságoknak, az albizottságok két-három tagot megbíznak a külföldi hasonló természeti tünemények, az ugynevezett folyamok megvizsgálására, az adóügyi bizottság a szakértők és kiküldöttek honoráriumának fedezésére a pótdók felemelését fogja javasolni, a szociálisták ez ellen tiltakozó gyűléseket fognak rendezni, a demokraták és a sasok nagy skandalumot rendeznek a városi közgyűlésen, de a végén mégis kétségtelenül ki fog derülni, hogy nekem van igazam, hogy a Dunában víz van és ha a víz itt van a város közepén, akkor el lehet kerülni a vízhiányt. És akkor a te Gáborodnak fáklýászenét fog rendezni a budapesti polgárság, de a te Gáborod akkor már sokkal magasabb szempontból fogja nézni ezt a fáklýászenét, mert akkor már veled együtt egy kormányozható léghajón fog lakni, amelyen jól öntözött virágoskert is lesz és nem lesz vízhiány, mert ott nem lesz Duna, amit fel kelljen fedezni, hanem a felhőket fogjuk lecsapolni.

Időközben a Balaton átteliepitéséről is gondolkoztam és ebből a célból felkerestem ama nevezetes Siófokot, amelyről a kulturtörténet gyakran emlékezik meg, mivelhogy a magyarság ősi erényei ott nyilvánulnak meg leginkább nyár idején. Oda is vasuton kell menni, holott a népdal azt tanítja, hogy Siófokra megy a hajó. Viszont a népdalt nem Budapesten stemplizték le és Eötvös Károly azt mondja, hogy a Balaton tulsó partjáról keltezték s ebből következtette a szerző, aki kétségtelenül vesztéremi illetősége, hogy az ő rózsája oda való. Azonban a Balaton nem lehetett átkapcsolni. Másval beszél, nem vágyakozott Budapesttel szöve állani. Azt mondta, hogy most ugyis benne van egész Budapest és több lakásbért nem bírná el. Egyébiránt Siófokon a Balaton a legmellékesebb, éppen úgy, mint Budapesten a Duna. Siófokon valami gyönyörű szép nők vannak és ez minden részrehajlás nélkül mondhatom nekéd kedves Olgám, ők nem mellékesek, ha e kifejezést kecsességükre kell alkalmazni. Továbbá Siófokon bort és pezsgőt árulnak és a kanizsai cigányok nótákat muzsikálnak, míg a budapesti urak fehér ruhában, hátul lehajtott panamakalappal és nagy orokkal ülnek. Az asztalok terítve vannak és az asztalokra hordják a pinczerek az ételeket és italokat. Ennek következtében mindenki eszik, mindenki iszik és a hölgyek is azt mondják, hogy „ex.“ Ez az „ex“ annyit jelent, hogy a pohár tartalmát egészen ki kell üríteni és be kell rugni. Hunczut, aki nem rug be. Tehát mindenki berug és mindenki más nótát akar huzatni, mint amit a cigány eventuell játszik. A küzdelem éjjel egy óráig tart, amikor aztán valamennyi

asztaltársaság együttesen koalíciósan meg-
egyezik abban, hogy:

Adj egy csókot
Édes tubiczám,
Czipi-czupi.
Czuppanósat!
Czipi-czupi
Czuppanósat!

Éjjel egy órákor az egyezés öröme előbb csak tizen nyilatkoznak a czipi-czupi czuppanósról. Később huszan. Aztán százan. Majd háromszázan.

Szomorú férjed egy szállodai díványra vult vissza, miután az összes ágyakat lefoglalták az összes fajmagyar Schlesingerek és a Pester Lloyd előfizetői. Hallgatni akartam a Balaton éjszakai suttogását, amelyek a Kisfaludi regéit juttatják eszembe és mi tagadás, ábrándoztam ama szép tündérek felől, kiket a parton csipkés ruhában, rokokó tunikában és békakalapokkal láttam. Hanem egyszerre felzúgott megint a dal:

Adj egy csókot
Édes tubiczám!

És mély basszusban a szálloda nyitott ablakán át behatolt a kíséret:

Czipi czupi
Czuppanósat!

— Brühühühü! Nagysád, az apja istenit!

Egy félóra multával kialakult a helyzet. Az alvó vendégek is felébredtek és az ablakokhoz állva, fújták:

Czipi czupi
Czuppanósat!

Két dáma különösen versenyzett, hogy melyik fiúja hangosabban. És körülbelül két óra tájban a Balaton partján külön erre a célra szerződött ösleány sirni kezdett és a cigány egy percze nekiereszkedett, hogy:

Sir a kis lány
A Balaton partján!

És ugyanakkor az egyik hölgy abba hagyta a czipi czupi czuppanósat és jajveszékelve felkiáltott:

— Oh Szirmai, Szirmai!

Pedig nem is Pókayné volt és nem is Báthoryt akart mondani.

Hanem hogy Szirmai elment Londonba, amikor a czipi, czupi czuppanósak Siófokon vannak és sir a kis leány a Balaton partján. Miért ment Szirmai Londonba. És ha ment, hát miért nem ment maga, miért vitte oh kegyetlen Herodes, a dicső Pálmai Ilkát, az aranyos Ilust és ha már vitte, miért nem vitte el egyuttal nemzeti nagy létünk nagy temetőjét, az egész Népszínházat, az összes végkielégített társasággal és magát a Nemzetit is, oh Jászait, oh Miriát, a nagyobb és miért nem Lórikát is az édest, Helveyt és a Berták közül legalább hármat.

— Oh, Szirmai! — hallatszik még egyszer.

És ekkor megjelenik egy lámpás ember és szól:

Nagyságos ur, a vonathoz.

Mert Siófokról különvonat megy Pestre azok részére hajnalban, akik a czipi-czupi czuppanósból eleget hallottak és e vonathoz a kifelé vágyakozókat egy lámpás ember kíséri a bokrok között. A vonatra aztán várni kell egy óráig és mindenkit bedugnak a harmadik osztályu kupékba, mivelhogy a többiben a vasuti hivatalnokok utaznak és első osztályban amugy is csak annak szabad menni, aki potya — és ha véletlenül nem potya, akkor megérdemli, hogy a harmadik osztályba dugják, ahol elmeállapótára többen ügyelhetnek.

Tehát hazajöttem és a kormánynak a kirándulásról is jelentést szerkesztettem a czipi-czupi czuppanós célirányos korlátozása tárgyában.

Alig hogy megkezdtem, kitért a törökországi alkotmány és Budapesten megint megjelentek a régi szofták. Azt mondták nekem:

— Uram, alkotmányunk az már van, épugy mint önöknek, akik ezt nemzeti ellentállás utján szerezték vissza. Most eljöttünk megtanulni, hogy az alkotmány szabadsága mellett miképpen maradhatunk továbbra is a nyugalmas leigázottság állapotában.

Tárgyalni fogok velük. Mert igen szép dolog, hogy e nagy időkben ránk gondoltak és nem Oroszországba mentek.

Egyelőre azonban azt veszem észre, hogy a levelem nagyon hosszúra nyult és talán neked a különböző befőzni való gyümölcsök közt nincs is elég idő, hogy türelmesen végig olvasd. Tehát befejezem azzal az ígérettel, hogy minél előbb értesíteni foglak az újabb alakulásokról, nevezetesen az esetleg felmerülő orfeumgyilkosságokról és Miczi grófnőkről, melyekhez hasonlók remélem nálunk ez idő szerint nem fordulnak elő. Addig is ölel szerető és hű férjed

Gábor.

U. i. A bankszédelgésekre való tekintettel kérlek, hogy az összes értékpapirokat „Minta érték nélkül“ feliratu csomagokban postafordultával express küldjed.

G.

KÜLFÖLD.

Orosz miniszterek szabadsága. Pétervárról érkezett jelentések szerint Stolypin miniszterelnök az „Almas“ nevű páncéloshajón elutazott és nemsokára Angolországba fog érkezni. Izvolski külügyminiszter néhány nap mulva külföldre utazik. Seglowitov igazságügyminiszter szabadságának egy részét Németországban fogja eltölteni és szeptemberben érkezik vissza az orosz fővárosba. Rödiger hadügyminiszter augusztus közepéig Németországban marad. Saufus közlekedésügyi miniszter is Németországba készül és Dikow tengerészetiügyi miniszter is külföldre megy.

Az angol parlamentből. Az alsóház mai ülésén egy kérdésre válaszolva, mely a Beresford lord által elrendelt tengerészeti hadgyakorlatok állítólagos veszélyességére vonatkozott, Mac Kenna az admirális nevében kifejté, hogy az admirális törvényszéke megvizsgálta, hogy mily helyzetben volt a flotta azon időben, amidőn az inkriminált jelzés tétett és hogy szóló meg van győződve, hogy az elrendelt mozdulat egyáltalában nem volt veszélyes. (Helyeslés.) Ha Scott ellentengernagy úgy vélte, hogy a parancs teljesítése veszélyekkel van egybekötve, ez esetben joga volt másképpen eljárni és Beresford kellő időben megfelelő parancsot is adott Scottnak. Drought azt a kérdést intézi a kormányhoz, mily elégtételt adott a német kormány a Gloria angol hajónaszád legénységének és tulajdonosainak, amiért május havában egy német ágyunaszád jogtalanul elfogta. Grey államtitkár azt válaszolta, hogy a német kormánynak eddig nem tett előterjesztéseket kártérítési igény iránt s e célból előbb be kell várnia a vizsgálat hivatalos eredményét. Az ügyet különben gondos figyelemmel kezeli.

A felsőház harmadik olvasásában elfogadta az agkori nyugdíjbiztosításra vonatkozó törvényt. Egyes elfogadott pótvajaslátokat, amelyeket a kormány is ellenzett, az alsóház valószínűleg el fog vetni. Ennek dacára sem fog azonban konfliktus keletkezni a két ház között, mert a felsőház előreláthatólag bele fog nyugodni pótvajaslátainak elutasításába.

A perzsa forradalom. Tifliszi táviratok azt jelentik, hogy Perzsiának jelenleg Bogadur Emir az igazi ura, aki mindenre rá tudja bérni a sáhot. Így többek közt kivitte az új parlament összehívásának bizonytalan időre való elhalasztását. A mérsékeltebb tanácsadók óva intették a sáhot, hogy ne zavarja meg a mostan tapasztalható esendet, de azért nem egy államesiny van keletkezésben. Büntetőreformot emlegetnek, meg hogy átalakítják a hadsereget szervezett és a pénzügyorséget. És még számos újítás terveződik, amelyek a parlament beleszólása nélkül fognak életbe lépni. A szétvert parlament elnöke, aki több politikus és újságíró társaságában Párisba költözött, felette válságosnak mondja a helyzetet. A viszonyok arra vallanak, hogy Perzsiára a legteljesebb anarchia vár. A francia fővárosba menekült perzsa politikusok újságot adnak ki, hogy hathatósan szólhassanak az alkotmány visszaállításának érdekében.

Tebriszből olyan hírek érkeznek, hogy az összes európai raktárakat kifosztották és temérdek embert lemészároltak. Az orosz nagykövetség távirati kér-

dezősködésére nem érkezett válasz. Tebriszben rettenetesen nagy a drágaság és az élelmezési cikkekben türethetetlen mértékű a hiány.

Mirza-Amiramasi resti kormányzót utazása alkalmával a vasuti szakaszban kirabolták. A tetteseket letartóztatták baladshari-i kereskedők személyében, akiknek a lakásán nagymennyiségű ellopott holmit találtak.

Tifliszben majd mindenik pillanatban történik házkutatás és letartóztatás. Némely helyütt bombákra is akadnak a nyomozó hatósági közegek. Azt gyanítják, hogy egy csoport a politikai foglyok tömeges megszökötését tervezi.

A török események.

Budapest, július 31.

Konstantinápolyban még mindig tüntetnek, ami meglehetősen gondot okoz az ifjutörök bizottságnak, mely szeretné, ha az ügyek menete a rendes mederbe terelődne, hogy megkezdhesse a tisztító munkát. Ma különben nagy esemény színhelye Konstantinápoly, amennyiben a mai szelamlík alkalmával, mely első az alkotmány helyreállítására óta, óriási tüntetés készül a szultán mellett.

A Konstantinápolyból érkező táviratok különben annak a rázkódásnak, amelylyel az alkotmány helyreállítása jár, sok érdekes mozzanatot mondanak el. A nép kijelöli azokat a nagyállású embereket, akiknek elmozdítását követeli és a követelés sikerrel jár. Egész sereg gyűlt basának kellett már otthagynia fényes és jól megőrzött állását. A tüntetés még nem szűnt meg, bár erre többször is felszólítás történt.

Mai híreink a következők:

A mai szelamlík.

Sztambulban eiterjett általános vélemény szerint a mai szelamlíkot a Yildizben tartják meg, bár lehetséges, hogy változás is történik. A csapatok délelőtt tízenegy órakor vonultak fel a Yildizhez, ahol a szelamlík lesz. Örgőfő Pallavicini és Imperiali márkai nagykövetek szintén a szelamlíkhöz hajtottak. Az a hír, hogy néhány diplomáciai képviselő vezetői részt fognak venni a szelamlíkon, valamint az a tény, hogy óriási néptömeg hullámszik a Yildiz körül, hogy a szultánt ovációkban részesítse, a helyzetet kedvező irányban befolyásolják s valószínűleg hozzájárulnak a nyugalom helyreállításához.

A kegyenczek elmozdítása.

Sztambulban a mai nap igen mozgalmasan telt el. A nép hangulatát a kegyenczek és a kémek elleni elkeseredés jellemzi. Az utcákon mindenféle költeményeket árulnak és gúnydalokat énekelnek a rendőrök ellen. A portán nap-nap után mozditják el a hivatalnokokat. Első volt ezek között Zeki pasa, aki ellen a nép türelmetlensége tegnap tetőpontját érte el. Rögtön ezután másik irádé érkezett, amely Szelim Melhame pasát mozditja el állásából, aki tegnap el is utazott. Híre jár, hogy további irádék által elmozdították Kenán pasát és Mehmed Cserkesz pasát, a két hatalmas főhadsegédet. Hamdi bey rendőrnagy elbocsátása is állítólag már befejezett tény. Mikor tegnap délután négy órakor eltávozott a portáról, a tömeg kifütyülte. A nagyvezér ablaka alatt a tömeg heves tüntetést rendezett Hamdi bey ellen. A tüntetés vezetője egy rendőr, beszédet mondott, amelyet „Éljen a szultán” kiáltással kezdett el és amelyben Hamdi bey elcsapását és új rendőrnagy kinevezését kérte. A nagyvezér kénytelen volt megjelenni az ablakban és néhány szót mondani, hogy a tömeget lecsendesítse. Biztosította a tüntetőket, hogy a nép kívánsága teljesülni fog és ajánlotta nekik, hogy imádkozzanak a szultánért. Portakörökben híre jár, hogy Ekrem bey jeruzsálemi meteszarifot, Kemal beynek fiát, kinálták meg a rendőrnagyassal, de nem fogadta el. Egy kőszáhir Nazim pasát, most szalonikii valit és volt rendőrnagyat mondja a jövő rendőrnagyassal. Az új-törökök, sőt a hivatalnoki körök is, remélik, hogy Menduch pasát, az eddigi belügyminisztert is elmozdítják.

Selim pasa szökése.

A török lapok a következő hivatalos közleményt teszik közzé: Selim Melhame pasa, földmívelési,

bánya- és erdőgazdasági miniszter tegnapelőtt levelet küldött a portára, amelyben szabadságot kért, hogy azt egy európai fürdőben eltölthesse. Negyedórával később újabb levelet küldött, amelyben panaszkodott levelének késedelmes elintézése miatt. Erre azt a választ kapta, hogy mint magas tisztviselő, akinek működése egyenlő fontosságú a minisztertanács tagjaival, csak irádé alapján kezdheti meg szabadságát, ennélfogva be kell várnia az erre vonatkozó felhatalmazást.

Mindazonáltal Selim Melhame pasa, amlint megállapították, Brindisibe elutazott. Ez elégséges annak bizonyítására, hogy szabadság iránti kérése csak ürügy volt és ilyen eljárás mellett Selim nem maradhatott tovább tagja a kormánynak. Ezért császári irádéval elmozdították és a minisztérium ügyeit ideiglenesen eddigi segédje fogja vezetni. Riza pasa hadosztályparancsnokot, mint tegnap már jeleztük, a tüzérség főparancsnokává nevezték ki miniszteri czimvel. A lapok nem hivatalos részükben azt írják, hogy azért nem lesz tagja a kormánynak. Hasim pasa közoktatásiügyi miniszter átnyújtotta lemondását a szultánnak. Utódjává Haki bey portalegátát nevezte ki a szultán. Rendőrnagyassal pedig Ziver bey drinápolyi valit nevezte ki. Hivatalosan jelentik, hogy a szultán egy irádét bocsátott ki, melyben szentesíti a minisztertanácsnak a titkos rendőrség eltörlésére vonatkozó határozatát, amelynek ártalmas működése nyilvánvaló. A hadsereg rendeleti közlönye néhány előléptetést közöl a harmadik hadtest kötelékében. Az Archipel-vilajetből és a Csataldzsai meteszarifátustól hivatalos jelentés érkezett, mely szerint az alkotmány helyreállítását a lakosság lelkes tüntetéssel ünnepelte.

A választások elrendelése.

Egy császári irádé elrendeli, hogy ezuttal az idő rövidsége miatt a választás oly módon történjék, hogy a képviselőket az egyes vilajetek közigazgatási tanácsai válasszák meg, amelyeknek tagjait amugy is a nép választotta.

A török parlament 160 képviselőből fog állani. Ezek közül negyven esik Konstantinápolyra.

Az ifju-törökök központi bizottsága nem fogadja el ezt az irádét, hanem Hilmi pasa utján táviratoztattott a portának, hogy ragaszkodik az alkotmány rendelkezéseikhez.

Bandavezérek Szalonikiben.

Sandanski és Panicza egykori bandavezérek Szalonikibe érkeztek. Panicza a következőket mondotta látogatásáról:

— Sandanski és én azért jöttünk Szalonikibe, hogy az alkotmány helyreállítása következtében változott helyzetet és sürgős teendőket megbeszéljük. Sandanski bolgár szervezetét továbbra is fentartja Macedóniában s mondhatom, hogy a macedóniai bolgárok feltétlenül biznak benne és követik őt. A reformáció órájuk nézve semmi hasznot sem jelent, ha ellenben a uorta becsületesen kívánja megvalósítani az alkotmányt, akkor a bolgárok meg lesznek elégedve. A reformok keresztülvitelére alakított külföldi missziók fölöslegesek s azoknak a hivatalnokoknak el kell hagyniuk az országot, mert csak akkor lesz a népre nézve üdvös az alkotmány.

Sandanski ma a következő beszédet intézte a bolgárokhoz anyanyelvükön:

— Nincs ház Macedóniában, amelyben anyák ne gyászolnák fiaikat. A szultán zsarnok uralma kikerülhetlenné tette a kiűzdelmet. Más államok hasznát akartak huzni a torzsalkodásból s ezért szította az európai diplomácia az ellentéteket. Mindegyik az oroszlanrészt akarta magához ragadni Macedóniából, hogy a bolgár népnek csak a lerágott csontok maradjanak. Eljöttem, hogy az ország minden nemzetiségű lakosaival megbeszéljük a közös érdekeket és célokat. Az alkotmánynak szilárdnak kell lennie, nehogy szétmálljanak sziklái.

Az amnesztia.

Az amnesztia következtében eddig tizenhatezer örmény és tizennevezezer mozlím menekült érkezett Konstantinápolyba. Tegnap nagyon sok közönséges büntetést bocsátottak szabadon. Emiatt az intézkedés miatt a régi minisztereket vádolják, akik a közönséges büntetéseket szabadon bocsátását semmivel sem tudják megokolni. A szabadonbocsátottak között vannak gyilkosok, kikről a bíróság még ítéletet sem mondott. Az ifju-törökök tiltakoznak ez ellen az intézkedés ellen, amelyeket a körülmények nem tesznek szükségessé. A portánál a sok gonosztevő szabadon bocsátása nagy üdömet okozott.

A porta pénzzavara.

A portán nagy a zűrzavar a pénzhány miatt, mert egyetlen miniszter sem mer a parlament hozzájárulása előtt előlegeket fölvenni, már pedig a szükség olyan nagy, hogy novemberig lehetetlen kölcsönök, vagy előlegek nélkül boldogulni. A tiszték, hivatalnokok, közkatonák pénzüket követelik s minden nap legalább ezer fontot kell adni a Yildiznek.

Riza basa, volt hadügyminiszter kijelentette, hogy azt a százezer török fontot, amely az ő nevére bankoknál van letéve, azért gyűjtötte, hogy az államnak háború-alapja legyen, amely rendelkezésre áll, mihelyt a haza veszedelmében van. A saját nevére biztosság okáért helyezte el a pénzt.

Legújabb híreink.

A Frankfurter Zeitung konstantinápolyi tudósítója jelenti, hogy Szalonikiből az ottani ifju-törökök bizottság több tagja Konstantinápolyba utazik, hogy szorosabb érintkezést létesítsen az ottani ifju-törökökkel és gondoskodjék arról, hogy a központi bizottság rendelkezéseit mindenütt pontosan hajtsák végre. Az ifju-török mozgalom főszéke és központja továbbra is Szaloniki lesz.

Nagy Péter orosz csár példájára, aki birodalmának európaisításakor letette a csári czimet és fölvette a császár nevet, Abdul Hamid is el akarja hagyni a szultán nevet s ezennél az ottománok császárijának akarja magát neveztetni. Egyidejűleg visszaállítja a miniszterelnöki intézményt is. Törökországban már volt miniszterelnöke s ez az állás 1879. október 18-ától 1880. június 9-ig létezett. Akkor Salim pasa volt a miniszterelnök.

A bizalmatlankodó ifju-törökök nagy tüntetésre készülnek, hogy kényszerítsék a szultánt a nép előtt nyilvánosan megesküdni az alkotmányra. Az ifju-török bizottság tegnap gyászünnepet rendezett az örmény áldozatok közös sirja fölött.

Az alkotmány helyreállítása alkalmából Kari-fiopulo egy óda szövegére gyönyörű himnuszt komponált, amelyet már mindenütt játszanak a zenekarok.

Konstantinápolyból jelenti a Vossische Zeitung tudósítója: Habid Melhame letartóztatása nem magasabb parancsra, hanem az adrianopoli váli rendelkezésre történt, aki kénytelen volt az ifju-törökök nyomására engedni. Habid Melhamenél letartóztatásakor 63,000 török fontot és titkos iratokat találtak. Kocsin bevitték Adrianopolba, a városban az utcákon végig vezették s mellére nagy táblát akasztottak, amelyre ráírták gasságait. Ez a sanyargatás annyira megviselte Habid Melhamet, hogy az örültség tünetet mutatkoztak rajta. Nem lehetetlen azonban, hogy csak tettet az örültséget, mert a kórán parancsa szerint örült embert nem lehet törvény elé állítani. — Konstantinápolyból táviratozza a Vossische Zeitung tudósítója: Be van bizonyítva, hogy Selim Melhame földmívelési miniszter szökését az olasz nagykövetség mozditotta elő. Szezmanuk állítják, hogy az olasz nagykövetség motoros csolnakán ment Selim Melhame a Boszna-gözsre. — Konstantinápolyból jelentik, hogy Izzet pasa tényleg elmenekült. Egy magasállású török hivatalnok azt mondta a Vossische Zeitung tudósítójának, hogy Izzet pasa minden valószínűség szerint Marseille felé vette útját.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Munkáslakóházak Pozsonyban. Pozsony városa legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy munkáslakóházakat épít és az építkezések jelentékeny költségei egy részének fedezésére az államtól kér segílyt. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter tegnap leiratban értesítette a várost, hogy a minisztertanács hozzájárulása esetén a tervbe vett lakóházak építésére 200.000 korona államsegélyt engedélyez.

EGYHÁZAK.

(A dunántúli ágostal hitvallású evangélikus egyházkerület) idei közgyűlését augusztus 18., 19. és 20. napjain Győrött tartja meg. A közgyűlés fontosabb tárgyai: Püspöki és egyéb jelentések, egyházkerületi képviselők választása az egyetemes közgyűlésre, javaslat egyházkerületi tisztviselők választására és bizottságok kiegészítésére, a jövő évi egyházkerületi közgyűlés helyének kitűzése

Miczit eladták.

☉

Szekérderéknyi morál van abban a pörben, melyet Miczi papájának nyakába akasztottak. Miczi papája, ugyanis, több ízben egymásután eladta leányát, Miczit — ezért vonja felelősségre a bécsi bíróság. A töméntelen erkölcsi tanulság között van egy, mely erkölcsi tanulságnak ugyan nem nevezhető, de azért közöttük foglal helyet. Ez az erkölcsös vagy erkölcstelen tanulság a férfiak határtalan hiúságáról s — bocsánat a szóért — határtalan butaságáról szól.

Miczi, amint a törvényszéki tudósítók írják, már zsenge ifjúságában megösmerte az élet kellemes és kellemetlen oldalait. Teltek-multak a napok, a gyermekleány asszonynya kezdett fejlődni és még mindig két kézzel markolt bele a gyönyörökbe. Mindezt ugyan az édesapja un-szolására cselekedte meg, de ez nem változtat már a tényen, hogy Miczi még akkor is, mint lilomszál jelent meg a bécsi huspiacson, amikor már az élet aligha tartogatható számára meglepetéseket.

Teste szüziés vonalai, vagy pedig éhes apia nagy kalmárképessége tette ezt lehetővé: megint mellékes azoknak a férfiaknak a szempontjából, kik egy sokat tapasztalt kaméliát lilomként szorongattak keblükhöz. Szinte szédületes méretekben bontakozik itt ki a férfiak együgyűsége. Mindenekelőtt az a fajta, mely arra sarkalja őket, hogy érintetlen, tiszta leány után áhitozzanak. Az a buta hiúság kiabál ki ebből, mely az elsőség babonájához tapad. „En voltam az első!”

Már az ókorban példaszót faragtak róla, hogy jobb valamelyik faluban másodíknak lenni, mint Rómában elsőnek. Az elsőségnek ez a babonája igen erős gyökerű. A legszebb, legjobb, legszellemesebb, legbölcsebb jelzők a legkapósabbak. Szép, jó, bölcs: nem elég, mert hiszen akkor valaki megelőzhet. Vannak férfiak, kiket kétségbeesésbe kergetett az a házasság után kipattant titok, hogy feleségük kegyében nem ők voltak az első. Az asszony érdek, jó, tisztességes, kifogástalan, becsületos feleség; mindez nem elég erény mellett a bűn mellett, mely a férfi-hiúságot véresre marja.

Ugy látszik, e kolosszális oktalanság következőseinek ellensúlyozására találták ki az orvosok azt a „tudományos” igazságot, hogy az „elsőség” materiális módon meg sem állapítható. Ez a tudományos igazság már sok férj háborgó vérét csillapította le. De természetesen, az elsőségben gyökerező babonát sem írhatja ki. Vannak leányok, kiknek vérükben a prostitúció és ez egyszeri találkozás után megállapítható róluk; de mert érintetlenek, a férfiak előbbre teszik őket, mint azokat az asszonyokat, kikben esetleg a női tulajdonságok legszebbike van csokorba kötve.

A férfi-együgyűség e csimborasszójára építette a maga üzleti vállalkozását a Miczi papája. Miczi csak egyszer veszíthette el az ártatlanságát, de ő forgalomba hozta tizszer, tizenöt-ször, huszszor. Nem kell azonban azt hinni, hogy ez olyan szimpla munka; mert a férfiak is ravaszok ám és jól tudják, hogy néha legpompásabb csomagolópapírosban húzódik meg a legférgesebb alma. A csalafintaság valóságos esatatervét kell kidolgozni és végrehajtani, hogy az ártatlanság megfelelő rámban jelenjék meg. Ösmerni kell a férfilek minden zegét-zugát; tudni kell, hol lehet leginkább megfogni a férfi-butaságot és tájékozva kell lenni, hogy milyen hangon reagál leginkább a férfi-szív.

Aki ezeket tudja — s a Miczi papája tudta — öt-nyolcz esztendőn keresztül hozhatja forga-

lomba ugyanazt a lilomot. Ő a férfihúságra igazi emeletes házakat épített és úgy látszik ő értette meg legjobban azt az író, ki a férjet akkor vezeti be felesége szobájába, mikor a hiütlenségnek ugynevezett kézzelfogható bizonyítékai hevernek előtte.

— Artur! — kiáltotta az asszony — esküszöm az élő istenre, hogy ártatlan vagyok és mindenre kérlek, a rpi szent, ne ítélj a látszat után.

És a férj nem ítél a látszat után.

Tűz és víz.

— Pusztító elemi csapások. —

Budapest, július 31.

Amint erről már röviden megemlékeztünk, tegnap délután egy borzasztó tüzvész a zalamegyei Tapolcza nevű városkát teljesen elhamvasztotta. Ezenkívül még három magyarországi községben pusztított a tűzveszedelem. Tirolban pedig egy borzasztó árvíz rombolt, melynek számos község és emberi élet esett áldozatul.

A katasztrófáról következő hireink érkeztek:

Tapolcza porráégése.

Tapolczán a tüzvész délután két óraker utött ki Hock János udvarán. Egy gyermek gyújtóval játszadozott, eldobálta, amitől azután az udvaron lévő boglya meggyulladt. Egy pillanat alatt átterjedt a lakóházra és erről az egymásra zsufolt többi házakra, úgy, hogy negyedóra múlva a város délkeleti negyede egészen lángban állott. Erős szél fujt, amely magasra lobogtatta a lángokat.

A tüzvész kitörésekor óriási volt a fejvesztettség. A lakosság szerencsétlenségére a városi tűzoltóság a tűz keletkezésekor nem volt jelen, mert kivonult a tiz kilométerre fekvő, lángban álló Tapolcz erdő oltására. Mikorra visszaértek, már lángban állott a város. A keszthelyi tűzoltóság különvonata csak délután öt óraker érkezett meg. Nemsokára aztán megjött a sümegi tűzoltóság is és egyesült emberfölötti erővel láttak hozzá a dühöngő elem megfékezésére. Óriási erőfeszítéssel késő estére aztán sikerült elszigetelni a lángban álló háztengert a többiektől. Ekkorra azonban már elpusztult 91 lakóház, amelyben 110 kisexisztencia lakott családjával együtt. Leégett azonkívül 170 melléképület is. Porig égett 27 ház. A gabonaföldeken 1000 kereszt buza és 800 szekér széna égett el és sok baromfi és szarvasmarha. A szegény embereknek csaknem minden készlelük odaveszett a buzakeresztek és a széna pusztulásával. A kár csak félig-meddig térül meg a biztosításból, mert 50 ház nem volt biztosítva. A rettenetes, inséges nyomoruságot, amibe a tüzvész döntötte a szegényebb néposzályt, a rögtön megindult segélyakcióval igyekeznek enyhíteni.

Egyéb tüzek.

A patinban tegnap este tűz pusztított, amelynek két parasztagda 1200 kereszt búzája esett martalékául. A leégett gabona nagy része nem volt biztosítva. A kár körülbelül 30.000 korona. A dolgozó tűzoltók munkáját a vízhiány megakadályozta. A tüzvész elpusztította a munkában álló cséplőgépet is.

Nagyböröcz lipómegeyi községben Matkula János gazda házában tűz támadt, amely gyorsan terjedt és rövid idő alatt tizenkilenc házat melléképülettel együtt elhamvasztott. Valamennyi biztosítva volt, a kár tehát megtérül.

Az Ungvártól pár kilométernyire fekvő Alsódomonya községben tegnap délelött tűz ütött ki. A nagy szélben a tűz gyorsan terjedt és a szalmafedeles házak egymásután borultak lángba. Ungvárról kivonult a katonaság és az önkéntes tűzoltóság, de teljesen tehetetlenül állott, mert a vízhiány minden oltást lehetetlenné tett. Rövid két óra alatt az egész falu porrá égett. Hatvanhárom ház, az összes melléképületek és a behordott termék javarésze a tűz martaléka lett. A tüzvésznek emberáldozata is van. Az egyik házban bennégett egy öreg, magával tehetetlen ember, Bálin János, aki nem tudott menekülni. A tűz helyén megjelent Bánóczy főjegyző, aki a

vármegye nevében ezer korona segítséget utalványozott a szerencsétlen károsultak részére.

A tiroll árvíz.

Tirolból borzasztó árvízveszedelem híre érkezett. A Közép-Európán a mult hetekben áthuzódó hatalmas felhőtömegek, úgy látszik, itt adták ki mérgeiket. Maga a veszedelem Tirolban szerdán délután csendes esőzéssel vette kezdetét. Ezt mihamar a jégveréssel és sűrű villámlással párosult felhőszakadás váltotta fel. Már maga a jégverés és villám is óriási pusztításokat vitt véghez emberben, állatban, épületben és a föld terményeiben egyaránt. Ezt azonban sokszorosan felülmultha a felhőszakadás által megduzzasztott hegyi patakok romboló munkája. Az egyébként jelentéktelen folyócskák most zuhogó árként omlottak alá a völgyekbe, ahol mindent magukkal sodortak.

Különösen nagy pusztítást jelentenek az Alsó-Inn- és a Ziller-folyók völgyeiből, ahol a veszedelemnek mintegy huszonöt-harmincz emberélet is áldozatul esett. Emberemlékezet óta nem tudnak Tirolban ilyen borzasztó elemi csapásról.

A jégverés helyenkint olyan erős volt, hogy az egész környéket szinte télies mezbe öltöztette. A rettenetes égi háboru pusztító látogatása Hall környékén kezdődött és az egész Ziller-völgyön vonult végig. A pusztító zivatarnak nagyszámu emberélet is áldozatul esett. Az egyes községekből eddig beérkezett jelentések szerint, a halottak száma körülbelül 25-30. A vízáradás által okozott pusztításokon kívül, a villám is nagy károkat okozott, mert több községben beütött és egyes házakat felgyújtott.

Különösen nagy a pusztulás Volders községben, ahol a megmaradt hegyi vizek számos házat elsodortak, vagy pedig annyira alámostak, hogy lakóikat kilakoltatni kellett. A Hallból telefonon kihívott katonaság esti nyolcz óraker érkezett az elpusztult községbe, amely ekkor már teljesen víz alatt állott.

A felhőszakadás Brixleggben is borzasztó pusztítást vitt véghez. A megduzzadt Alp-patakok az egész fűrdöt elmosta, a villamos telepen óriási pusztítást vitt véghez. Az időközben beállott sötétség csak fokozta az ijedelmet. Brixleggben a vizár az összes hidakat magával sodorta. A postahivatal épületében a vizár az első emeletig felhatolt. Egyes lakásokban a vízállás meghaladta az egy métert. A két esztendővel ezelőtt létesített vízvezeték, valamint a táv-írdavezeték teljesen elpusztultak. A kárt mindedig nem lehetett megállapítani, de az mindenesetre óriási lesz, mert az államkincstár tulajdonát képező kohóművek is részben víz alatt állanak. A mentési munkálatokra Innsbruckból katonaságot rendeltek ki. A zivatar Rattenbergben is nagy pusztítást vitt véghez.

Legjobban azonban az elemi csapás erejét a Ziller völgyében érezték meg. Itt, az eddigi megállapítás szerint körülbelül tizenhat halotról beszélnek, mindámellett attól tartanak, hogy ez a szám jóval nagyobb lesz, mert eddig még többen hiányzanak rendes lakóhelyükről.

A Schmirn-völgyben a vizár majdnem az összes hidakat elszakította és az utakat elrontotta. Az ut Kaserntől Schmirnig részben, Eggentől St.-Jodokig teljesen járhatatlan. Schmirnben a templom közelében lévő házakat elárasztotta a vizár, amely azonkívül egy közeli fűrésztelep fakészletét magával ragadta.

Obernben több ház omlott össze és a marhaállományban óriási pusztulás mutatkozik. A földek, mezők és rétek telve vannak kavicssal és egyéb törmelékekkel. Udersben a szántóföldek teljesen feláztak, több ház összeomlott és azt hiszik, hogy többen életüket veszítették.

TÁVIRATOK.

Aehrenthal Ischlben.

Ischl, július 31. (Saját tudósítónktól.) A király ma délelött féltizenegy óraker kihallgatáson fogadta bárd Aehrenthal külügyminisztert, ki reszort-ügyekről tett jelentést. A külügyminiszter augusztus 11-én az angol király látogatása idején, ismét Ischlbe jött ott marad augusztus 13-ig.

A szerb pénzügyi bizottság ülése.

Belgrád, július 31. (Saját tudósítónktól.) A szkopstina pénzügyi bizottsága a mai ülésén elfogadta az 1908. évi budgetet és az Ausztria-Magyarországgal kötendő kereskedelmi szerződést első olvasásban. A holnapi ülésen pedig mindkettőt napirendre tűzték.

Mozgó képek.

Csok jasa hurriet!

A körüti kávéház éjféli után két óraker tejesen néptelen volt. A pinczerek a falhoz támaszkodva bóbiskoltak. A kassza tündére a cukros csészikék fölé hajolva sugott-bugott egy kivaszt fiatalemberrel. A legtávolibb sarokban egy kopasz ur olvasott.

Az álmos csendet új vendég érkezése zavarta meg. Feltűnően piros arcába rendetlenül lógott a haja. Bajsza kajlán meredt előre, szeme zavarosan pislogott. Ha még ezek a jelek sem árulták volna el, hogy a jövevény be volt csipve, okvetlenül arra vallott a félrekapott kalapja, a támolygó járása és az a rekedtes borizú hang, melylyel bömbölve kiáltotta:

— Csok jasa vatan!

Az újságmolyhoz érve belescapott botjával a két kézzel fogott estilapra és nagyot ordított:

— Csok jasa hurriet!

A kopasz ur nyugodtan rábámult és minden harag nélkül mondta:

— Már megint?

Az ittas pasas leült, palaczk sört rendelt, azután kérlelő hangon így szólt:

— A lelkesedés! Barátom, a lelkesedés!

— Mi köze a lelkesedésnek a részegséghez?

— A török nemzet alkotmányt kapott! A török festvérek, — érted bruder? — a török testvérek szabadok! Csok jasa vatan! Csok jasa hurriet!

— Mit tesz az?

— Még azt se tudod? Éljen a haza! Éljen a szabadság!

— De azt mondják ám, hogy nyugtával dicséred a napot... mert a szultán...

— Micsoda? Bruder! Te kételkedel Abdul Hamid zavában? Attul ha mit Abdul Hamid mond mérget vehetsz! Nyugtával dicséred a napot? Jó, jó, de a török korán azt tanítja: ki korán kel, alkotmányt nyer.

— Tulajdonképen, hogyan történt ez a meglepő dolog?

— Tudod, bruder, egy öreg mohamedán kopogtatott a magas portán. Kitekintett a teikülizlám és kérdezi: Ki az? Feleli amaz: Ifju török.

— Öreg mohamedán, hogy lehet ifju török?

— Törökországban minden ifju török, öreg.

— Különös!

— Bevezették. Leültek a dívánra. Ott várta már padon a sah...

— Talán a padisah?

— Az mindegy. Elmondta a jövevény okát. Hogy Budapestén megbukott a „Monaszerly és Kuzmik” czég. Monaszerly azonban Törökországba ment szerencsét próbálni s fölkelést szervezni. Úszkubön küszöbön van már a forradalom. Ha azonban a szultán alkotmányt ad — hogy Allah növezzze meg a szakállát — megint helyre áll a béke és a rend.

— És a szultán?

— Intett az irádékjának és parancsolta, hogy szerkesztszen egy irádét. Amikor ez megtörtént, a nagy ur egy mecsétvonással alájegyezte.

— Mecsét... hiszen az...

— Hallgass. A nép ujjongva fogadta az örömhírt. A kioszkok díj-díszit öltöttek; a mosé és mosénék ragyogtak, a török muzsika szólt és mindenfelé a „hárem a táncz” járta.

— Hallatlan!

— A bégek bégtek; a bejek bélyegeztek, az efendik...

— Nana!

— És mivel éppen péntek volt, minden szélamlík-ból fújt a szél.

— A szultán tiszteletére nagy fátyászenet rendeztek, melynél százezernyi török torok hangoztatta a nemzeti himnuszát.

Török basa
Nagy a hasa,
Csok jasa!

— A reakció embereit elkergették. Láttad volna, hogy repültek! Szegény, Izzed basa, ugyancsak izzedt...

— Te láttad?

— Én nem láttam, de elképzelem.

Azzal lelki szemeit kimeresztve, a testi szemeit behunvta és horkolva esett az asztal alá.

Rosta.

Csendélet Velenczében.

Budapest, július 31.

Valamikor, nem is olyan régen, egy érdeklődő valaki megkérdezte egy ismeretlen valakitől:

— Melyik Budapest után a legnépesebb magyar város?

— Bécs — felelte az elmés ismeretlen.

Ez a válasz kétségen kívül talpraesett volt és igaz.

— És a harmadik? — faggatta a kérdezősködést az állhatatos érdeklődő, aki mindenáron Szegednek akarta ezt a dicsőséget megszerezni.

— Velence — felelte nyugodtan az ismeretlen.

— És a válasza megint talpraesett volt és igaz.

Velenczét minden időszakban ezrével özönlik el a magyarok, akiket úgy ismernek ott, mint a rossz pénzt. Híresek a magyar urak gavallériájukról és nem egy magyar földbirtokos és miniszteri segéd-fogalmazó hercegi hirben tölthette el azt a néhány napot, amit erre a bübájosan patinás nekropolisra szánt. Tisztelet és hajlongás veszi körül honfitársainkat mindenütt, ahol csengő borraival jár a szivességgért és vendégszeretetért.

Eddig minden jól van. Elvégre azért még senkit sem vertek agyon a hazájában, mert odakünn százszor úgy adta az urat, mint amilyen ezerszer kicsi ur odahaza. A magyar prezstizsnek csak használ, ha globetrotterjeink a külföldön néhány hétre megfélemednek az itthon dühöngő m. sz.-járványról és nem gondolnak arra a csavarra, melyet rövid kiruczczanásaik után itthon a nyakukra tesznek.

Ámde, hogy a mi gavallériánkat odakünn azzal honorálják, hogy uton-utfélen nemzetközi betörők, sikkasztók, pénzhamisítók és egyéb czimeres legények helyett a mi véreinket füleljék le, ezen talán mégis illik egy kicsit megbotránkozni. Elvégre kapaszkodó titkos rendőrök és akarnok-rendőrtisztek elégségek ott ki az ambícióikat, ahol jól esik, de, hogy éppen bennünket választanak ki feltörekvéseik és érdemszerzésük médiumának, ez ellen erőlyesen tiltakozunk. Annyi bizalmat, specziel Velenczében, igazán kiérdemeltünk már, hogy vendéglőinkben, annyi otthagytott pénzösszegek után, ne csupa bankóhamisítót és megyebet lássanak. Kérdemeltük, hogy legalább azokat a magyarokat kiméjjék meg már-már türehetetlen szekaturáiktól a külföldi hatóságok, akiket idehazulról hivatalosan, sőt — hihetetlen, de ez esetben úgy van — külképviselünk is igazol és oltalmába vesz.

Kénytelenek leszünk idővel rájönni, hogy inkább a Bakonyba megyünk tengeri fürdőzni és Szilasbalhátra művelni, mint Norderneybe, vagy Velenczébe. Bármennyire szeretjük is a sósvizet s a mükincseket, az egyéni biztonságunkat mégis többre becsüljük Dánoson például, mint a bünbaktot kereső külföldi hatóságok bakafántoskodását a Márkus-tér verőfényes ragyogásában.

A Velenczét járó magyaroknak mindenestre intő példának szolgálhat a Janovics, Kürthy és Horti esete. Megtanulhatják ebből, hogy nem elég, ha őket ismerik, mint a rossz pénzt, hanem jobb, ha ők ismerik úgy a rossz pénzt, mint ahogyan őket nem ismerik a velenceiek.

Ezzel a barátságos utasítással pedig ajánlom magam a velencei hatóságok kegyeibe.

A jövő héten ott leszek.

Véres sztrájk.

— Katonák és tüntetők harca. —

Budapest, július 31.

Villeneuve St.-Georgeban sztráikoló munkások összetűztek a katonasággal. A tüntető sztráikolók egy ház tetejéről kövel dobálták a csapatokat, amire több tüntetőt lövéssel megsebesítettek.

A vignexi tüntetőket a katonaság Villeneuve felé visszazoritotta, mire létrákkal a vasuti töltésekre másztak és onnan kövel dobálták a katonákat. Ezután a pályaudvar mellett levő utcákba vonultak és ott barrikádokat emeltek. Egy tábornok a dragonyosok élén, valamint a prefektus és az alprefektus a tüntetés helyére mentek. A két utóbbi egyezkedést kísérelt meg. A tüntetők azonban tovább dobálták a követet, sőt löttek is, úgy, hogy szerint, egy katonatiszt, egy csendőrszázados és egy dragonyos megsebesült. A katonaság erre szintén tüzelt, bár első ízben csak vaktöltéssel. Végül azután két sor-tüzet adtak, melytől több tüntető megsebesült. A sebesültek közül kettő csakhamar meghalt. Félórán tartó harc után elfoglalták a barrikádokat. Este hét óraker a rend ismét helyreállott. A sebesültek száma eddig ismeretlen.

A draveil-villeneuvei eseményeknél három epizódot kell megkülönböztetni. Először a tüntetők gyülekező helye előtt ezek revoverekkel lövöldöztek a katonaságra, amely nem nyult fgyverhez. Később a vignexi hídnál körülbelül 100 revolverlövést tettek, végül pedig a villeneuvei pályaudvarnál körülbelül szintén ugyanennyit. Az ablakokból is lövöldöztek. A csapatparancsnok husznál többször intette a tömeget arra, hogy oszliék szét, mert kénytelen fegyverét használni és még azután is négy ízben a levegőbe lövetett és csak ezután kezdte védeni magát. Eközben a katonák a tömegből két embert agyonlöttek, egy pedig Párisba érkezésekor halt bele sebeibe. Körülbelül 15 sebesülés történt. Virvain tábornok és a huszonhetedik dragonyosezred egyik alezredese golyóhorzsolástól szakított sebeket szenvedett. Három százados és három közkatona súlyosan, husz katona pedig jelentéktelenül sebesült meg. 500 főnyi katonaságot rendeltek ki Villeneuvebe a rend helyreállítására.

Minisztertanács.

Párisban a lapok rendkívüli kiadásokat adtak, melyek szerint a vignexi összeütközésnél hat embert löttek agyon és hatvanat sebesítettek meg.

Clemenceau miniszterelnök, valamint Piquart, Barthou és Viviani miniszterek tanácskozásra gyültek össze. A miniszterelnök megbizta a főállamügyészt, hogy Draveil-Villeneuvebe menjen a történet ügyében való vizsgálat megindítására. A tüntetés okozói és az izgatók ellen megindították a büntető eljárást.

A belügyminisztérium kommunikét adott ki, mely szerint Vigneuxben a tegnapi rendezvarás alkalmával két zavargót agyonlöttek, tizenötöt megsebesítettek. A katonák közül egy dragonyos százados és két közember megsebesült. Virvais tábornok, a rendezvarások elnyomására kiküldött csapatok főparancsnoka, valamint több katonatiszt és husz ember a sztráikolók ködöbsaitól sebesült meg. Egyéb hírek szerint a halottak száma és a sebesülteké 30—50. Hat sebesült állapotát reménytelennek mondják.

A munkásszövetségek képviselői az éjjeli gyülést tartottak a munkatözsén és elhatározták, hogy plakátokon arra szólítják fel a munkásságot, hogy a tegnapi események miatt további intézkedésig folytassa a sztráikot. Hír szerint az elektrotechnikusok, az aranyművesek és a mászók is csatlakozni akarnak a sztráikhoz.

Megsebesült tábornok.

Párisból jelenti éjjeli tudósítónk, hogy még mindig nem lehet megállapítani a véres összeütközés áldozatainak és sebesülteinek pontos számát, mert a szocziáldemokrata szervezett sztráikolók a sebesülteket magukkal vitték. Hogy milyen veszedelmes volt az összeütközés, az abból is kiderül, hogy maga a vezénylő tábornok is megsebesült.

Legutolsó jelentések szerint a villeneuvei és vignexui véres napon két ember halt meg és a sebesültek között igen sokan a halállal vívódnak. A katonaság részén Virvaire tábornok is megsebesült, de a golyó csak horzsolta. A tisztek közül Perrin, Croning és Tranoy kapitányok, továbbá két hadnagy és tizenkét közlegény sebesült meg a sztrájkolók golyóitól, de egyetlenegy sebesülés sem súlyos. A párisi munkástársak felhívásokat bocsátott ki az általános sztrájkra, hogy ily módon tiltakozzék a főváros munkásnépe a vérontások ellen. A kiáltvány kibocsátóját az ügyészség pörbe fogta.

A kormány komolyan foglalkozik azzal a tervvel, hogy feloszlatja a Confederation du travail és a munkástársadót bezárítja. Párisban egyelőre nyugalom van a munkások között. Nagyon kevesen engedelmessé váltak a sztrájkra való felhívásnak. A reggeli lapok erősen követelik a kormánytól, hogy lépjen fel teljes szigorúsággal a bujtogatók ellen, akik a vérontás okozói, mert kiderült, hogy a dragonyos csapat parancsnoka huszszor felszólította a tömeget eloszlásra s csak ezután lövett.

A villeneuvei és vignexui véres sztrájkról újabb a következő részleteket jelentik: Egy golyó a kivonult dragonyos katonaság parancsnokának tarsolyát érte s erre a katonák olyan dühbe jöttek, hogy alig várták a vezényszót a tüzésre. A csapatok parancsnoka talán huszszor is felszólította a tömeget a szétesésre, míg végre tüzet vezényelt. Véres utcái harc keletkezett, amely a kommune legforróbb napjaira emlékeztetett. A katonák üldözöbe vették a menekülő sztrájkolókat. Egy munkást, aki egy pinczébe menekült s ott védekezett, több katona a szó szoros értelmében felaprózott. A többi sztrájkoló ezt a holttestet aztán kiczipelte az utcára és a kivonult katonaság parancsnokának lábai elé dobta, fölbőszülten kiáltozva: Ez az ön műve.

A kormány a véres események helyszínére küldte ki az állami ügyészt. Szó van arról, hogy feloszlatja a munkástársadót, amelynek helyiségében van a Confederation du travail s ez vezeti az agitációt. A reakciós lapok követelik, hogy a kormány azonnal zárja be a munkástársadót és tartóztassa le a bujtogatókat.

Az olvasóhoz.

E hó végével új előfizetést nyitunk az „Egyetértés”-re, a legrégebb s legtekintélyesebb magyar függetlenségi napilapra.

Az „Egyetértés” egy politikai állásfoglalásában, mint társadalmi, közgazdasági, művészeti és irodalmi szerepében hiú marad eddigi nagy múltjához, amely a magyar olvasóközönség előtt oly kedvelté, politikai és társadalmi életünkben pedig mindenkor döntő fontosságú tényezővé tette.

Az a függetlenségi politika, amely e lapot nagy hagyományokhoz híven, eddig irányította, ezentúl is mindenben vezérelve lesz. A független, önálló nemzeti állam kiépítése, a magyarság állami erejének és mindenben parancsoló uralkodásának érvényesülése, ez az a cél, amelyért az „Egyetértés” ezentúl is törhetetlenül és megkuló intenzivitással küzdeni fog.

Olvasóink ragaszkodása és szeretete egyedüli erősségünk, amely ebben a nehéz feladatunkban megsegít. Viszonzásul a legváltozatosabb és a legmegbízhatóbban megszerkesztett nagy magyar napilapot adjuk, amely úgy irányelveinek szigorú betartásával, mint a napi események részletes és pontos fellírásával ezentúl is a vezető helyen fog állani.

Olvasóink az „Egyetértés Vasárnapja” című, gyönyörűen kiállított mellékletet is megkapják vasárnaponként. Nyolcz oldalas, számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekességeit, a kül- és belföld nevezetes eseményeit. Kapnak ezenkívül elbeszéléseket, karczolatokat, színházi történeteket.

A magyar közönségnek az „Egyetértés” a

legkedveltebb lapja, ezt a szeretetet ezentúl csak fokozottabb munkássággal fogja kiérdemelni.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra	2 kor. 40 fill.
Negyedévre	7 kor. — fill.
Félévre	14 kor. — fill.
Égész évre	28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, szíveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Leány a vásáron.

— A bécsi botránypör tárgyalását elhalasztották. —
Budapest, július 31.

A bécsi törvényszék ma tovább folytatta a Miczi grófnő apja ellen megindított botránypör tárgyalását. Egymásután vonultak föl a tanúk, akik igazolták, hogy ezt a szerencsétlen fiatal leányt öreg kéjenczek gyönyörűségére maga az elvetemedett apa árusította. A védő új, mentőtanukat jelentett be, akiknek megidézése céljából a törvényszék a tárgyalást elhalasztotta.

A mai tárgyalás részleteiről tudósításunk a következő:

Réggel fél tíz órakor kezdődött a mai tárgyalás. Az elnök kihirdette a törvényszéknek azt a határozatát, hogy nem ad helyt a védő indítványának és nem idézi meg Güick és Baumgarten rendőrbiztosokat, mert ezeknek vallomása csak a leány öngyilkosságára szorítkozhatnék és az nincs összefüggésben a vádlottak deliktumával.

Hol a papa?

Kihallgatják ezután Kohn Hermann tanut, aki a Venedig mulatóhelynek irodájában van alkalmazva.

A tanu a következőket beszéli:

— Figyelmeztettek engem gróf Veith Marcell türethetetlen viselkedésére és szavahihető emberek mondották nekem, hogy leányát a mulatóhelyre viszi. Kötelességem volt felszólítani a gróft, hogy kimélje látogatásaitól a mulatóhelyet és leánya se jöjjön oda.

Az ügyész: Látta ön, hogy a leánynyal gavallok közlekedtek?

A tanu: Láttam.

A vádlott izgatottan felpattan: Tudna-e megnevezni vagy egyet?

A tanu: Nem is egyet.

A vádlott: Hát nevezze meg.

A tanu: Egy magyar gróf panaszt tett egy izben a francia vendéglő tulajdonosának, hogy gróf Veith neki levelekkel alkalmatlankodik. Így tudtam meg én első izben a dolgokat.

A vádlott: Ki az a magyar gróf, hol lakik?

A tanu: A nevét nem mondhatom meg, a lakását pedig nem ismerem.

A vádlott (felugrik): Nos hát én tudom a lakását és az E. fogadóban szokott lakni, ha rövid időre jön. (Derültség.)

A következő tanu Königsdorfer Ferencz fiakkeres, aki beszéli, hogy Veith Miczi grófnőt három éven át sokszor vitte a Ronacherből és a Venedigből haza.

Elnök: Hova szokott járni akkoriban a leány?

A tanu: Három előkelő hotelbe. Én olyankor a fogadó előtt várakoztam.

Elnök: Semmi gyanusat sem vett észre?

A tanu: A Ronacherben sokszor hallottam a portás fiukjében, amikor a grófnő telefonozott és kérdezősködött, hogy hol van a papa.

Az ügyész: Egyebet nem telefonozott?

A tanu: Mindig jelezte telefonon a papájának, hogy hol van és hogy jöjjön.

Gradner Jozefin, egy boltiszolga felesége a következő tanu, aki két éven át szobaleány volt egy jónevű fogadóban. Azt vallja, hogy Miczi grófnő éjjelenként gyakran jött oda urakkal, néha rövid ideig maradt, olykor hosszabban, de mindig telefonozott a papájáért. Veith gróffal neki (a tanunak)

sokszor volt összekocczanása, mert gróf durván viselkedett.

Annak a háznak portása, ahol Veithék laktak, elbeszélte, hogy a gróf minden este tíz órakor ment el leányával, aki feltűnően volt öltözve. Az egész család déli 12 óráig szokott aludni, aztán előkelő férfivendégeket fogadtak. Egyizben látta, hogy a Terézianumból jött egy előkelő ur, de elment s aztán háromszor kérdezősködött Miczi után. Csak harmadszor mehetett be Veithékhoz, mert azalatt egy más ur volt ott ugyancsak a Terézianumból.

Elnök: Látta-e ön, hogy a kisasszony nagyon hiányos öltözékben fogadott vendéget?

A tanu: Igen, láttam. Egyszer két ur jött, lehetett fél 11 óra éjjel s nekem azt mondták, hogy ne várakozzam rájuk, feküdjem le, mert ők Miczihez mennek. Egy forintot adtak nekem. Akkor láttam, hogy Miczi grófnő nyitott ajtót, csak szoknya volt rajta és egy szál ing, úgy beszélt a küszöbön a két urral.

Az elnök: De az urak aztán elmentek?

A tanu: Természetesen. Csak nem maradhattak mind a ketten ott. A grófnő nem is bocsátotta be őket. Ha külön jöttek volna, bizonyára bebocsátotta volna. (Zajos derültség.)

A levelek.

A következő tanu a 19 éves B. Mária, aki tavaly áprilisban szobaleány volt Veithéknél s elbeszéli, hogy gyakran jártak a grófokhoz előkelő vendégek, de mindig ugyanazok. Sokszor kocsiházi vittek a fiatal grófnőt s olyankor bőven volt pénz.

A védő: Maga április 28-án Veith urral és az asszonnyal, meg a leánynyal a rendőrségen volt?

A tanu: Igen.

A védő: Mi történt azután, mikor hazajöttek?

A tanu: Miczi grófnő sirt, megcsókolta atyját és zokogva mondta, hogy most ő miatta a gróf fogságba fog jutni. „Mig én drága csipkékben járok, te szegény apuskám, börtönben leszesz, ahol sok a bolha és poloska”.

A védő: Van-e tudomása arról, hogy az elhunyt kisasszonyhoz a rendőrfőnök levelet intézett?

Elnök: Biztosíthatom a védőt, hogy ezzel a czélzással semmire sem fog menni.

A védő: A leány naplójában is szó van arról; „Ma Stuckarttal a Theater an der Wienben voltam, nagyon jól mulattam”.

Elnök: Az a mulatság nagyon ártatlan volt.

A védő: De fontos tudni, hogy másnap az egész Veith-család a rendőrségre került. Az öngyilkos leánynak levelei voltak a rendőrfőnöktől s én szeretném tudni, hogy hol vannak azok a levelek.

Az ügyész: Minden levél megvan. Óriási nagy csomó fekszik a törvényszék előtt. Nem néztem át valamennyit, annyit azonban mondhatok a védő urnak, hogy majdnem mindegyik így kezdődik: „Drága Miczim, Egyetlen angyalom!”

A védő ezután több újabb tanut jelent be és a törvényszék rövid tanácskozás után elhatározza, hogy megidézi az új tanukat s evégből a tárgyalást elnapolja. Az elnök egyben kihirdeti a végzést, hogy a bíróság a védőt kétszáz korona bírsággal sújtja, mert a közzvád képviselőjét azzal gyanúsította, hogy csak a mocsok felkavarása a czélja és hogy ő kétségben van aziránt, vajjon ilyen ügyész előtt védeneczeinek sorsát rábizhatja-e erre a törvényszéki ítélőtanácsra?

A bécsi rendőrség hivatalos nyilatkozatot adott ki, amelyben megzáfolya azt a vádat, mintha csupán magasállású személyiségek fellépése következtében indította volna meg az eljárást Veith Marcell római gróf ellen. Ez a vád teljesen alaptalan. Tény, hogy Veith Marcell letartóztatása azoknak a nyomozásoknak és megfigyeléseknek alapján történt, amelyet a bécsi rendőrség 1907. novemberében egy névtelen feljelentésre indított meg. A rendőrség már 1905-ben névtelen feljelentést kapott a Veith házaspár ellen, de az akkori vizsgálat nem szolgáltatott elegendő bizonyítékot, hogy az ügyészségnél megtegyék a büntető feljelentést. A pör során megvádolt rendőri funkcionáriusoknak, akik közül Stuckart kormánytanácsos, rendőrfőnök ez idő szerint szabadságon van, hivatalból fognak alkalmat nyújtani, hogy az ellenük emelt vádat megdöntsék. Nyilatkozik Baumgartner Antal rendőrbiztos is és jelzi, hogy fegyelmi vizsgálatot kért önmaga ellen.

Üsd, vágd!

— Véres harc aratók és rendőrök között. —

Budapest, július 31.

Véres háborúságot idézett fel ma este Ujpesten a felekezeti türelmetlenség. Hét embernek folyt a vére s talán hét ember vált egész életére munkaképtelen nyomorékká csak azért, mert egy durvalekű, elfogult emberben hajtékot vert a gyűlölködés.

A vérengzés értelmi szerzője Fábrián János, az upesti „Megyeri-csárda” korcsmárosa, akinek korcsmájába ma este bevetődött a gróf Károlyi-uradalomnak harminczöt aratómunkása. Alighogy az emberek lepedtek az asztaloknál, benyitott az ivóba öt mérsároslegény is. Névszerint Rosenfeld Rezső, Herczeg Elemér, Weisz Dávid, Frommer Sándor és Diamant Andor. A mérsárosok bort kértek. Fábrián János korcsmáros, aki egész Ujpesten hirhedt antiszemita érzelmeiről, adott is nekik bort, de oament az aratókhoz és titokban bujtogatni kezdte őket a mérsárosok ellen. Az emberek egy ideig huzództak, hogy a tagbaszakadt, erős mérsároslegényekkel kikössenek, de mikor aztán a korcsmáros áldomást ígért, egyikük kirugta maga alól a széket és kaszát ragadva, kiadta a jelzőt:

— Üsd, vágd a zsidót!

Egy pillanattal utóbb pedig patakban folyt az embervé, a korcsma padlóján. A szörnyű tülekedésben Rosenfeld Rezső, Herczeg Elemér, Diamant Andor mérsárosok és Falusy Pál arató munkás sulyosan, Weisz Dávid és Frommer Sándor mérsároslegények könnyebben megsérültek.

A verekedés hírére a kerületi kapitányságról Kállay Béla rendőrfelügyelő egy szakasz rendőrrel a korcsmához vonult, hogy a tetteseket előállítsa. A rendőrök láttára aztán a verekedő aratók a közeli erdőskébe menekültek. A rendőrök azonban üldözöbe vették a menekülőket és a cserjésben valóságos harc fellődött ki az aratók és a rendőrök között. Mindkét részről revolverlövések estek s egy lövés Wukmann Sándor 1609-es számú rendőrt érte. A harc végre is a rendőrök győzelmével végződött s a renitens munkások közül a következők kézre kerültek: Virág Márton, Hegedűs Pál, Reicska Pál, Martik Mihály, Sipitzky János, Virág János, Verbél János és Falusy Pál, aki a verekedésben sulyosan meg is sebesült.

A kihallgatásnál valamennyi arató azt vallotta, hogy Fábrián János korcsmáros bujtogatta őket áldomás ígéréssel a támadásra. Az aratókat a rendőrség le akarta tartóztatni, de az eset hírére megjelent a kapitányságon a Károlyi-uradalmak tisztartója, akinek közbenjárására a jegyzőkönyv felvétele után valamennyit elbocsátották; ami igen jellemző ebben a mai szabadelvű és demokrata hazafias világban, ha meggondoljuk, hogy egy pár ember életéről van szó. A sebesültek között van ugyanis halálosan sérült is. De jellemző az is, hogy a felbujtó korcsmárost még csak ki se hallgatták. Egyéb-ként megindult a vizsgálat az ügyben. A sulyosan sebesült embereket a mentők szállították kórházba.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Szombat, augusztus 1. — Róm. kat.: Vasas sz. Péter. — Prot.: Vasas Péter. — Görög-ország: jul. 19. Dusz. — Zsidó: Ab. 4. — A nap két reggel 4 óra 34 perczkor, nyugszik este 7 óra 34 perczkor. — A hold két reggel 8 óra 31 perczkor, nyugszik este 9 óra 51 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.
Allandó nyári kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában Nagymező-utca 97. Nyitva egész nap. Belépő-díj nincs. — Nyári kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9—6-ig. Belépő-díj 1 korona. — Az Uránia Kigyó-téri szalonja nyitva 9—8-ig. Belépődíj 20 fillér. — Egyenruházati kiállítás a Techn. Iparmúzeumban nyitva 9—6-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum régiségtárai nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — A történelmi képcsarnok zárva. — A földtani intézet muzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum nyitva 9—1-ig. — Az aquineumi múzeum nyitva egésznap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9—1-ig. — A Ráth György Múzeum (Városligeti fasor 10.) nyitva 10—4-ig. — Az Erzsé-

bet-Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig és 3—4-ig. — Az orsz. levéltár oklevélkiállítására zárva. — A nyilvános könyvtárak zárva.

— A czári pár utazása. A Standard czári jacht — mint Pétervárról jelentik — az uralkodópárral fedélzetén tegnap este Pittkopas kikötőjében, amely most Standard-rév nevét visel, megérkezett.

— Az egyiptomi kedive Bécsben. Abbasz II. Hilmi basa, egyiptomi kedive, Párisból ma reggel Bécsbe érkezett.

— Uj közjegyzők. A hivatalos lap mai száma közli, hogy az igazságügyminiszter dr. Gross Tivadár közjegyzőhelyettes Gyergyószentmiklósról, dr. Schreiber Miklós tapolczai kir. közjegyzőhelyettes Naszódra, dr. Kovács Albert székelyudvarhelyi gyakorló ügyvédet Marosvásárhelyre, dr. Rusa Ernő kaposvári gyakorló ügyvédet Szigetvárra, Kovács Gábor szerencsi gyakorló ügyvédet Szerencsre és dr. Hunyor Sándor királyhelmezi gyakorló ügyvédet Tokajba kir. közjegyzőknek nevezte ki.

— Kossuth Ferencz Pöstyénben. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter szerdán, augusztus ötödikén, Pöstyénbe érkezik. A miniszter a Rónai-hotelbe száll.

— Kitiintetett konzul. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király megengedte, hogy Jellinek-Mercédés Emil cs. és kir. tiszteletbeli konzul a württembergi királyi korona-rend diszkeresztjét elfogadja és viselhesse.

— A hercegprímás Budapesten. Vaszary Kólos biboros hercegprímás, aki jelenleg Balatonfüreden tartózkodik, kitűnő egészségben van. A hercegprímás nyaralását félbeszakítja és augusztus 12-én udvarával együtt Budapestre érkezik. Nagyholdogasszony napján, aug. hónap 15-én pontifikálni fog a Mátyás-templomban. Augusztus 18-án pedig, a király születése napja alkalmából hálaadó istentiszteletet tart és ő fogja vezetni a Szent István-napi körmenetet.

— Nemes adomány. Gróf Andrássy Dénes a Vakokat Gyámoltó Országos Egyesület miskolci fiókjának ezer koronát adományozott; a nemeslelkű adományozót tiszteleti taggá választották.

— Kitiintetés. A király Farkas Győző királyi tanácsos, aradi pénzügyigazgatónak, ideiglenes nyugalombahelyezésre alkalmából, a pénzügyigazgatás körében kifejtett sokévi hű és buzgó szolgálatai elismerésül a harmadosztályú vaskorona-rendet adományozta.

— Az okkupáció emlékére. A bosnyák okkupáció harminczéves fordulója alkalmából a jajczai hadastyán-egyesület emléket állít az 1878. augusztus 7-én a jajczai ütközetben elesett Grilac István 53. sz. gyalogezredbeli szakaszvezető és Matko János köztitűz sárhelyén. Az emlék ünnepélyes felavatása augusztus 15-én lesz.

— Hajórajunk Fiumében. A gyakorlatozó nyári flottának, amely tizenegy nagy csatahajóból és tizenhét torpedóhajóból áll, három hajója, az Erzherzog Karl vezérlő zászlóshajó, az Erzherzog Max és a Babenberg Abbázia előtt vetett horgonyt. A hadihajók parancsnokai látogatást tettek gróf Nákó Sándor kormányzónál és a város ma adta vissza a látogatást a tengernagy hajón. A flotta Fiumében időzése alatt az Adamovich-téren a katonai és a városi zenekar felváltva hangversenyt tart. A flotta hétfőn reggel hagyja el Fiumét.

— A fiumei újságírók egyesülete. A fiumei hivatalos magyar újságírók tegnap megalapították szindikátusukat, amely célul tűzte ki, hogy a mai lehetetlen állapotoknak véget vessen és hogy a budapesti és bécsi sajtó pontos, gyors és megbízható tudósításokkal legyen ellátva. Az újságírók egyesülését mindenütt szívesen fogadják, mert ez lehetetlenné fogja tenni, hogy kiskereskedők, ügynökök és kis magántisztviselők elfogult és hibás tudósításaikkal félrevezessék a magyar közvéleményt. A szindikátus elhatározta, hogy az olasz és horvát fiumei hírlapírókkal együtt meg fogja alakítani a fiumei újságírók egyesületét is.

— A somogyi Kossuth-szobor. Néhány héttel ezelőtt az egész fővárosi sajtó foglalkozott azzal a hírral, hogy a kaposvári Kossuth-szoborra Somogy-megye nem szavazott meg hozzájárulást. A mai állandó-választmányi ülésen tárgyalták az indítványt és a szoborra háromezer koronát megszavaztak.

— Falléres a czarevicsnek. Falléres elnök Alexis orosz trónörökösnek egy picziny miniatúr vasutat ajándékozott, amelynek sinei husz méter hosszúak s egész területe tizenöt négyzetméter. A sínparók mentén vannak kisebb és nagyobb állomások, a pályán alagutak, vasuti hidak, töltések s a főpályaudvar hű mása a párisi Gare du Nord-nak. Hasonló elektromos vasutat ajándékozott a köztársaság elnöke Olaf norvég trónörökösnek is.

— Petőfi halálának évfordulója. Ma ötvenkilencz éve, hogy Petőfi Sándor a fehéregyházi síkon elesett. Az orosz fegyverek örökre elnémították a költőt, aki izzó magyar temperamentumával és fékezhetetlen lángelméjével már eleve ezerszer annyit vetett el a magyar földben, mint amennyit azon a szomorú mezőn le-arathattak. Az orosz segélycsapatok későre érkeztek. Petőfi akkor már teljesítette isteni miszsióját s éppen úgy nem temethették őt el halálával, mint ahogyan a magyar nemzetet sem hantolhatták el az adott seb után. Amint Petőfi Sándor halála egy új, örök élet dátuma, úgy az a fehéregyházi seb is egy erősebb, markánsabb nemzeti élet kezdetét jelenti. Soha senki erősebben nem forrt össze hazájával, mint Petőfi. A halálos dőfés, mely a nemzetet érte, kioltotta a legszebb életet egyikét s egyuttal a legcsodásabb feltámadásra adott alkalmat, melyet a világok történelme és irodalma felmutathat.

Kevesen haltak meg úgy hazájukért és kevesen éltek úgy az emberekért, mint Petőfi. Ehhez kevés az az ötvenkilencz esztendő, hogy eleget hangoztattunk volna. Az a Petőfi, aki ott esett el a harcmezőn, a miénk volt, miénk a szívével, vérével, úgy, ahogy az övé vagyunk mi is a szívével, vérünkkel mindörökké! Az a Petőfi azonban, akit a zseni jogánál fogva, nem foglalhatunk le egészen magunknak, aki az egész világot, arról ma, ötvenkilencz évvel későbbben sem tudunk többet és szebbet mondani, mint elmondta ő maga, nekünk s a föld minden gyermekének. Mára, holnapra és mindörökké.

— A jeni egyetem jubileuma. A jeni egyetem háromszázötven éves fennállásának ünnepe s az új egyetemi épület felavatása ma délelőtt kezdődött. Ekkor adta át ünnepélyesen Haecckel tanár a philletiai muzeumot. Jelen voltak az állami és városi hatóságok, valamint a különböző egyetemek képviselői.

Jenából jelentik újabban: Reggel a városi székesegyházban ünnepies hálaadó istentisztelettel kezdődtek a jubileumi ünnepek az egyetem negyedik százados fennállása alkalmából. Az istentiszteleten sok fejedelmi személyiség jelent meg. Délben a népcarnokban folytatták az ünnepet. A prorektor tartotta az alkalmi beszédet, aztán következtek a tiszteletbeli doktoravatok. A város fel van lobogozva és temérdek külföldi érkezett a jubileumra.

— Wartensleben grófnő nyakéke. Berlinből írják: Most, hogy Wartensleben grófnő ismét birtokába jutott pompás gyöngyfüzérének és a komornáját, Steger Máriát a lopás gyanúja miatt elfogták, majd ismét szabadon bocsátották, a német sajtó hevesen támadja a rendőrséget, amely hivatalos jelentésekkel igyekszik megvédeni eljárásának helyességét. A sajtó-polemia megszólaltatta gróf Wartensleben is, aki egy berlini újsághoz intézett levelében többek között a következőket írja: „Sainálom bár, de ki kell jelentenem, hogy az adatok semmiképpen sem lehetnek pontosak, mert Steiger Márta több ízben változtatta a lakását anélkül, hogy ez iránt a rendőrség érdeklődött volna. A közönség jól tudja, hogy amikor a komornát a Friedrichshof-kávéházban letartóztatták, az ékszer már dr. Marcuse ügyvédnél volt, aki azt visszaadta a feleségemnek, de a rendőrség nem volt annyira kíváncsi, hogy a nyakéket megsemmisítse. Feleségem megbízásából Marcuse ügyvéd Isenbiel főügyésznél táviratilag kérte az írásos detektiv-jelentéseket, de ezeket még máig sem tudta megkapni, mikor már a tettest szabadlábra helyezték, noha a lapok közleményei a szökés gyanújával illették”.

— Katasztrófa az aranybányában. Halálos szerencsétlenség történt a muszari aranybányában. Az egyik tárna beomlott és hat munkást eltemetett. Nagy apparátussal látták a mentéshez és öt órai munka után sikerült öt munkást eszméletlen állapotban a romok alul kimenteni. A hatodik bányász már halott volt, mikor rátaláltak. Őt árvája siratja.

— **Nasi diadalutja.** Nasi, volt olasz miniszter szicíliai utján minden lehetőt, sőt lehetetlent is elkövet, hogy mennél hangosabban ünnepeljék és, hogy mennél inkább elhitesse magáról, hogy eddig martirja volt az olasz kormányoknak. Nápolyból külön hajón ment Nasi szülővárosába s nagyszámú társai ugyancsak külön hajón mentek elébe. Akadt közöttük egy kilenczven éves agastyán is, akit a volt miniszter különösen kitüntetett, megkérdezte tőle, hogy miért fáradt el olyan messzire, s az öreg ur azt felelte, hogy érte még a világ végére is elmenne. Szóval, kétségtelen, hogy fanatikus hívei vannak Nasinak, akik azért látnak benne üldözöttet, mert szicíliai származású, s ez a sokat szenvedett sziget gyűlöli a szárazföldi olaszokat és vakon elhitte az ex-miniszternek, hogy azok elnyomják a szicíliaiakat. A viszontlátás öröme az ünnepséget banket fejezte be, amelyen kerekaszámú nyolczvannyolczan jelentek meg. Tüzes tósztok hangzotak el, s legjobban Zaudicini, a szicíliai országos Nasi-bizottság elnöke vágta ki a rezet. Ő vértanuság dolgában Nasit Dreyfus or Nagyhoz hasonlított, ami tíz percig tartó tapsvihart idézett elő. A következő három szónok, mindannyian ügyvédek, egyhangulag a jelenlévő újságírókra támadt, nyilván előleges megállapodás szerint. Főleg a szárazföldi olaszok képviselőit szenedelmesen meg-magazták. Dühösen abuzogták az olasz sajtót, amire pokoli zivajj következett. A künn álló nép be akart rohanni a terembe, hogy az újságírókat megtámadja, s csak a hirtelen előkerülő csendőrség tudta a tettlegességet megakadályozni. Tizenöt dühös trapáni embert elfogtak, kettőt fogva tartottak, de az újságírók kérésére mindnyájukat szabadon bocsájtották. Egyelőre így lett vége a Nasi-komédiának s a volt miniszter trapani villájában pihen. Itt könyvön dolgozik, melynek címe lesz: „A szicíliai kérdés.” Sziciliában egy elég erős áramlat van, amely a többi Itáliától független akar maradni s legalább is széleskörű autonómiát követel. A középkorban valóban évszázadokig független királyság volt. Néhány hét múlva Nasi három szicíliai nagy várost: Palermót, Katániát és Messzinát keresi fel és ezekben fogja magát ünnepeletni.

— **A trieszti gyilkos.** Föderansperg Lajosról, a trieszti gyilkosról a következő jellemzést írják Bécsből: Föderansperg 1902-ben napidíjas volt a vasutépítő igazgatóságánál. Akkor jött vissza Konstantinápolyból. A hivatalában mindjárt föltűnést keltett egy beadvánnyal, amelyet a külügyminisztériumhoz akart beadni s talán be is adott. Elmondta ebben az írásban, hogy a szultán megbízásából albumot készített, amely nagyon jól sikerült és tetszett a szultánnak is, a kikötött honoráriumot, hatezer koronát, még sem fizették meg neki. Föderansperg állandóan tönkrement gavallérnak mutatta magát, ki szégyenli, hogy dolgoznia kell. Arról beszélt, hogy Konstantinápolyban kitűnő vállalkozása volt, de ott kellett hagynia a várost, állítólag egy nővel való affairsé miatt. Majd arról beszélt mindenkinek, hogy nyomorúsága nemsokára véget ér, mert megismerkedett egy dús gazdag brüxi nővel, akit elvesz. Mutatott is a kollégáinak egy fotográfiát, egy uri külsejű, harmincz esztendősnak látszó asszony képét. Ez az arckép állandóan az íróasztalán volt. Föderansperg török tört hozott magával Konstantinápolyból s állandóan magánál tartotta. Egyszer átment a szomszédos hivatali szobába, megállt egy társának a háta mögött, elővette a tört és hadonászott vele. Tisztviselőtársa érezte, hogy valaki áll mögötte és hátránézett s mikor észrevette Föderansperget a törtrel, rémülten fölugrott.

— Mit akar? — kérdezte.

— Semmit, csak meg akartam ijeszteni — felelt Föderansperg.

Nem sok idővel ezután összetűzött a hivatalában egy másik társával. Kirántotta a tört és neki-rontott:

— Leszurom! — kiáltotta elszántan.

A megtámadottnak sikerült elmenekülnie. Rögtön jelentést tett a merényléről és Föderansperget még abban az órában elbocsátották. Ez 1902-ben történt, december 17-én. Huszadikán pedig egy ládába bujva be akart lopózni a huga kedvesének a lakásába, hogy megölje és kirabolja a távollévő ember öreg néniét, aki akkor egyedül volt a lakásban.

A Piccolo című újság gyűjtést indított meg a meggyilkolt Fabry Lucie fiának támogatására. Már eddig is jelentékeny összeg van együtt és még egyre érkeznek adományok.

— **Nászajándékok.** Jegygyűriük legelőnyösebben Polgár Kálmán műórárs ékszerterepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **A katonai automobil-verseny.** A Bécs és Berlin között rendezett katonai automobil-verseny ma befejeződött. Az első osztrák díjat, amelyet I. Ferencz József császár és király adományozott, Humper Mayer (München), a másodikat, amely Frigyes főherceg adománya, Sirske (Hannover), az első német díjat, Vilmos császár adományát bálványosi Satzger Pál (Bécs), a másodikat, Henrik porosz herceg díjat gróf Goss-Waldeck Hugó (Bécs) nyerte meg.

— **Hlinka András bojkottált imakönyve.** Hlinka András annak idején Chladek József kántortanítóval együtt „Naboszni Krestan” czimen katolikus imakönyvet írt. Ez az imakönyv rendkívül el volt terjedve az egész Felvidéken. Mióta azonban Hlinkát elítélték, egyes hazafias tót papok a népet az imakönyv bojkottálására hívták fel, aminek meg is volt az eredménye. Chladek József társszerző ezen a bajon úgy segített, hogy a meglévő példányokon Hlinka nevét egyszerűen leragasztotta. Hlinka erről a szegedi államfogházban tudomást szerzett és szerzői jogának megsértéséért Chladek ellen a rózsahegy-i törvényszéknél fellejtést tett.

— **Lázonganak a mészárosok.** A mészárosmesterek körében egy rendelet miatt nagy az elégedetlenség. Darányi Ignác földmivélsügyi miniszter tudvalevőleg utasította az illetékes hatóságot, hogy a vágóhidakon az eddiginél sokkal szigorubb vizsgálják meg azokat a jószágokat, amelyek fogyasztás végett bárd alá kerülnek s vágás után is szigorubb ellenőrzés alá veszi a húst. A vizsgálat eddig jóformán lelkiismeretlenül történt. Csapatostul hajtották fel az áldozatokat, az orvosnak módjában sem volt megállapítani, hogy alkalmas-e a fogyasztásra. A fő panasz már most az, hogy a rendelet folytán a vizsgálat lassabb s így az akkordban dolgozó munkásoknak többet kell majd fizetni. A mészárosok, augusztus elseje, a rendelet életbeléptetésének időpontja lévén, természetesen a védekezésre gondoltak. Mozgalom indult meg abban az irányban, hogy a segédeket rábírák arra, hogy a miniszteri rendelet visszavonásáig ne álljanak munkába. Erről azonban a segédek hallani sem akarnak, ami szinte természetes is, tekintve a nem rég mult mészárosztrájk tapasztalait.

— **A kolozsvári merénylet.** A rendőrgyilkos hostáti legények ügyében a vizsgálat már a napokban befejeződik. A tényállást a vizsgálat eddigi folyamán teljesen tisztázták. Az ügyészség gyilkosság kísérlete és hatóság elleni erőszak címűen emel vádat. A rendőrlégénység kérte, hogy a Hostáta bzentul ne ket-tős, hanem hármaz őriáratokat küldjenek ki és védel-mül adjanak melléje két lovasrendőrt, akik néhány száz lépésről követnék a gyalogőriáratot. A parancs-nok azonban elutasította ezt a kérelmet. Az elkesere-dett legénység erre kijelentette, hogy kettős őriárat-ban nem hajlandó a Hostáta b szolgálatot teljesíteni, ahol valóságos életveszedelem fenyegeti őket mindig és kereken megtagadta az engedelmességet. A Hostát így hétfő estétől szerda délutánig teljesen rendőrség nélkül állott. Most tíz lovas csendőr ügyel fel a rendre és a közbiztonságra.

— **Szerencsétlenség a fürdőhelyen.** Nagy szerencsétlenség történt Westerland tengeri fürdőhelyen. Daniel berlini bankár fürdés közben a vízbe fullt, mert semmiféle mentőeszköz nem volt kéznél. Egy Khon-berger nevű prágai díjak sietett a bankár segítségére és a saját élete veszélyeztetésével partra húzta, de már akkor késő volt, Daniel meghalt. Beszélik, hogy a fürdő alkalmazottai egykedvűen nézték a fuldokló küzdelmét. Nagy tömeg verődött össze a polgármes-teri hivatal előtt és lármásan tiltakozott a személyzet hallatlan viselkedése ellen. Sokan Berlinbe táviratoz-tak a belügyminisztériumhoz és követelték Westerland tengeri fürdőhely bezárását, míg az óvó intéz-keéseket megteszik. Berlini, hamburgi és bécsi fürdővendégek tiltakozásra készülnek a fürdő igazga-tósága ellen.

— **A rendőrség új egyenruhája.** A budapesti ál-lamrendőrség tisztikara és legénysége legközelebb teljesen új egyenruhát kap, mely az eddigi viseletnél sokkal izlésesebb, kényelmesebb és ezenfelül minden részében magyaros jellegű. A különféle egyenruhák típusait Zrinyi-korabeli magyar motívumok felhasználásával Nemes Mihály történeti festő dolgozta ki és a tervezetet úgy a rendőrség, mint felettes hatósága, a belügyminisztérium, elfogadta. Gróf Andrássy belügyminiszter az új egyenruhátat be fogja mutatni a királynak és mihelyt ez megtörténik, hozzálátnak az új egyenruhát és rendőri felszerelés elkészítéséhez.

— **Jubileum.** Szép ünnepélynek volt színhelye Császártöltés községe, melynek képviselőtestülete Gallin a Frigyes községi jegyző harminczéves mű-ködésének jubileumára gyűlt egybe. Az ünnepély a község házában ezen alkalomra szépen felszított ta-nácstermében tartott díszközgyűléssel vette kezdetét, melyet a járás jegyzői karának értekezlete követett. Ez alkalommal a járási főszolgabíró remekművi al-bumot nyújtott át az ünneplőknek, akit az értekezlet utáni banketten lelkes felköszöntőkkel ünnepeltek.

— **A kivándorlási szédelgés.** Patay András, Bereg vármegye főispánja ma délután érkezett vissza Budapestről, ahol a belügyminisztériumban gróf Hadik államtitkárnak tett jelentést az eddigi fej-lemények állásáról. Letartóztatásban vannak Fren-kei Ignác, Lichtblau Jakab, Blumberger Ignác kivándorlási ügynökök és Boronkai Imre megyei irnok, akiket a vizsgálóbíró több ízben ki-hallgatott és kihallgatásukat jelenleg is folytatja. Patay főispán a letartóztatottakra vonatkozólag az ügyet végleg átadta a királyi ügyészségnek, egyebekben pedig közigazgatási uton a legszigorubb vizsgálatot folytatja. A főispán megérkezésekor azon-nal érintkezésbe lépett a királyi ügyészséggel és a vizs-gálóbíróval, akik közölték vele a bűnügyi vizsgálat eddigi adatait. Sándor László rendőrkapitány let-artóztatotta Cihlár János vármegyei irnokot is, akit azonban három nap múlva szabadon engedtek, az ellene emelt vádak valótlansága miatt; Cihlár pedig daczára szabadulásának, mellbelötte magát. Cihlár öngyilkossági kísérlete azonban — mint a fejle-mények igazolni fogják — nem egyedül az „ártatlanul” meghurczolt ember elkeseredésére vezethető vissza. Cihlár fél a további következményektől. Mert igaz ugyan, hogy az ellene felmerült vádak alaptalanok — de vannak oly cselekményei, amelyek a vizsgálat további során kiderülnek és ezek közt szerepel az — utlevélhamisítás. Ott ápolják a beregszászi kór-házban. A főorvos értesítése szerint sérülése jelen-tékelen. A revolvergolyó csak egy kis bőrhorzsólatst okozott rajta.

Szánalomraméltó a letartóztatott bűnösök közt Boronkai Imre, egy egészen fiatal, alig huszonnégy éves ember. Csak ifjonti megmondolatlanságának tu-lajdonítható az a könnyelműség, amelylyel az aktá-kat elsikkasztotta. Tragikuma a szerencsétlenség, hogy az akták eltűntetéséért neki felkínált száz ko-ronát nem kapta meg.

Blumberger Ignác volt ügyvédi irnok elleni vizsgálat során az is kiderült, hogy volt főnöke, egy beregszászi ügyvéd kárára 1600 koronát sikkasztott. Patay András főispán kijelentette, hogy attól tart, hogy egy-két tisztviselővel szemben kínos megle-petéseknek lesz kitéve. De ezek a meglepetések sem közvetlen bünrészességre vonatkoznának, hanem a hivatali ellenőrzés lelkiismeretlen lanyhaságára. Egy régi, elfásult, semmivel sem törődő rendszernek kö-vetkezmenyei ezek és most teljes erővel azon van, hogy rendet teremtsen ebben a zürzavarban. Egyéb-ként ma délelőtt Beregszászon hét városi díjnokot bünrészesség miatt már le is tartóztatottak.

— **Az áldetektív.** Temesvárról írják, hogy fur-fangos családok tartóztatott le az ottani rendőrség. A följelentő Mita Alexi szerbszentmártoni gazda, aki azt panasolta tegnapi este a rendőrségen, hogy Sztójkov és Kesztenbaum józsefvárosi szabók üzletében kifosztották. Az esetet úgy adta elő, hogy tegnapi este délután Temesvárra érkezve, betért Sztójkov szabóüzletébe, hogy ruhát csináltasson magának. Az üzletben Sztójkov fo-gadta, aki eléje rakta a szöveteket. Egyszerre csak felnyitott az ajtó és egy elegáns ur lépett az üzletbe, aki rendőrbiztosnak mondotta magát és nagy garral kezdett kutatni hamis pénz után. Előbb a szabót ku-tatta ki, majd pedig, mivel annál hamis pénzt nem talált, a vevőre került a sor. Ez kezdetben szabad-kozott, később azonban készségesen megmutatta pénztárczáját, amelyben kétszázhuszonnyolcz korona készpénz volt. Az áldetektív a tárczáat zsebre vágta és keményen rájuk parancsolt, hogy ki ne mozdul-janak az üzletből addig, amíg ő visszatér. Így vártak rá vagy tíz óráig, amikor aztán a kifosztott Mita el-ment panasza a rendőrséghez, amely csakhamar világosságot derített az esetre. Megállapította ugyanis, hogy az áldetektív senki más, mint Kesztenbaum Dávid, a cégtárs. Az áldetektív a rendőrség let-artóztatott.

— **Sztrájk vagy kizárás?** Az asztalosipart válság fenyegeti. Megtörténhetik, hogy az asztalosmunkások rövidesen sztrájkba lépnek. De megtörténhetik az is, hogy még a sztrájk előtt a mesterek zárják ki a munkásokat. A készülő harcz előzményei ezek:

Az asztalosmesterek és munkások közt ezelőtt három esztendővel kollektív szerződés jött létre, mely a bérminimumot óránként 44 fillérben állapítja meg. A szerződés még csak 1910 augusztus elsején járna le, de az órabér dolgában a szerződő felek már három évvel ezelőtt, a szerződés kötések kimondták, hogy ez a megállapodás csak három esztendőre szól. Augusztus elsején tehát e tekintetben tabula rasa van. A munkások már most, tekintettel arra, hogy minden megdrágult és így a megélhetés nehezebb, az eddiginél két fillérrel nagyobb bért, óránként 46 fillért követelnek. A kollektív szerződésnek azt a pontját, mely új megállapodásnak nyit ez év augusztusától kezdve teret, úgy értelmezik, hogy ez nem czélzható mást, mint a nehezebb megélhetési viszonyoknak való deferálást.

A munkásoknak e követelésével szemben a mesterek is a kollektív szerződés e pontjába kapaszkodnak. Azt mondják, hogy a szerződés e pontja teljesen szabad kezet enged, ők tehát a régi bérmegállapodás lejártával a kollektív szerződés helyett szabad egyezkedést ajánlanak.

Azt mondják, hogy a kollektív szerződés igazságtalan is, meg aztán oly súlyos terheket is ró rájuk, hogy egyenesen egzisztenciájukat veszélyezteti. Ők szívesen adnak a megállapított munkabérenél többet is, annak, aki megérdemli. De hogy annak is adjanak annyit, aki meg nem szolgálja, azt tőlük nem lehet kívánni.

Igy állnak a felek egymással szemben. Nyilvánvaló, hogy a mesterek a szabad egyezkedést úgy ütnék nyélbe, hogy nekik abból jelentékeny anyagi hasznuk legyen. A munkások ebbe természetesen nem mennek bele s ha az eddigi 44 fillér órabérrel eddig meg is elégedtek volna, most már csak azért is ragaszkodnak a követelt 46 fillérhez óránként. Tegnap a kerületi beteggőlyözpénztár dob-utcai telkén gyűlést tartottak, melyen Weltner Jakab és Pelczéder Ágoston ilyen irányban fel is szólaltak. Hangoztatták azt is, hogy a mesterek hirdett álláspontja és a híresztelés, hogy a kitérni készülő harcznak a munkásság az oka, csak mosakodás és spekuláció a megrendelők zsebére.

A harcz tehát kitérőfélben van. A munkások ma, augusztus elsején az összes mestereknek emlékiratot küldenek, melyre 8-ig várják a választ. Ettől a választól függ jövő magatartásuk.

— **Németek és angolok.** Londonban a nemzetközi békebírói liga egyik ülésén egyhangulag határozatot fogadtak el, amely biztosítja a német népet arról, hogy az egyesült királyságok lakossága nem táplál ellenséges érzelmeket Németország irányában, hanem szívesen látná, ha a két ország karöltve haladna. Az alsóház független munkaspártja elhatározta, hogy ama határozatának másolatát, amelyben rosszalja az Anglia és Németország közötti ellenséges viszony előidézésére irányuló kísérleteket, megküldi az összes képviselőknek. A csoport elhatározta továbbá, hogy a munkaspárt tagjaiból álló küldöttséget meneszt Németországba, hogy ez érintkezésbe lépjen az ottani városi hatóságokkal és munkás-szervezetekkel.

— **Kigyulladt vasúti kocsik.** Tegnap reggel Szeged és Kistelek állomások között kigyulladt két teherkocsi, amelyek vásári komédiások holmiját szállították. A tüz oltására gondolni sem lehetett, mert a kocsin lévő faanyag és a komédiás bódék világítására szolgáló karbid kitűnő tápot szolgáltatott a gyorsan elharpódzó lángoknak. Kisteleken azután lekapcsolták a két kocsit a vonatról, de megmenteni nem lehetett őket, rakományukkal együtt teljesen elégték. Az égő kocsik miatt a budapesti gyorsvonat, amelyen Wekerle Sándor miniszterelnök is Budapestre igyekezett, csak 40 percnyi késéssel folytathatta útját. A tüz valószínűleg úgy keletkezett, hogy a komédiások főztek

a kocsiban és a tüzhelyből kipattant szikra borította lángba a gyulékony anyagot.

— **A londoni nemzetközi békekongresszus.** Az angol béketársaság meghívására az idén Londonban gyűlesezik a XVII. nemzetközi békekongresszus. A kongresszuson 23 országnak kétszáznyolcvan béketársasága van képviselve mintegy 700 delegátussal. A kongresszus megnyitását megelőzőleg, e hó 27-én a carlisie-i püspök prédikációt mondott. Utána a berni békeegyesület által kijelölt képviselők egyszerű utcai öltözékben a Buckingham-palotába vonultak. Hazánkat Kemény Ferencz igazgató képviselte. A magyar békeegyesület nevében Zipernovszky Károly műegyetemi tanár mondott nagy tetszéssel kísért beszédet. A kongresszus tulajdonképeni megnyitása kedden délelőtt volt. Mindenekelőtt megalakították a különböző szakosztályokat nemzetek és szakok szerint. A magyar szakosztály alelnöke Zipernovszky Károly lett, delegátusa Zipernovszky Károlyné és Schwimmer Francziska. Ezeket kivül a magyar békeegyesületnek még 12 tagja van jelen a kongresszuson.

— **A gyógyszerészyakornokok tanfolyama.** A gyógyszerészyakornokok tanfolyama a jövő hónap végén befejeződik. Augusztus hó végén tartják meg a vizsgálatokat dr. Lengyel Béla egyetemi tanár vezetésével. Akik ezen a vizsgán meg nem felelnek, — egy új rektori határozat értelmében, — még feltételes módon és időre sem lesznek felvehetők a rendes gyógyszerészet-hallgatók közé. A gyógyszerészyakornoki tanfolyamnak ebben az évben 127 növendéke, illetőleg hallgatója van s ezek közül 22 nőhallgató.

— **Tífusz.** Eszterházan több tifuszmegbetegedés fordult elő. Megbetegedett Esterházy Miklós herceg Margit nevű leánykája is, akihez a család kismartoni orvosán kívül egy bécsi tanárt is hívtak.

— **Egy furfangos család letartóztatása.** A rendőrség ma letartóztatta Graf József zágrábi születésű huszonhárom éves csavargót, aki furfangos módon szedett rá egy fővárosi ügyvédet, azonkívül Tápiósápon egy ottani családtól is több száz koronát csalt ki. Graf, aki Budapesten az Erzsébet-körut 19. számú házában lakott, jó családból származott, de már fiatal korában rossz hajlamai voltak s hamarosan reá is tévedt a bűn ujtjára. Már többször megbüntették. Legutóbb 1906-ban került összeütközésbe a büntető törvénnyel. Akkoriban Rákoskereszturen volt segédjegyző. Ott sikkasztott. A dologra rájöttek és Graf vizsgálati fogságba került. Négy hónapot töltött a pestvidéki törvényszék fogházában. Ott összebarátkozott rabtársával, a tápiósápi illetőségű Kramár Jánossal, akit testvérgyilkosság miatt nyolcz évi nehéz rabságra ítéltek. Erre az ismeretségre alapította azután Graf a család tervét s amint kiszabadult, végre is hajtotta. Egy napon megjelent dr. Rácz Géza fővárosi ügyvéd lakásán. Az ügyvédnek átnyújtott egy levelet, amelyben Kramár János arra kérte az ügyvédet, hogy tegyen lépéseket porének újra fölvétele iránt. Dr. Rácz átvette a levelet és a meghatalmazást. Együttal értesítette a por újra való megindításának tervéről Kramárnak Tápiósápon lakó rokonait s kérte őket, hogy ebben az ügyben mielőbb keressék föl irodájában. A rokonok Budapestre jöttek s az irodában Graf jelenlétében megállapodtak az ügyvéddel a részletekben és kijelentették, hogy perköltségre néhány nap múlva nagyobb összegű előleget fognak neki adni. A rokonok azonban már másnap táviratot kaptak, amelyben Graf — dr. Rácz ügyvéd nevében — kérte őket, hogy ne fáradjanak Budapestre, mert ő majd kimegy hozzájuk Tápiósápra. Másnap ki is ment. Egyenesen a községházára sietett, ott a jegyzőnek bemutatva magát, mint dr. Rácz ügyvéd helyettese, elhívatta Kramár rokonait s tárgyalásba bocsátkozott velük. A dolog vége az lett, hogy átvett a perköltségre több száz korona előleget, azután sietett el Tápiósápról. Dr. Rácz itt Budapestben várta egy ideig Kramár rokonait. Mivel azonban nem jöttek, levélben tudakozódott tőlük elmaradá-

suk okáról. Ekkor kiderült a család. Kramár levelet, amelyet az ügyvédnek írt, Graf maga hamisította. A kárvallottak följelentést tettek a rendőrségen. A detektívek tegnap Graf Józsefet elfogták.

— **A letartóztatott gabonabizományos.** A gróf Esterházy Pál huszárhadnagy által család, sikkasztás és uzsora miatt feljelentett és letartóztatott Liedermann Aurél budapesti gabonabizományos ügyében a terhelt mindenáron az ügytől távol álló személyeket akar belevonni s e czélból több levelet juttatott védője révén Marczell vizsgálóbíróhoz. Ezekkel a levelekkel együtt a védő más iratokat is terjesztett a vizsgálóbíró elé, amelyekkel bizonyítani kívánja azt, hogy Liedermann mindig grófi megbízott meghatalmazásában járt el. A védő ezenfelül kéri néhány tanu kihallgatását arra nézve, hogy ki kapta kézhez az 50—60 százalék levonásával leszámított váltók ellenértékét. A vizsgálóbíró ez iratokat felterjesztette az eddigiekkel egyetemben a vádtanácsához, amely a napokban fog dönteni Liedermann további fogvatartása ügyében.

— **Asszonyok kezében.** Williamsburgban történt meg ez a nem mindennapi eset. Egy Tamany Bernát nevű hírhedt betörő be akart jutni a város északi részén egy ház második emeleti lakásába, amelyben egy hölgy lakik. Abban a pillanatban, amikor a tolvajkulcsot be akarta dugni a zárba, hirtelen feltárlt az ajtó és a betörővel szemben ott állt Ginnilo Anna asszony, a lakó, megragadta a betörő csuklóját és segítségért kiáltott. A szomszédokból két asszony jött oda, akiktől úgy megijedt Tamany, hogy kirántotta magát az asszony kezéből és lerohant a lépcsőn. Vesztere. A segélykiáltásra figyelmes lett az első emeleten levő Amazon nevű női sport-klub választmánya, amely éppen ülést tartott s a hölgyek kiszaladtak a lépcsőházba. A menekülő betörőt, aki hatalmukba esett, összevissza ütötték, karmolták, ruháját letépték s ki tudja, mi történik még az elcsipett betörővel, ha el nem kezd kiabálni — segítségért. Nemsokára előkerült egy rendőr. Tamany összetett kézzel könyörgött neki, hogy mentse meg az asszonyoktól, inkább vigye a legsötétebb börtönbe. A boldogtalan emberről úgy letépték a ruhát az asszonyok, hogy csak pokróczba burkolva lehetett az utcára kimenni vele. A teste tele van sebbel, az arca meg karczolóssal és hónapok mulnak el, míg a kellemetlen kaland nyomai beforradnak.

— **Megőrült a koporsó mellett.** A szerelmi élet abnormitásainak történetében, Kraft-Ebing legborzalmasabb eset-adatai mellett is, megdöbbentően ritka helyet foglal el az az eset, amely ma a zemplénmegyei Tiszakarádon játszódott le. A falu egyik jómódu iparosának tizenhét éves szép leánya meghalt a napokban. Tüdőgyulladás áldozata lett. Az apa, Kőrö Sztója parasztiút bizta meg a halott őrizetével. Kőrö este bement a halottasszobába és hainál virrasztott mellette. A fiu szerelmes volt a leányba és a borzalmas vágy, a holtan kiterített hajadon látásra, annyira hatalmába kerítette, hogy merényletvetemedett. Azután a ravatalra borult és keserves jajgatással siratta szerelmét. Hajnaltáj bejött az apa, hogy meglátogassa drága halottját. Megállott ereiben a vér, mikor a holttestet a földön találta. A koporsó üres volt. Kőrö kiemelte a halottat és úgy hajtotta végre a hajmeresztő tettet. Az apa rávetette magát a parasztyerekre, föllármázta a háznépet s ezek segítségével megkötözte a merénylet. Kőrö egyszerre elsápadt, száját habos tajték borította el, üvöltött, a leány nevét kiáltozta, aztán élettelenül bukott el a padlón. Orvos jött, aki megállapította, hogy a parasztiu megőrült, majd szívszélhűdés érte.

— **A háboru ellen.** Az angol munkaspárt elhatározta, hogy a jövő tavasszal husztagu küldöttséget meneszt Berlinbe. Ennek az utazásnak az a czélja, hogy az angol szociáldemokrácia a némettel közösen mozgalmat indítson a háboru ellen és megakadályozza azoknak aknamunkáját, akik a két nemzet között az egyenetlenséget szítják. Macdonald képviselő Bebellel együttesen vállalkozott ennek a szokatlan nemzetközi tüntetésnek rendezésére.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidhauer-léle

Használatra valódi áldás gyomorbajosok-
nak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi

keserűvíz

az elroptott gyomrot
2-3 óra alatt tel.
jesen rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér.
nagy üveg 60 fillér.

— Adós, aki fizet. Máli Gézát régen számon tartják a rendőrségen a rovottmultuak jegyzékében. A jeles férfit nemrég harmincz napi elzárásra ítélték és nyomban bekísérték a tolonczházba. A szeretője, Bakos Julia ágyeműt küldött be a tolonczházba Málinak, intézkedett, hogy a saját kosztján élhessen, azonfelül tíz koronát is adott neki zsebpénzül. De Máli keveselte ezt a jótékonyt és levelet írt Bakos Julinak, aki rendőrileg nyilvántartott hölgy. A levélben szemrehányásokat tett a leánynak, hogy rongyos öt forinttal akarta őt „abfertigolni”. De legyen nyugodt, nem maradok adósa! — így végződött a levél. Máli tényleg fizetett. Ma kiszabadult a tolonczházból s első dolga az volt, hogy meglátogatta Bakos Julit a Munkás-utca egyik házában. Pohár vizet kért tőle, aztán kést rántott s a szerencsétlen leány szemét kiszúrta. A merénylő elmene-kült, a leányt pedig a mentők a kórházba szállították.

— Elgázolások. Az arad-tővisi vonalon levő Milovodos állomásnál Pogány Tivadar pályáról a 695. számú tehervonat elé került, amely fejét teljesen elválasztotta törzsétől. A vizsgálatot megindították. — Az Arad közelében fekvő Sofronya állomásnál Kis György fékező leesett a Budapest felé haladó személyvonatról és a fején életveszélyesen megsérült. Az aradi kórházba vitték, ahol most élet-halál között lebeg.

— Halálozás. Ma délután három órakor temették el nagy részvét mellett Ruth Janka telefonkezelőnőt, aki 24 éves korában tüdőbajban Budapesten elhunyt. A megboldogult kartársnői hatalmas koszorút küldöttek koporsójára, temetésénél pedig testületileg képviseltették magukat.

— Fürdőélet Bártfafürdőn. Aki két év előtt járt Bártfafürdőn, az ma alig ismer rá, olyan előnyösen változott. Joggal mondhatjuk, hogy Bártfafürdő, mint Európának legkímágaslóbb kárpáti klimatikus gyógyhelye szerepel. Az internacionális közönségen már észlelhetjük, hogy fürdőink büszkesége: Bártfafürdő az egész világon ismeretes, mert a vendégek jórésze angol, francia, német, olasz és amerikai. A modern világfürdő látogatottságát, annak szakszerű vezetését a mindenki által kedvelt, előzékeny fürdőigazgatóknak, Max Jánosnak köszönheti, ki fáradságot nem ismerő, pártatlan figyelmességével egyedül arra törekszik, hogy a fürdővendég kellemesen érezze magát, ezért mindenféle szórakozásról gondoskodva van. Mindezekhez hozzájárul a minden tekintetben olcsó és figyelmes kiszolgálás. Bártfafürdőn olyan olcsó az élet, hogy a fürdővendégek önként hosszabbítják meg az ottartózkodást, mert a fürdővendégek arcáról le lehet olvasni a megelégedést. Budapestről jelenleg 500 fürdővendég van együtt a legelőkelőbb társaságból. Az időjárás nagyon kedvező. A fürdőtelep villanyvilágítással van ellátva.

x Véredényelmeszesedés (arteriosclerosis) nemcsak az öregkor betegsége, hanem sokszor fiatalabb korban is lepi meg az embereket és okoz kellemetlen tüneteket, mint fejfájást, szédülést, álmatlanságot, szívtüneteket, stb. Az orvosi tudomány ezen és hasonló tünetek okát a véredényelmeszesedésben tapasztalható magasabb vérnyomásnak tulajdonítja. A múlt évben bejárta a napi és orvosi szaksajtókat az a hír, hogy D'Arsonval francia tudós orvostanár magasfeszültségű villamos árammal e betegség ellen sikereket ért el. E sikereknek élet-tani magyarázata az, hogy a magasfeszültségű áramnak vérnyomást csökkentő hatása van. Ez a kezelésmód, melyet felfedezője után Arsonvalisácionak neveznek, teljesen fájdalomtalan és felette kényelmes, mert ruhán keresztül történik. Magyar részről is beigazolást nyertek a kiváló francia tudós eredményei dr. Hönig Izso budapesti elektrotherapiai intézetében (Károly-körút 24.), ahol e kezelési mód számos esetben kipróbálva, szintén bevált.

x Perzina az Amerikai Parkban. A múlt hónapi kitűnő programnál még nagyobb szabású új műsor lesz mártól kezdve a Parkban. Ma lép fel először Perzina, aki Newyorkból jött csodálatosan idomított 100 állatával, kutyákkal, majmokkal, kakadukkal, akik Sherlock Holmes, a rendőr-kutya czimen egész háromfelvadásos szindarabot játszanak. Ami ezen a téren eddig látható volt, az mind silány utánzat. Taukvai, a kínai csodaművészek, 8 Colini Cleons, a világhírű forgószéltáncosok, The Bontés, keleti művészek, Perzina majmok csapata, Vinent Mária spanyol szubrette, The 5 Harveys, drótköltő táncosok, Ellora Montana, kanadai énekesnő és egy egész sereg igazi attrakció egészíti ki ezt a titáni műsort. Nem kevesebb, mint 25 új szám van a Tabarin Moulin Rougeban. Az előadásokat kedvezőtlen időben is megtartják.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x Zászlók, czimerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívóterme, különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

Az egyeztető bizottságok.

— A munkaharczok korlátozására irányuló intézményekről. —

Budapest, július 31.

Tegnap számunkban közöltük a munkás és munkaadó közt lévő viszályok elhárítására, illetve a már kitört sztrájkok megszüntetésére létesített egyeztető bizottságok történetét és működését. Részletesen felsoroltuk az egyes európai államokban e bizottságok történeti keletkezését. Most bemutatjuk még a következő államokat:

Kanadában egy 1903-iki törvény felhatalmazta a munkaminisztert, hogy azon esetben, ha a vasúti vállalatoknál a társaság és a munkások egymással viszályban vannak, akkor vagy egy fél kérelmére, vagy saját elhatározásából egyeztető bizottságot hív össze, mely a felek 1—1 képviselőjéből (üggyvédek kizárva!) és egy független, pártatlan harmadik személyből áll, ki a tárgyalásokat vezeti. Ha a bizottságban a felek nem jutnak megegyezésre, akkor a munkaminiszter döntő-bíróságot nevez ki, mely szintén 1—1 munkaadóból és munkásból, valamint egy harmadik személyből kell, hogy álljon. E döntő-bíróság jogai ugyszólván megegyeznek bármely állami törvényszék jogaival, t. i. az általa tanu-vallomásra felszólított egyének kötelesek megjelenni a bíróság előtt (tanukényszer), megtekintheti az üzleti könyveket, valamint mindkét fél iratait. A döntés nyilvánosságra hozatik, de egyik félre sem kötelező.

Az északamerikai Egyesült-Államokban először Massachusetts állam alakított békéltető bizottságot (Board of Conciliation and Arbitration) 1886-ban, mely vagy a felek felhívására, vagy saját elhatározásából indítja meg a békéltető eljárást és ha az egyeztetés nem sikerül, döntést hoz. 1902-ben 17 államnak volt ilyen állandó egyeztető hivatala. Ezek: California, Colorado, Connecticut, Idaho, Illinois, Indiana, Kansas, Louisiana, Massachusetts, Michigan, Minnesota, Montana, New-Jersey, New-York, Ohio, Utah és Wisconsin. További 7 államban esetről-esetre létesülnek ily bizottságok. Ezeknek tagjai a munkaadószövetség és a munkásszervezet 1—1 delegátusa, azonkívül a két kiküldött együttes ajánlatára nevezi ki a kormány a harmadik tagot. Sajnos, e bizottságok döntései nem bírnak kötelező erővel. Előnyük az, hogy bármely, általuk felsorolt bajokról, visszaélésekről hivatalos vizsgálatot kérhetnek. Egy ily bizottság évente circa 30 ügyben hoz döntést.

1902-ben a közlekedési vállalatokra vonatkozólag a National Civic Federation egy hivatalt létesített (Industrial department of the National Civic Federation), melybe 12 munkaadó, 12 munkás és 12 pártatlan személy, összesen tehát 36 tag választatik. E hivatal egyeztető-bizottsága (Conciliation comitée) 9 tagból áll (mindegyik fél részéről 3—3). Ha a bizottság közvetítő eljárása siker nélkül marad, akkor a felek beleegyezésével döntőbíróság (court of arbitration) alakul, melynek tagjai 2—2 munkaadó és munkás és egy a többi négy tag által egyhangulag választott pártatlan személy. Ha ennek döntése nem volna elfogadható, akkor az ügy utolsó fóruma a 36 tagu Industrial Departement.

Ausztráliában az egyes államok törvényhozása a legmesszebbmenő hatalmat és a legnagyobb s legkiterjedtebb hatáskört biztosította ezen intézménynek.

New-Zealandban egy, William Rember Reewes által kezdeményezett 1894-iki törvény (Conciliation and Arbitration Act) értelmében állami békéltető bizottság, illetve döntőbíróság alakult, melynek határozatai kötelezők a munkaadókra és a szervezett munkásokra nézve. E több ízben (1896, 1898, 1901) megváltoztatott és bővített törvény szerint,

melyet röviden Reewes-törvénynek is nevezne, New-Zealand mind a kilencz kerülete nyer egy-egy egyeztető hivatalt (Board of conciliation) és második és utolsó fórumként pedig az állam fővárosában, Wellingtonban létesült egy döntőbíróság (Court of arbitration). Az egyeztető hivatalba a munkaadók és munkások szövetsége 3—3 tagot delegálnak. A döntőbíróság 3 tagból áll, akik közül 1—1 a munkaadók szövetsége és a munkások szakszervezete ajánlatára neveztetnek ki az állam kormányzójától, a harmadik, aki egyszersmind a tárgyalásokat vezeti, a legfelsőbb törvényszék egy bírója.

A munkaviszonyból kifolyólag beállt nézeteltérések, viszályok alkalmával, ha csak egy fél is közbélelésre hívja fel az egyeztető hivatalt, ez megindítja az eljárást, megvizsgálja a viszonyokat, melynek tartama alatt tanukat hallgat ki (tanukényszer) és megegyezés létrejötté igyekezik elérni. Ha megegyezés nem jön létre, határozatot hoz, mely egy félre sem kötelező és amely határozat ellen bármelyik fél felelbezzhet a döntőbírósághoz. E bíróság tárgyalja az ügyet és most már mindkét felet kötelező döntést hoz, melynek megsértése 500 fontig terjedhető pénzbírságot von maga után. Azon időtől kezdve, melytől az ügy az egyeztető hivatal-vagy folytatódólag a döntőbírósághoz felterjesztett, a feleknek 50 font pénzbírság terhe alatt nem szabad sztrájkot egy lock outot inszcenálni. A döntőbíróság határozataiban megállapítja a munkaidőt (heti 48 óra), a minimális heti munkabért, mely mindig magasabb a létminimumnál s célja az, hogy a munkás annyit keressen, amennyiből családjával tisztességesen megélhet.

Ezen intézmény, melynek eleinte oly sok ellensége volt, úgy látszik, fénnyesen bevált, mert ma már mindenütt nagyon elismerően nyilatkoznak róla és New-Zealandban egészen meghonosodott.

Victória állam munkabérvivatalainak hatásköre és hatalma ugyszólván megegyezik a newzealandi döntőbíróságéival. A felső fórum itt egy külön állami hivatal, a „Special Board” (felelészben munkaadó, felelészben munkás). A sztrájk és lock out elhárításán kívül feladatát képezi még a Special Boardnak a minimális munkabér megállapítása, de csak oly iparágaknál, melyeknél a sweating-system alkalmaztatik. Ilyen például a pékipar, ruházati ipar, cipőipar, melyeknél a munkabér óránként 1 sh (1.20—1.25 K).

Hasonló intézmények létesültek még Ujdelwalesben (1899.) és Nyugatausztráliában (1902.). Különbség csak annyiban van, hogy Ujdelwalesben nincsenek állandó egyeztető bizottságok, hanem ezeket a kormány esetről-esetre alakítja. Ezen bizottságok támogatására a vizsgálatot egy kerületi törvényszéki bíró vezeti. A döntőbíróság állandó és szervezete is teljesen azonos a newzealandival. Ugy Ujdelwalesben, mint Nyugatausztráliában minden viszály kell hogy az egyeztető hivatal elé terjesztessék, mert ha ennek mellőzésével sztrájk vagy lock out tör ki, akkor az ezt rendező fél pénzbírsággal vagy börtönbüntetéssel sújtatik.

Queenslandban a Court of conciliation act (1892) értelmében a kormány fel van hatalmazva egyeztető bizottságok felállítására, melyeknek élén egy-egy békebíró áll. Bármely fél kívánatára a bizottság megindítja az eljárást, melynek folyamata alatt mindkét fél tanu-vallomásra, a bizottság felszólítására, ¼ font sterling bírság terhe alatt köteles megjelenni. Kötelező érvényű bírói határozat azonban nem hozható.

Délausztráliában 1894-ben létesült egy egyeztető hivatal, melynek határozata kötelező erővel bír minden bejegyzett munkaadószövetséggel, munkásszervezettel, illetőleg ezeknek tagjaival szemben. A bejegyzésnek egyik előfeltétele t. i. az, hogy a bejegyzendő szövetség, illetőleg szakszervezet előre is elismerje az egyeztető hivatal által hozandó határozatoknak érvényességét.

Idevágó szakirodalom: Van der Borcht „Sozialpolitik”, Bernstein „Der Streik”, Dr. Márki H. „Társadalompolitika”, Kettle „Strikes and arbitration”, Mundella „Arbitration as a means of preventing strikes”, Siegfried „La démocratie en Nouvelle-Zélande”, Gide „Economie Sociale”.

Cull Nándor.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Sztrájkhírek az Operából. A színházak nyári szünete idején csendesek a művészet berkei. De ha néptelen is a nézőtér és néma is a színpad, a pletyka még se szünetel. Így támadt az a hír is, hogy az Operaház személyzete elégedetlen, forrong, memorandumot készít és ha a miniszter nem teljesíti a kívánásait, akkor már a szezon kezdetekor sztrájkba lépnek. Ezzel szemben illetékes oldalról azt a módosító értesítést kapjuk, hogy memorandumról s készülő sztrájkokról már azért se lehet szó, mert az Operaház személyzete a szélrózsa minden irányában szétrebbent s nincs együtt Budapesten s el se képzelhető, hogy ilyen határozat létrejöhetett volna. Mindössze annyi alapja van e híresztelésnek, hogy az Operaház személyzete három év óta várja a lakbérkérdés megoldását. Ezt a kérdést az akkori fizetésrendezés alkalmával kikapcsolták s az még ma sincs rendezve. Eddig se lakbért, sem drágasági pótlékot — amit szintén kilátásba helyeztek nekik — nem kaptak. Mindezt annak idején számon fogják kérni, de ez csak akkor kerül sorra, ha teljes számmal együtt lesznek és anélkül, hogy sztrájkolni akarnának.

(*) Császár Imre betegsége. Színházi körökben már egy év óta aggodó figyelemmel kísérik azt a súlyos idegbajt, mely Császár Imrét, a Nemzeti Színház legrokonszenvesebb művészei egyikét megtámadta. A hódító külsejű művész alakja ilesztő változáson ment át. Ereje megtört, a járás is nehezebb esett és ha nagy ritkán föl is lépett, csak botra támaszkodva játszhatta végig szerepét. De a szünetelő megelőző hónapokban egyáltalában nem jelent meg a közönség előtt, e helyett egy külföldi szanatóriumba vonult, hogy elvesztett rugékonyságát, erejét, egészségét visszanyerje. Sajnos, ez nem sikerült. A beteg művész állapota egyre súlyosodott és ma azt a megrendítő hírt vesszük, hogy Császár Imrét családja, a bécsi orvostanárók rendelkezése, a döblingi gyógyintézetben helyezte el. Ezek után alig lehet remélni, hogy még valaha visszatérhessen sikerekben gazdag művészi pályájához. Hír szerint a nagy beteg Császár Imrét legközelebb a Nemzeti Színház örökös tagjává fogják kinevezni.

(*) Ajándék a Nemzeti Múzeumnak. Érdekes és a múlttörténetre nem kis becsesel bíró könyvvel szaporodott a napokban a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtára. Kiss Sándorné odaajándékozta fiának, dr. Kiss Gyula remek tollrajzait. Ezek a rajzok könyvbe vannak kötve. Majdnem kétszáz tökéletes rajz van ebben a könyvben, érdekes régiségek bámulatosan ügyes képei, fegyverek, sarkövek, használati tárgyak rajzait halmozta itt össze a szorgalom és a tudás. Dr. Kiss Gyula, aki ezeket tízennyolc éves korában rajzolta, egyébként rendkívül érdekes életet élt. Itt született Magyarországon, az orvosi pályára készült és mint orvos, hollandiai szolgálatba lépett, Szumatra szigetére vetődött, ahol katonaoorvosi praxist folytatott és ott is halt meg java férfikorában.

(*) A Kéve düsseldorfi kiállítása. A Kéve művészeti egyesület nemrégiben elhatározta, hogy a külföld nagyobb városaiban kiállítást rendez. Az egyesület első kiállítása július hó 1-én nyílt meg Düsseldorfbán. A kiállított művek 31 olajfestményből, 24 grafikai munkából és egy szoborból állottak. Düsseldorfban a kiállítást már eddig is rendkívül sokan látogatták és a kiállításnak kvalitásos anyaga az ottani művészkörökben valósággal feltűnést keltett. A sajtó kimerítő cikkekben foglalkozott a kiállítással és a legtöbb lap a legnagyobb elismeréssel adózott a Kéve tagjainak. A kiállítást ma zárták be. A düsseldorfi kiállítás egész anyaga Berlinbe megy, ahol az egyesület kiállítása augusztus hó első napjaiban fog megnyílni.

(*) Egyházi zene. A budavári koronázó Mátyás-templomban augusztus hó 2-án, vasárnap délelőtt 10 órakor a nagymisén Vavrincez Mór D-dur miséje került előadásra Vavrincez Mórné, Lichtenstein Dóra, Juhász Ferenc és Várady Sándor közreműködésével. Betétek: Salve Requia női quartett és Veritas mea alt-solo. Az orgonán Sugár Viktor tűzfőhadnagy fog játszani.

Figyelmeztetjük!

hogyan az
Egyetértés
Vasárnapja
legközelebbi száma
az

aktuális

érdekes

külföldi

képek

egész sorozatát közli
Ezen érdekes irodalmi eseményre olvasóinkat már most

figyelmeztetjük

(*) Pállik Béla hagyatéka. Pállik Béla, a napokban elhunyt kitűnő festőművész után rendkívül érdekes és értékes művészi hagyatéka maradt hátra, amely majd a városligeti Múcsarnokban kerül kiállításra. A hagyatéka legnagyobb és legértékesebb darabja, a honvédség megalapítását megörökítő nagy vászon, amelyet évek előtt a honvédelmi kormány rendelt meg a művésznél. Egészen kész a festmény, csupán néhány aprólékos részt befejező ecsetvonás hiányzik még. Ott lesznek az egész fiatal korában festett apróbb virág- és gyümölcs csendéletei, meg tájképei, amelyek az egészen fiatal művésznél még a hatvanas évek elején megállapították a hírnevét. Félteve őrizte ezeket a becses relikviákat s nem is vált meg tőlük sohasem, habár igen sokszor nagy árakat kínáltak azokért. Hogy a zaklatásoktól megmeneküljön, odaajándékozta azokat rajongásig szeretett leányának s néki ajándékozta a többi képét is, amelyeket értékeseknek tartott. Ezek között vannak a legelső birka, kos és más állatképei s azok, amelyekkel a külföldi kiállításokon a legnagyobb kiállításokat elnyerte. Van igen sok gyönyörű portait, leginkább családtagokról való, abból az időből, mikor mint arcképfestőként ismerték a nevét. Rengeteg a híres állatképeihez készített tanulmányoknak a száma, amelyeknek a legapróbbja is kész képeknek illik be, annyira kidolgozta azokat. A kisebb dolgokon kívül van egy néhány egészen nagyszabású kompozíciója, amelyeket mostanában készült megfesteni. Az egyik ilyen egy szarvasvadászatot, a másikon pedig az akolból kitóduló birkasereget rajzolt meg, de a megfestésükbe már nem kezdhetett bele. A Pállik-kiállítás annál inkább érdekes lesz, mivel a képek legnagyobb része teljesen ismeretlen a közönség előtt.

(*) Szintársulatok szervezése. A következő őszi és téli színiévadra most kezdik úgy a fővárosi, mint a vidéki színiigazgatók társulatok szervezését. A színiégyesület ezuton is figyelmezteti tagjait, hogy szerződésért most jelentkezzenek, mert az új színiévesi törvény értelmében a szerződések ezentul szeptember hónaptól kell megkötönni.

(*) A magyar zeneszerzőkért. A Népszínház elűnésével egyetlen operett-színház maradt versenytárs nélkül, a vidéki igazgatók és szerzők tanácsatanul állottak. E válságos helyzetben Erdélyi Miklós nagyváradi színiigazgató tervet adott arra, hogyan láthassák el magukat eredeti és külföldi zenés darabokkal, amelyekre szükségük van. Nekik ugyanis nem elég a Királyszínház esetleg egyetlen sikeres operettje, minden hónapban két-három eredeti operettet kell adni. A terv, amelyet elfogadtak, a következő: hat vidéki színiigazgató társul és pedig: Erdélyi Miklós (Nagyvárad), Krecsányi Ignác (Temesvár), Komjáthy János (Kassa), Zilahy Gyula (Debrecen), Balla Kálmán (Pozsony), Makó Lajos (Szeged). Ez a társaság fejenként 1500 koronát, összesen 9000 koronát tesz össze közös pénztárba. Vásárol eredeti magyar operetteket s magyar irófordítók után külföldieket is. Sorszűzés dönti el, melyik színiigazgató játsza a darabot először, a többi azután adja sorban. A kisebb direktorok rájuk eső rész lefizetése után adhatják a darabot. Nyereségre nem dolgozik az egyesülés, ügynököt nem vesz igénybe operettekre. Havonta egyszer ülésezik Budapesten s legalább négyen határoznak a benyújtott darabok felett. A szerzők egyesülete s általában a szerzők örömmel üdvözlők ezt a kiváló tervet, mert ilyen módon becsületes és előnyös szerződésekhez juthatnak. A Színiigazgatók Egyesülete már kész s őszre megkezdik a darabok bírálatát és elfogadását. Siker esetén fővárosi színházaktól is vesznek operetteket, de nagyjából egyenesen a szerzőktől szerzik be nagymérvű szükségleteiket. Ez a terv külföldön is ismeretlen, helyes módon oldja meg és egyezteteti össze az igazgatók és a szerzők érdekeit.

(*) A Múcsarnokból. Benkő Kálmán, a Képzőművészeti Társulat igazgatója további három heti szabadságra Gastein-fürdőbe utazott. Távollétében a társulat igazgatói teendőit Jendrassik Jenő festőművész, helyettes-igazgató látja el.

(*) A Varázsfuvola új szövege. A jövő szezonban újonnan átdolgozott szöveggel adják elő a párisi vigoperában a „Varázsfuvola”-t. Carré igazgató megbízásából Bisson és Ferrier írja át újból az elavult szövegkönyvet, amelyet Nutter és Beaumont készített 1865-ben a Theatre Lyrique számára.

FŐVÁROS.

(Az új ipartörvény. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter leküldötte a főváros hatóságához az új ipartörvény javaslatának a második részét. Fölvívja a hatóságot, hogy az első rész kapcsán, a törvényhatóság területén működő iparhatóságoknak — tanulmányozás végett — sürgősen adja ki és ezeknek az észrevételeit olyan időre kívánja be, hogy azok szeptember hónap végéig, a törvényhatóság véleményével együtt, a minisztérium elé legyek terjeszthetők.)

(Villamos vezeték. A Magyar Villamossági R. T. a főváros külterületein nagyfeszültségű légvezeték akar alkalmazni. A kereskedelmi miniszter ebben a tárgyban bizottságot alakít és fölvívja a főváros hatóságát, hogy ebben vegyen részt. A bizottság feladata első sorban annak a kérdésnek a tanulmányozása lesz, vajon nem lehetne-e ezt a nagyfeszültségű, valamint a külső területek részére szükséges kisfeszültségű (távíró és telefon) vezeték részére, tervszerűen, már előre is, olyan iránynyomot megállapítani, amelynek következetes megtartása esetén az említett kétféle berendezés vezetékének a keresztezése elkerülhetők lennének.)

(Árlejtés közmunkákra. Ma délelőtt több közmunkára tartott árlejtést a kövezésekre és csatornázásokra felügyelő bizottság Buzáth János tanácsjegyző elnöklése mellett. A nagyobb munkálatok közé tartozik a városligeti mutatványos telep utainak a kövezése; továbbá: a városligeti milleniumi emlékmű környékének makadamszerű rendezése; a Városligetben tervezett két új szökőkút építőmunkája és több utca és ut rendezése. Beérkezett összesen 43 ajánlat, amelyeket kiadott a bizottság a számvevőségnek és mérnöki hivatalnak, az összehasonlító számítások megtétele végett. Az eredmény kihirdetése augusztus 8-án, szombaton délelőtt 11 órakor lesz a Központi városháza középítési termében. Ugyancsak ma tartották meg az árlejtést a VI. ker., Lehel-utca oldal-utainak a burkolásához szükséges 234.000 darab gránit, vagy bazalt-fejke szállítására. A beérkezett öt ajánlat közül azt a kettőt fogadta el a bizottság, amelyeket 1000 darabonként 310, illetőleg 315 koronával tettek.)

(Kisiparosok segélyezése. Ma délelőtt ülést tartott az Albrecht Hildegarde-alapra felügyelő bizottság, amely alkalommal több kisiparosnak szavaztak meg kamat nélküli kölcsönt. Egyenként 80—80 koronát kap tizenhat kisiparos, 120—120 koronát hét, 160—160 koronát hét, 200—200 koronát harminczhét. Elutasították öt folyamodót. Az Albrecht Hildegarde-alapnál ez idő szerint 123.861 korona 98 fillér áll rendelkezésre.)

(Versenyárgyalás a IV. ker. dohánygyárudára. A fővárosi pénzügyigazgatóság közli, hogy a IV. ker. dohánygyárudára elhalálozás folytán megüresedett, miért is folyó évi augusztus 29-ére ezen árudai jog elnyerése végett versenyárgyalás lesz megtartva. A pénzügyigazgatóság közli, hogy az eddigi kezelő az áruda kezeléséért 0.64 százalékot élvezett. A gyárudának az elmúlt évben 1.461.984 korona forgalma volt, amelyből 1.369.364 korona a kisárusokra és 92.619 korona a kicsinybeni elárusításra esett. Bélyeglegye és váltóürlap forgalma 38.610 korona volt. A vállalkozó a havanna-szivarok elárusítására is nyerhet engedélyt. Az ajánlkozó tartozik 2880 korona biztosítékot letenni s egy koronás bélyeggel ellátott zárt ajánlatát folyó évi augusztus 28-ig a m. kir. pénzügyigazgatóság főnökéhez (Vámház, I. em., 19. ajtó) személyesen, vagy postán benyújtani.)

(Alapszabály-jóváhiány. A belügyminiszter jóváhagyta a „Budapesti VII. ker. függetlenségi és 48-as pártkör” módosított alapszabályait.)

(A jubileumi alapítvány műépítészeti díja. A főváros tanácsa, amint említettük, a Ferencz József koronázó jubileumi alapítványból pályázatot hirdetett a 4800 koronás műépítészeti díjra. Az annak idejében közölt pályázati hirdetés 3-ik pontjában, a méretek megállapításánál, a 30 öl mélységű telekméretet hibásan számították át 68.27 méterre, holott az csak 56.89 méternek felel meg. Ezt ezúttal helyreigazításul közöljük.)

(Fővárosi munkások biztosításának a bejelentése. A fővárosi alkalmazottaknak betegség és baleset idején való biztosításra történő bejelentése tárgyában a tanács határozatot hozott. A főváros, mint munkaadó, az 1907. évi törvény rendelkezései értelmében betegség és baleset eseteire való biztosítás kötelezettsége alá eső alkalmazottainak be- és kilépését, valamint az ezeknek munkaviszonyában beállott egyéb változásokat a budapesti kerületi munkásbiztosító-pénztárnál, vagy minden egyes alkalmazottról kiállítandó egyévi bejelentő-lapon, vagy a heti, illetőleg havi befizető-jegyzékkel jelentheti be. A felveendő adatok száma mind a két bejelentő-mód mellett ugyanannyi. Ennélfogva annak az eldöntésénél, hogy a főváros melyik bejelentő-módot alkalmazza, főképp az szolgálhat irányadóul, hogy melyik alkalmasabb a munkások jelenlegi alkalmazásmódja és befizető-rendszere mellett, a törvényben előírt kötelező bejelentések végzésére. Az előnyök figyelembevételével elhatározta a tanács, hogy a bejelentés a m. kir. állami munkásbiztosító-hivatal rendelkezésében megállapított mintájú egyévi bejelentő-lapok útján történjék. A használatra való nyomtatványok mintáit, a nyilvántartás és kezelés rendjét részletesen a székesfőváros pénzügyi és gazdasági ügyosztálya állapítja meg és a vele járó tennivalókat ugyancsak ez az ügyosztály látja el.)

(Elhanyagolt utvonat. A főváros hatósága kilencz esztendővel ezelőtt elhatározta, hogy az I. ker. Basaréten levő és a Hidegkúti-utról a Basaréti-utra vezető Hidász-utat járható állapotba helyezteti, illetőleg feltölteti, úgy, hogy rajta az Orsó-ut környékén levő nyaralóktól közlekedni lehessen a villamos vasúthoz. Kilencz év óta azonban semmi sem történt; az ut ma is eredeti állapotában van és esős időben olyan nagy rajta a sár, hogy ott ájárnai egyáltalában nem lehetséges. Jellemző dolog, hogy a Hidegkúti makadám-utról bőségesen lekerülő utkaparékot, ami a legjobb feltöltő anyag, nem erre az elhanyagolt utvonatra hordják, hanem átengedik magántelektulajdonosoknak a kerti uszájk javítására. A kerületbeli lakosság, de különösen a nyaralók tulajdonosai nagyon fel vannak háborodva ez ellen a nagy hanyagság ellen és legközelebb a polgármesterhez szándékoznak fordulni a baj orvoslása végett.)

TÖRVÉNYSZÉK

§ Zsarolással vádolt szerkesztő. Szenzációs bűnpör tárgyalását kezdte meg tegnap a londoni bíróság. Mr. Sierier, a londoni „Winning Post” szerkesztője és tulajdonosa a vádlott, a sértett fél pedig a nálunk is jól ismert milliomos istállótulajdonos, mr. Joel.

Mr. Joel egyike volt Anglia első gavalériáinak. Megszámlálhatlan vagyonát a délafrikai gyémántleveleken szerezte, ahol évtizedeken keresztül jónévű kereskedő volt. Alig tíz esztendeje, hogy visszavonult az üzletől és azóta Londonban, mint elsőrendű gavalér, részt vesz minden uri mozgalomban. Istállótulajdonos, akinek neve a kontinensen lovai révén gyakran szóba kerül.

Mr. Sierier, egyike Anglia legjelesebb újságíróinak. Elnöke a londoni Press Associationnak és tulajdonosa egy hatalmas angol sajtóorganumnak.

Az urlovas zsarolás és rágalmazás vétsége címén tett feljelentést a szerkesztő ellen. A bíróság elfogadta a feljelentést, vád alá helyezte mr. Sierier. A vád az, hogy mr. Sierier egy napon megjelent mr. Joelnál és felmutatta neki a Police Gazette 24 év előtti számát, melyben a következő körözés foglaltatik:

Körözés. Joel Izsák 24 éves angol zsidó, kit a kimberleyi rendőrség gyémántlopás miatt keres és állítólag London felé szökött, bárki által letartóztatható. Személyleírás: középtermű, kis bajusz és pelyhedző szakáll. Inkább barna, mint fekete és ismertető jele, hogy egyik szemére kancsal.

Mr. Sierier azzal állott mr. Joel elé, hogy az esetben, ha nem ad neki 5000 font sterlinget, leközi és körözést és lehetetlené teszi. Mr. Joel vonakodás nélkül engedelmességet Sierier kérésének és lefizette az 5000 fontot. Ennek dacára a Winning Post ugyanaznap számában megjelent a körözés.

Minthogy pedig az angol törvények értelmében bármily büncselekmény 10 év alatt elévül, a körözés közlése rágalmazást képez, míg az 5000 font sterling pedig fenyegetés útján jutott Mr. Sierier birtokába.

Sierier tiltakozik a vád ellen. Közérdekből írta Joel ellen a cikket.

Az angol közönség tisztessége megkívánja azt, hogy amikor a sportvilágban az első helyet foglaljuk el, tolvajok és gazemberek ott ne vihessenek vezérszerepet.

— Rágalomnak nyilvánítom — ugymond — a sértett azon állítását, hogy én őt megzsaroltam. Egész Anglia tudja, hogy én ki vagyok és hogy, nekem Joel-féle bűnös pénzekre szükségem nincsen. Ezután a sértett ügyvédje terjesztette elő a bizonyítékait. A tárgyalást holnap folytatják.

§ Becsapott házfelügyelő. A múlt hónap végén Hermann Gyula többszörösen büntetett magánhivatalnok rábirta Heisz István rákospalotai tégláégető felügyelőt, hogy a rákosfalvai vasúti raktárban elfekvő s özv. Győri Dávidné tulajdonát képező 40.000 darab téglát adják el. Nyomban szerzett is egy vevőt, Rudics Károly házfelügyelő személyében, akivel együttesen elhitették, hogy a téglák az övéké. Rudics megvette a téglát, ezrét 24 koronával s nyomban 600 korona előleget adott át Hermann Gyulának. Mikor aztán fuvarosaival megjelent a téglákért, kisült a turpisság. A rendőrség letartóztatta a két csalót, akik közül Heisz beismerte tettét s elmondotta, hogy őt társa, Hermann Gyula ugratta be. Utóbbi ellenben tagadta, hogy más mint becsúletes közvetítő szerepét játszotta volna. A vádtanács ma Langer táblabíró elnöklése alatt vád alá helyezte mindkét terheltet, Heisz beismerése alapján, Hermann pedig azért is, mert „hivatásszerűen foglalkozik a csalással” és már többször büntetve volt hasonló eseményekért.

§ A bankárok ügye. A József- és Ferencvárosi Takarékpénztár sikkasztó-igazgatói közül Kardos Géza és Árpád még mindig fogva vannak. Ugy a vizsgálóbíró, mint a vádtanács a várható nagy büntetésre való tekintettel fogvatartásukat rendelte el, amiben a két igazgató nem akar belenyugodni. Megbizták védőiket, hogy ez ellen a kir. ítélőtáblához felebbezzenek. A felebbezést a védők ma nyújtották be, de a kir. tábla csak két hét múlva tárgyalhatja a felebbezést, miután a vádtanács terjedelmes jegyzőkönyve csak a jövő héten készül el.

§ Körrendelet az osztrák tolonczokról. Az alsó-ausztriai országos bizottság felpanaszolta Andrássy belügyminiszternek, hogy a magyar hatóságok az Ausztriába továbbított tolonczokkal nem egészen szabályszerűen bántanak el. Nevezetesen a tolonczlevelekben nem töltik ki az eltolonczoltatás okát, sőt a tolonczok községi illetőségét sem jelölik meg mindig pontosan. Ezenkívül előfordult az az eset is, hogy a hatóságok oly egyéneket tolonczoltak Ausztriába, akikről utólag kiderült, hogy — magyar állampolgárok. A belügyminiszter most körrendeletben felhívja valamennyi járás főszolgabíráját, a rendőrkapitányokat és községi előljáróságokat, hogy szigorúan ellenőrizzék a tolonczszabályzat pontos megtartását és vonják felelősségre a mulasztást elkövető hatósági közegeket.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgenintézet. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102—39.

Gyógytényezők:	Ideggyengeségi állapotok
Elektromágneses gyógyítás.	Almatlanság.
Röntgen sugarakkal való kezelés.	Műdések (Paralysis).
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).	Idegfájdalmak, Idegzsebák (Neuralgiák, Ischias).
Kék fényrel való kezelés.	Görinczvelőrsoradás (Tabes.)
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).	Szívbetegségek.
Villamos fényfürdők.	Véredényelmeszesedés.
Villamos massage (Vibratio).	Köszvény és csusz (Rheuma, húgysavas lerakódások, ízületi és csontbetegségek).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.	Székrekedés
Villamos vízfürdők.	Anyagserebajok, (Elhúzó oszokorba), vérszegénység
Bőrsavas fürdők.	Bőrbaajok, Bőrviszketeg
Főbb javallatok:	Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszodás)
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).	Aranyeres csomók.
Rendelés d. o. 6—11-ig, d. u. 2—6-ig.	
Kezelés egész napon át.	— Kivételre utromok.

nyújtatik, jutalék számítása nem kötelező és a pénzért megtéríthető kamat maximuma 2%-nál p. a. magasabb nem lehet. Óvadék: a) részvénytársaságoknál 1% p. a., b) egyéb feleknél 1½% p. a. A budapesti safe-rekeszek bérleténél negyedévi díjnál csekélyebb díj nem számítható fel. Kis rekesz ára egész évre 20 korona, félévre 12 korona, negyedévre 7 korona. Középnagyságu rekesz: egész évre 30 korona, félévre 16 korona, negyedévre 9 korona. Nagy rekesz: egész évre 50 korona, félévre 30 korona, negyedévre 16 korona.

E táblázatok mellé a kartell-szerződés a következő „magyarázatot” adja:

Magyarázat

a „Megállapodás” minimális feltételeit feltüntető táblázatokhoz.

A Megállapodásban megszabott minimális feltételeknél kedvezőbbeket megállapítani, továbbá bármiféle enyhítést czélzó, avagy eredményező engedélyt, jóváírást, átutalást, vagy bonifikációt engedélyezni tiltva van.

A különböző üzletágakra érvényes minimális előírások minden egyes esetben a legszigorúbban, úgy szólván gépiesen tartandók be és így mindenféle kalkuláció (pl. jutalék átszámítása és betudása a kamatlábra) feltétlenül mellőzendő.

Valutálás.

Egyik fél számlájáról másik fél számlájára való átíráskor, ha bizonyos napon eszközözendő megbízás adatik, a jóváírás a következő köznappal értékelendő; ha pedig az átírástól vonatkozó megbízás határozottan előírja azon napot, melylyel a jóváírandó összeg valutálandó, a terhelés eszközözendő előző köznapi értékeléssel.

Elvékent mondatik ki tehát, hogy minden terhelés a másik számlán való jóváírást megelőző köznappal eszközözendő. Kivétel ezen szabály alól csak azon esetben teendő, ha a jóváírás ugyanazon napon esedékes tartozás fedezetül szolgál, továbbá természetesen abban az esetben is, ha az átírás ugyanazon félnek egyik számlájáról a másik számlájára eszközöltetik.

A leszámítási és devizajegyzékek valutálását minden egyes esetben a levelező állapítja meg és tölti ki.

A valutálásra vonatkozó előírás módoszatlan alkalmazandók a bank központja, fiókjai, affiliált intézetei és kommanditjeinek egymás közötti forgalmában.

Váltószámítás.

1. A vidéki pénzügyintézetekről külön, betűrendes kimutatás készül, melyben az intézet neve mellett római számokkal fog megjelölni a kategória, melybe az illető intézet a megállapodás értelmében, tökéerejénél fogva tartozik. Az idemellékelt táblázatos kimutatás értelmében:

ha az intézet tőkét 500.000 K-ig terjednek I. csoport,	
„ „ 500.001 K-tól 800.000 K-ig terjednek	II. csoport,
„ „ 800.001 K-tól 2 millió K-ig terjednek	III. csoport,
„ „ 2 millió K-t meghaladnak	IV. csoport

jelzéssel fognak ellátni. Az alaptőke és tartaléktőke kiszámítása olyképen értelmezendő, hogy a mérleg-számlában kitüntetett tartalékok összegéhez hozzáveendő az az összeg, mely az illető évi nyereség-feloszlásból a tartalékalap dotációjára fordítottatik.

A Megállapodás tagjai részéről jelenleg affiliált intézetek az előírás alól az affiliáció tartamára kivendők lévén, a táblázatban „A” jelzéssel fognak megjelölni. Ez év július hó 1-je után történő affiliálás, amennyiben ez a mi bankunk részéről történik, ugyanígy jelöltetik meg, amennyiben pedig más intézetek affiliálnának intézeteket, ezek nem esvén a kivétel alá, a táblázatban a rendes csoport-megjelöléssel osztatnak be.

2. Vidéki pénzügyintézetek, vidéki szövetkezetek, valamint a vidéki reescompteurök reescomptja (amennyiben jelenleg affiliáció révén nem tartoznak a kivételek közé) minden esetben jutalék-köteles. A jutalék kivétel nélkül folyószámlán számítható, amiből önként következik, hogy ezen benyújtások mindig számlán át vezetendők.

Ezen reescompte-ok elkönyvelése külön, u. n. „Leszámítási számlán” történjék, melyek feltételeiről a táblázat nyújt kellő felvilágosítást. Szem előtt tartandó, hogy a „Megállapodás” értelmében egyéb tranzakciók, még pedig lombard, betét, értékpapír, valuták, devizák, kiizetések, inkasszók, szelvények és kisorsolt értékek a „Rendes” számlán számolandók el.

A levelek pontosan kontirozandók és amennyiben a levelezőnek erre nézve kétségei volnának, a folyószámlakönyv betekintendő.

3. Telepítvények jutalékmentesek, kivéve azon eseteket, mikor a fél az egyéb helyen leszámított váltóit telepíti beváltás végett a bankhoz. A beváltásból folyó levelezésben tehát a kétféle telepítvény között feltűnő jelzéssel különbség teendő, hogy a folyószámlavezető ehhez igazodhassék és pedig az első esetben „Saját tárca”, a második esetben „Telepített váltók” jelzéssel.

Értékpapír vétel, eladás és szállítás.

Az értékpapírok vétele, eladása, továbbá felek részére történő értékpapírvétel vagy szállítás részére külön-külön alkalmazandó jutalék és courtage mindig a jegyzékekben számítható fel. Megjegyeztetik, hogy a tőzsdéileg nem jegyzett papírok vétele és eladása után courtage nem számítható fel a jutalék fizetési kötelezettség érvényben tartása mellett.

Devizák és valuták.

Minden deviza vagy valuta az elszámolás napjának árfolyamával számolandó el. Az előző napi árfolyamok csak oly esetekben alkalmazhatók, a midőn délután három óra előtt az ügyféllel bármilyen megállapodás létesítettik az előző napi árfolyam alapján.

Lombard-számlák.

1. A lombard számlákra megszabott feltételek csakis oly számlákra vonatkoznak, melyek értékpapírokkal és pedig legfeljebb azok teljes árfolyam-értékig, illetőleg vidéki pénzügyintézeteknél azok forgalmi értékig vannak fedezve; kivéve egyéb nem jegyzett értékpapírokat, melyeknél a lombard számlákra vonatkozó előírások csak az azok névértékéig nyújtott előlegekre alkalmazhatók. Ugyanezen fedezetekre adandó további előlegekre nézve a „fedezett folyószámla” hitelekre érvényes előírások mérvadók.

2. A táblázatban kimutatott kedvezményes minimális kamattételek csakis oly esetekben alkalmazhatók, ha a nyújtott előlegek kizárólag az ezen kivételek részére előírt minőségű papírokra adattak.

Amennyiben tehát

a) a letét „kevert” (különböző kategóriájú papírokat tartalmaz), de a nyújtott előleg egyrészt lombardszabályzatainknak megfelelő módon van fedezve előnyösebb elbírásban részesülhet papírokkal, másrészt pedig a különféle papírok részére megállapított kamat és jutaléktételnél olcsóbb feltételeket kívánunk alkalmazni, a letétkönyvekben az előlegezett kategóriájú papírokhoz feltűnően odajegyzendő, hogy „előlegezett letét”;

b) amennyiben a kamatra és jutalékra való tekintettel több számla nyitattik, a letétkönyvekben a letét is a megfelelő számlák szerint különválasztandó és megjelölendő;

c) amennyiben szükségessé válik, hogy az olcsóbban előlegezhető papírokra az előnyösebb, egyéb papírokra pedig az előírt magasabb feltételeket alkalmazzuk, elvül szolgáljon az az eljárás, hogy az előnyösebben előlegezhető papírosra fix, a lombard szabályzatban megengedett előlegezési összeg állapítottatik meg és csak az ez után fennmaradó tartozási többlet képezze az egyéb papírokra adott u. n. „rendes lombardszámla” tartozását, Minden előforduló tranzakció, az összes szelvényjóváírások és az összes zárlati tételek a rendes lombard-számlán vezetendők keresztül. Az olcsóbb kamatot fizető számla tehát egy állandó, változatlan nem szenvedő tartozási egyenleget fog kitüntetni mindaddig, míg

1. a fél határozottan ezen számla javára szolgáló átutalást nem eszközöl;

2. árfolyamvesztés esetén szükségesnek mutatkozó túlfedezetet, vagy kisorsolás esetén az előleg apasztását átvitel útján (a fél határozott megbízása nélkül is) mi magunk nem eszközöljük.

Fedezett és fedezetlen folyószámlahitelek.

A számlák forgalmi jutalékkötelesek. A forgalmi jutaléknak minimális negyedévi összege vagy tétele a megállapodásokról minden egyes esetben világosan kikötendő.

Jelzáloglag biztosított folyószámlahitelek.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesületnek, valamint a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak meg van engedve, hogy földbirtokra vagy házakra 1½%-al a bankráta felett folyó évi július hó 1-ig jelzáloglag bekebelezett folyószámlahiteleit változatlan feltételek mellett továbbra is fenntarthassa.

Adó- és vámhivatal jótállások.

Jótállás tartama alatt értjük a kiadott biztosítéki okirat érvényének kezdő időpontját egészen annak visszaérkezétségéig. Esetleg kivételesen megszüntetnek tekinthető a jótállás az okmány visszaérkezése nélkül is, ha a hiteltartam (4, 6, 12 vagy 24 hó) a lejárat napjától számítva már elmúlt és illetékes helyen meggyőződés szerzetett arról, hogy a kezesség alapján már semminemű kötelezettség többé nem áll fenn.

Óvadékok. (Bánatpénz).

1. Az óvadék értelmében a jutalék legalább is három óra számítható fel. Egyöntetű eljárás kedvezőtlen azonban a díjszámítás az első terhelésnél akképen történjék, hogy a valamely negyedév közben kiszolgál-

tatott óvadék díja a következő kalendárikus negyed-év végéig számíttassék. (Példa: Február 15-én kiszolgáltatót óvadék díja az első terhelésnél június hó 30-ig számítható, június 25-én kiadott óvadéknál szeptember 30-ig). Amennyiben az óvadék ezen első terhelési időpont előtt szolgáltatnák vissza, jutalék csak az első három hónapon túl terhelt időszakra téríthető meg.

Már prolongált óvadéknál pedig a prolongálás három havi időtartamon belül a díj legalább is egy óra számítható és minden megkezdett hónap teljesnek veendő.

Értékpapírnak óvadék czélokra való kikölcsönzésére megállapított feltételek alól természetesen az esetben sincs kivételnek helye, ha valamely intézet e czélra saját kibocsátványait kölcsönözni ki vagy használná fel.

Husdrágaság, takarmányhiány.

Budapest, július 31.

Amíg a vármegyei gazdasági szervezetek egy másuttan foglalnak állást a takarmánykiviteli tilalom elrendelése ügyében, addig számos vidéki város tisztviselői igyekeznek arra szorítani a mézárásokat és henteseket, hogy az indokolatlanul magas husárakat leszállítsák. Az ország több vidékéről szerzett értesüléseink szerint ez nagyrésben sikerült is a saját érdekében tömörült tisztviselőknek. A budapesti postatisztviselők kaszinója, amely valószínűleg ezer háztartás érdekében indít akciót, augusztus 3-án fog a fölött tanácskozni, hogy tagjainak olcsóbb élelmességét közös mézárások felállításával biztosítsa. A két alternatíva között valóban nehéz eltalálni az igaz utat. Egyfelől a gazdák jajdulnak föl azért, hogy oly kevés takarmány termelt az idén, hogy nehéz lesz állatállományukat fejlődésképes állapotban fentartaniok, ha a takarmánykiviteli tilalmat és ezzel járó egyéb kedvezményeket a kormány el nem rendeli. A másik oldalon áll a huszfogyasztó városi társadalom, amely bár parciálisan szervezkedve is, immár eredményel veszi fel a versenyt a huszszórosók ellen. Elvitatni természetesen nem lehet azt, hogy a termelő és fogyasztó közé hekelődött földolgozó iparos, vagy közvetítő kereskedőnek joga van némelyes haszonhoz. Am, hogy ez a haszon akként fokozódjék, hogy annak a fogyasztó vallja a kárát, ez már kizárja a tisztességes üzérkedés fogalmát. Ugy a fővárosban, mint a vidéki piacokon a nagybani és kicsinybani husáraknál bármely minőség- és feleségnél legalább is harmincz százalék a különbözet, ezt a harmadrészt elnyeli a husiparos és hussal kereskedő élelmessége. A fogyasztó közönség panasza tehát a husdrágaság miatt jogos és méltányolni való az alap, amelyen szervezkednek.

S éppen ez a szervezkedés czáfol reá azokra a riasztó hírekre, melyeket a gazdaszervezetek terjesztenek amiatt, hogy a szűkös takarmánytermés folytán féltik állatállományuk megcsökkenését s visszafelődésétől tartanak.

Szinte szembeötlő az is, hogy az e heti bécsi marhavásáron a magyar hizóökök métermázsája fogyasztási adó nélkül az első minőségben 72—78—80 koronán kelt, míg a másodrendű 64—69 koronán. Azt jelenti ez, hogy a magyar huspiacokon a husárak fokozatosan s mesterségesen csigáztatnak fel a mostani magasságra.

A mostani konstellációk között tehát a husdrágaság és a takarmánykiviteli tilalom alig férhetnek meg egy gyékényen s a kormánynak a tilalom elrendelését alaposan meg kell fontolnia. A fogyasztó közönség érdekében pedig igen nagy fontossággal bír a huspiacok rendezése s a nyereszkedési vágy, kellő mederbe szorítása.

A takarmányhiány kérdésében egyébként ma újból két vármegyei gazdasági egyesület állásfoglalása érkezett be hozzánk:

Baranya vármegye. A takarmányhiány Baranyamegye északi, nyugati és déli részén észlelhető leginkább, következménye pedig máris mutatkozik az állatállomány minőségének és számbeli csökkenésében, melyet helyrehozni csak évek múlva lesz lehetséges. A vármegyei gazdasági egyesület most gyűjti az adatokat a szűkséglet megállapítása tekintetében, melynek erőtakarományok útján történendő pótlása czéljából 1909. őszén visszafizetendő kamatmentes államkölcsönt kérelmez, egyúttal pedig sürgős feliratot is intézett a takarmánykiviteli tilalom elrendelése érdekében. Az állatárak csökkenése 30—40%, a husáraknál azonban alig 10—15%.

Kecskemét. A kecskeméti gazdák ma Szapanos Elek elnöke alatt népes értekezletet tartottak a takarmányinség dolgában. A gazdasági egyesület magáévá tette a gazdák álláspontját s sürgős feliratot intézett a kormányhoz 1. a takarmánykivitel tilalom elrendelése tárgyában, 2. kéri az egyes vidékek eladó takarmánykészleteinek kimutatását, hogy az aszály sújtotta vidékek gazdái azt államegélylyel igénybe vehessék, 3. kéri a kedvezményes vasuti szállítást úgy az abrak, mint szalás takarmányokra és aomszalmára, 4. a téli hónapokra az 1904. évi szerinti inségkezelő szervezést kéri, mely kiterjedjen az Alföldön nélkülözhetetlen burgonyára és vetőmagokra. Ez irányban a gazdasági egyesület Kecskemét törvényhatóságának támogatását is kikéri s a helybeli készletek nyilvántartására, és közvetítésére akciót indít.

A mezőgazdasági kamarák. Darányi földmívelésügyi miniszter, mint annak idején erről megemlékeztünk, két gazdasági szakiróval: Rubinek Gyula és Bernáth Istvánnal kidolgoztatta a mezőgazdasági kamarákról szóló törvénytervezetet. A magyar gazdátársadalom idestova négy évtized óta sürgeti már a mindenkori kormányoknál a mezőgazdasági érdekképviseletnek törvényhozási uton való szervezését. A gazdaszervezetek és gazdasági kongresszusok számos ízben nyilatkoztak már ebben a kérdésben, ezideig azonban minden eredmény nélkül. Darányi miniszter érdeme, hogy a gazdakörök e régi óhajta végezetül is valóra válik; a földmívelési miniszter a mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslatot az ősz folyamán fogja a parlament elé terjeszteni. A törvényjavaslat előadói tervezetét most a miniszter azzal küldötte meg az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek, mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége Központjának, hogy azt az egyes gazdasági egyesületeknek véleménynyilvánítás végett szétküldeni sziveskedjék. Az O. M. G. E. ugyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége elnöksége nevében Desseffy Aurél meglehangú sorok kíséretében küldötte szét a szövetséges egyesületeknek a törvényjavaslat előadói tervezetét, felkérve őket, hogy az ügyet illető seiken tárgyalva, legkésőbb szeptember hónap 15-ig, kialakult véleményeiket az O. M. G. E.-vel közöljék, hogy a javaslatot azután a szövetségi nagygyűlés október hónap 20-án véglegesen letárgyalhassa s erről a minisztert értesíthesse, hogy a miniszternek is módjában álljon még ez ősz folyamán a képviselőháznak előterjesztést tenni. A törvénytervezet a mezőgazdasági kamarai intézményt, eltérőleg a kereskedelmi és iparkamaráktól, akként kontemplálja, hogy még a gazdasági alkalmazottak is: tisztartók, ispánok, erdészek stb. szintén kötelesek kamarai illeték fizetésére, holott a kereskedelmi és iparkamaráknál csak az önálló kereskedők és iparosok fizetik a kamarai illetéket.

Határozatképtelen közgyűlés. A Budapesti Mérszáros Ipartestület szerda délutánra rendkívüli közgyűlést hívott össze, amelyen a testület pénzügyi dolgában kellett volna döntenie. A közgyűlés azonban nem volt megtartható, mert a tagok még az ennyire életbevágó ipartestületi ügy tárgyalására sem jöttek össze határozatképes számban. Az előjáróság ennél fogva augusztus hó 10-ére, hétfőn délután 6 órára az újjáirosházára új rendkívüli közgyűlést hívott össze, amelyen a megjelenő tagok számára való tekintet nélkül határozni fognak.

Új gyáralapítások. A Honi Ipar holnap megjelenő száma a többek között a következő új gyáralapításokról fog beszámolni: A Köszénbánya és Téglagyártársulat Budapestben 900.000 korona alaptőkével gyárat létesít falburkolólapok, agyagáruk és tűzálló téglák gyártására. — A Dávid Károly és fia budapesti dobozgyártó cég Vaskóhu fapapírlémez-gyárat létesít. — A Pozsonyi Czernagyár egy millió korona befektetéssel kibővíti üzemét.

A Kassa—Oderbergi Vasút 1907. évi üzleteredménye. A Kassa—Oderbergi Vasút most tette közzé az 1907. évről szóló üzleteredményét, mely erős bizonyosságot nyújtja annak, hogy csakugyan égető szükség volt arra a nagy beruházási munkálatra, amely most indult meg a társaság vonalain. A számadási évben a forgalom oly nagy mérvben emelkedett, hogy az a rendelkezésre álló forgalmi eszközökkel fennakadás nélkül és gazdaságosan már nem volt lebonyolítható. A vasutigazgatás tehát ismételen jutott abba a kellemetlen helyzetbe, hogy a forgalmat beszüntesse és csak nagy áldozatok árán volt képes azt ismét megindítani. Ezen nehézségek még súlyosbították az által, hogy a szomszédos pályákon árutorlódások állottak be. Az üzemi

kiadásokat a rendkívüli viszonyok jelentősen befolyásolták, mert az ezekből származott nagy költségektől eltekintve, a forgalombeszűntetés ideje alatt kocsiállás-pénzek és futásbérek is fizetendők voltak a kassa—oderbergi vonalain fentartott járművek után; mozdonyokat kellett bérelni, a járműveket gyorsabban és nagyobb mérvben javítani, ami ismét több költséggel járt. Emelkedett továbbá a kiadás a pályafentartási szolgálati ágánál nagyobb mérvben felmerült költségek által, különösen pedig a hőeltakarítási költségek folytán, a személyzet illetményeinek, a munkabéreknek és anyagáraknak, a függő adósságoknak és azok kamatköltségeinek, valamint az adósságok tölesztési részleteinek emelkedése folytán, végre az osztrák jövedelmi adó magasodása következtében. Most már alapos remény van arra, hogy a magyar vonalak részére felveendő beruházási kölcsön ügye véglegesen rendeztetik és a közel jövőben eszközöndő építkezések lehetővé teendik a forgalom akadálytalan lebonyolítását. Hogy a nehéz viszonyok mellett is a vasut aránylag jól megbírtkózzott a ránehezedett nagy feladattal, az mindennél jobban dicséri ruttkai Ráth Péter vezérigazgató és Székula Gyula kir. tanácsos, kereskedelmi főnök nagy szakértelmét. Az említett forgalmi nehézségek okozták, hogy az 1907. évi üzleteredménye, illetve ezen évben elért üzleti fölösleg 36,7 százalékkal volt kevesebb, mint 1906-ban. A magyar vonalak összbevétele 509.595 koronával emelkedett; ezzel szemben az összkidadás is emelkedett, még pedig 2.414.613 koronával, úgy, hogy a feleslegnél már 1.905.018 korona csökkenés jelentkezik. Az osztrák vonalakon elért bevétel 36.770 koronával volt kevesebb, az összkidadás pedig 870.659 koronával több, úgy, hogy itt a feleslegnél 907.429 korona volt a csökkenés az 1906. évi eredményekkel szemben. Ha pedig az egész hálózatot vesszük figyelembe, úgy az összbevétel 472.825 koronával, az összkidadás pedig 3.285.272 koronával emelkedett az üzemi felesleg pedig 2.812.447 koronával csökkent.

A takarmányhiány Pest megyében. A megyei mezőgazdasági bizottságok javaslatára az egyes vármegyék törvényhatóságai egymásután állástfoglaltak a takarmányhiány enyhítése érdekében a kormány által teendő intézkedések sürgetése dolgában. Megírtuk már, hogy a földmívelésügyi kormány ezirányban rendelkezést adott ki. Pest vármegye főjegyzője, Agoraszti Tivadar, aki a szabadságon levő alispánt helyettesíti, a földmívelésügyi miniszter rendelete alapján közli a vármegyei közigazgatási hatóságokkal, hogy az erdei tisztások, amelyek a folyó évből beerdősítendők lettek volna, az idén még kaszálhatók és beerdősítendők a jövő évre halasztandó. A már beerdősített tisztások és vágásterületek idejű fütermésének takarmányi célokra való felhasználása a birtokosoknak oly kikötéssel engedélyezhető, hogy a fűszedés csak sarlóval és akként gyakorolható, hogy a csemeték meg ne sértsenek. Ott, ahol a lombtakarmányi szedése ez ideig is szokásban volt és ahol a birtokosok elegendő biztosítékot nyújtanak arra nézve, hogy a takarmánygyűjtésre adott engedéllyel visszaélni nem fognak, a birtokosok felhatalmazhatók arra, hogy az előzetesen meghatározandó helyeken és mennyiségben lombtakarmányt termeljenek. Oly helyeken, ahol értékesebb fanemek közé kevésbé értékes és lombtakarmány előállítására alkalmas fák vegyültek, ezek levághatók és lombtakarmányszedésre egészben felhasználhatók. Felhatalmazhatók továbbá az erdőbirtokosok úgy az előtilalom alatt álló összes, mint az utótilalom alatt álló mindazon vágásterületek legeltetésére, melyek a legelő állat szája alól már kinőttek, épp úgy legeltetés alá bocsáthatók azok a begyomosodott régi vágásterületek, melyeknek beerdősítése vagy természetes uton való felújítása sikerrel nem járt.

Csöd. Weisz Adolf úpesti bej. börgyáros ellen a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék folyó évi július hó 31-én a csődöt megnyitotta. Kinevezettek: Csődbiztos: dr. Szaffka Dénes kir. törvényszéki bíró; tömegmondnokká: dr. Friedmann Ottó ügyvéd; tömegmondnok-helyettes: dr. Lehel Pál ügyvéd.

Az új ipartörvény tanulmányozása. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Thék Endre alelnök vezetésével már megkezdte az ipartörvényjavaslat beható és minden irányba kiterjedő tárgyalását. Egyfelől az országos jellegű ipari és kereskedői egyesületekkel, másrészt pedig a kerületébe tartozó ipartestületekkel már a legközelebbi időben közös tanácskozásokat fog tartani és ezeknek az eredményét lehetőleg már szeptember havában a kormány elé fogja terjeszteni. Az ipartestületeket arra is felhívta, hogy a tervezetnek most megjelent II. részét, éppúgy, mint az I. részszel történt, saját körükben

beható tárgyalás alá vegyék és felmerülő észrevételeiket augusztus hó 20-áig a kamarával közöljék, aminek a megtörténte után a kerületbeli ipartestületek Budapestre közös értekezletre fognak összehívanni.

A bécsi zugtőzsdések. Majdnem azzal kezdtek, hogy: hál' Isten, nem egyedül osztozunk a zugtőzsdék dicsőségében. Követ bennünket Bécs is, hol már évek óta járja, hogy a terménytőzsde közelében levő vendéglőkben és kávéházakban, sőt még egyes szállodákban is, a legkülönfélébb hivatású egyének — kiknek a legnagyobb része nem is tőzsdetog — állandó összejöveteleket tartanak, hogy a hivatalos tőzsdetog előtt és után és a déli szünórák között tőzsdetogalmat képező czikkben üzleteket kössenek. Ezek az obskurus tőzsérek még a tőzsdének tényleges tagjait is kényszerítik arra, hogy konkurrens szempontból a zugtőzsdének üzletkötéseiben résztvegyenek. E zugtőzsdék forgalmának egyik következménye, hogy a hivatalos gabonátőzsde érdekeltége már egy befejezett áralakulattal áll szemben, ami viszont a valóságos piaci viszonyoknak annál kevésbé sem felel meg, miután a kereslet és kínálat a hivatalos tőzsdén e lehetetlen árképződés folytán ki van zárva. Hogy ennek a tarthatatlan helyzetnek egyszerszindkorra véget vessenek, héténkint háromszor a terménytőzsde közelében létező kávéházakban, vendéglőkben s szállókban szigorú és állandó rendőri ellenőrzés alá veszik mindazokat a személyeket, akik áruminták előmutatása, kőtésekről szóló feljegyzések stb. által hasonló üzletek kötése szempontjából gyanusnak tűnnek fel. Mindezeket a személyeket, hacsak megkísérik is a kőtéseket, 2000 koronáig terjedhető pénz- és négy hétig terjedhető elzárással fogják büntetni. Mi csak nagyon helyeselni tudjuk ez energikus rendszabályokat, most még csak attól tartunk, hogy a Frankfurter Zeitung példája nyomán Bécsből majd azt hirdetik majd világgá, hogy a bécsi zugtőzsérek — magyarok.

A fajborok nemzetközi védelme. A Londonban tartott nemzetközi bortanácskozáson különösen megvitatás tárgyát képezte, hogy az egyes bormelző államok speciális bormelmeiket hogyan volna lehetséges a mainál hathatósabb védelemben részesíteni és a gyakori félrevezetését a fogyasztó publikumnak megszüntetni. Hosszabb vita után egy határozatban állapodtak meg, amely szerint a speciális borok ezen jellegének megvizsgálására és megállapítására külön nemzetközi bizottságot kívánnak szervezni. E célból javasolja a nemzetközi bizottság, hogy a madridi egyezményhez csatlakozott államok nevezzenek ki egy állandó nemzetközi bizottságot, amelyből a hágai bizottság mintájára választott bíróságot létesítenének. Ennek hivatása volna meghatározni, hogy melyek azok a bormelmekek, amelyek minőségükben, földrajzi eredetükben és produkciójuk folytán olyan különlegességeket képeznek, amelyeket különösebben meg kell védeni és így az általános elnevezés kategóriájára alá nem tartoznak. A kongresszus elhatározta, hogy felkéri tagjait, hogy a maguk kormányánál külön is tegyenek lépéseket egy ilyen bizottság létesítése iránt. Nekiünk magyaroknak különösen érdekünkben áll egy ilyen nemzetközi bormelmelem, mert talán az egész világon a mi borainkat hamisítják leginkább.

Szomorú számok. A m. kir. központi statisztikai hivatal ma tette közzé a magyar szent korona országainak folyó évi június havi külkereskedelmi forgalmára vonatkozó adatokat. A füzet tartalmazza az 1908. évi június havi külkereskedelmi forgalomnak adatait, szembeállítva az előző év június havának forgalmi eredményeivel, valamint az év első hat hónapjának forgalmi adatait, ugyancsak a múlt év megfelelő adataival összehasonlítva.

Ez adatok szerint behozatalunk értéke az előző évi 6.968 millió koronával szemben ez év január—június havában 731.1 millió korona volt s ebből 555.3 millió korona csak az Ausztriából való behozatalunkra esik. Kivitelünk az 1907. évi 673.7 millió koronához képest 10.4 millió koronával csökkent és értéke az 1908. év első hat havában 663.3 millió korona volt, mely összegben Ausztria 470.4 millió koronával részesedett. Az 1908. év hat első hónapjában árumellegünk összesen 67.8 millió, Ausztriával szemben pedig 849 millió korona behozatali többletet tüntet fel. Behozatalunkban legnagyobb értékűvel még mindig a textilipar készgyártmányai szerepelnek. Ez áruk behozatali értéke a folyó év első hat hónapjában 183.6 millió koronát tett s ez összegben Ausztria nem kevesebb, mint 179.7 millió koronával részesedik. Pamutszövetekből behozatalunk egymagában 81.3 millió koronát tett, gyapjuszövetekből pedig 46.8 millió koronát. Konfekcionált árukból behozatalunk értéke 38.2 millió koronát tett, ez összegben 9.7 millió koronával a fehérnemű; 8.1 millió koronával a férfiruhák és 8.7 millió koronával

a kalapok szerepelnek. Jelentékeny behozatalunk volt még bőr- és bőrárúkból: 41.3 millió korona (ebből 37.5 millió Ausztriából), vas- és vasárúkból: 47.9 millió korona (ebből 38.2 millió Ausztriából), gépek és készülékekből 25.8 millió korona (ebből 17.3 millió korona Ausztriából). Legfontosabb kiviteli cikkekünk ezuttal is a gabonaneműek és a liszt. Az utóbbiból január—június havi kivitelünk 75.4 millió koronát tett, (1907-ben 100.1 millió koronát), amiből 68.0 millió korona értékű Ausztriába szállított. Buzakivitelünk értéke 32.5 millió korona volt (az előző év hat első havában 48.8 millió); rozskivitelünk 12.3 millió (1907-ben 17.2 millió); árpakivitelünk 14.7 millió (1907-ben 15.2 millió); zabkivitelünk 12.4 millió, tengeri kivitelünk 29.6 millió (1907-ben 33.1 millió) korona értéket képviselt. Összes gabona-, lisztneműekből, hüvelyesekből és lisztből kivitelünk 198.4 millió koronát tett, kerekén 53.5 millióval maradvá a múlt évi január—június havi kivitel értéke mögött. A vágó- és igásállatok kivitele az előző év hat első havának eredményéhez képest emelkedett s 84.1 millió koronáról 101.2 millió koronára növekedett. Homok- és kristály-cukorból kivitelünk 15.8 millió koronát tett, mely összeg az előző év január—június havi kiviteléhez képest 3.9 millió korona érték-emelkedést mutat.

A külkereskedelmi közlemény egyúttal Budapest 1908. június havi gabona- és lisztforgalmáról is közöl adatokat s ezeket az év hat első hónapjára vonatkozólag összefoglalva is feltünteti. Ezek szerint január—június hónapokban Budapestre érkezett 1,373,685 métermáza buza, 141,856 métermáza rozs, 201,441 métermáza árpa, 670,845 métermáza zab, 1,391,255 métermáza tengeri, 974 métermáza repce, 53,009 métermáza liszt és 10,721 métermáza korpa, míg ugyanazon időben 69,411 métermáza buza, 152,141 métermáza rozs, 36,487 métermáza árpa, 500,546 métermáza zab, 767,246 métermáza tengeri, 2,078 métermáza repce, 2,016,257 métermáza liszt és 402,988 métermáza korpa szállított el.

A solingeni bankbukás. A solingeni bankbukás ügyében már eddig is kiderült az, hogy a bank elhalt igazgatói nem sikkasztottak a banknál, nem könyveltek hamis tételeket, hanem a bank óriási veszteségeit a solingeni ipar igen kedvezőtlen s mostani válságos üzletmenete okozta. A solingeni kis vasipar helyzete ez idő szerint annyira kedvezőtlen, hogy a korábbi kivitelnek ma csak negyedrészt tudják az ottani gyárak a külföldön elhelyezni. A belföldi konjunkturák erős visszacéése, nemkülönben az építő ipar teljes üzlettelensége annyira válságossá tette ott a helyzetet, hogy nem kevesebb, mint negyven bukást várnak a solingenvidéki cégek között. A válságos helyzetre nézve jellemző, hogy ezek a bukások és az újabb bajlóslatu hírek a német tőzsdék irányzatát nem befolyásolták olyan mértékben, mint ahogy azt várni lehetett volna.

Uj vasut. A szatmár—mátészalkai helyi érdekű vasut műtanrendőri bejárását ma tartották meg. A kereskedelemügyi miniszter képviseletében Marosz Károly kir. tanácsos, vasuti és hajózási főfelügyelő, mint elnök vezetése mellett a bizottsági különvonat Szatmárról kilencez órákor indult el. A menethez csatlakozott Szatmár vármegyei intelligenciájának színe-java. Utközben a vasutmenti községek mindenütt zászlódiszben fogadták a bizottságot. Az ötven kilométer hosszú vasut a megye legtermékenyebb részén, a lecsapolt cesedi láp mentén vonul végig és Szatmár városából kiágazólag. Vetés, Óvári, Csenger, Patyod, Tyukod, Győrtelek és Kocsord népes községeket érintve Mátészalka állomáshoz, mint végponthoz csatlakozik. A vasutat, melyet Gregersen G. és fiai vállalkozó cég egy éven belül épített ki, a bizottság teljesen rendben találta és a bizottság elnöke a miniszter nevében a megnyitásra az engedélyt meg is adta.

Az ideai termés. Ugy a gazdasági, mint kereskedelmi körökben élénken foglalkoztatják azok a hírek, melyek az ideai terméseredményekre vonatkoznak. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület gabona-árjegyző irodájához július 30-iki kelettel az alábbi tudósítások érkeztek be:

Arad: A cséplés, hordás, melyet eddig több helyen az eső akadályozott, teljes erővel folyik; a már jelentett termés átlageredménye eddig nem változott. A megye több részén volt kiadós eső, de némely helyen alig valami. Ahol eső volt, ott a kapások jól fejlődnek. — Baja. Az időjárás kedvező, a cséplés szépen halad, az eredmény jobb, mint várták, buza és rozs minősége nagyon szép. Tengeri is sokat javult. — Balassagyarmat. A cséplések mindenütt megindultak, természetesen közepesen aluli. Takarmányhiány eddig még nem érezhető. Múlt heti esőzések folytán kapások meglehetősen javultak. E héten azonban ismét szárazság állt be nagy forrássággal. — Debreczen. Takarmánytermés átlag holdanként 4—5 mm. az

anyaszéna. Piaci ár: anyaszéna 9 korona, luczerna 9 korona a debreczeni piacon. — Győr. A cséplés folyamatban van. Kat. holdanként átlag a buza 750 kg., rozs 800 kg., az árpa 550 kg. termést ad. Kevés esőzés után ismét nagy hőség állott be, mely az utóbbi napokban keveset javult, kukoriczákra ártalmas. Burgonyatermés nagyon gyenge lesz, takarmány is igen kevés. — Kassa. Az idő 3 nap óta meleg és száraz, az aratást akadálytalanul folytatják, próbacséplések még nem voltak. — Léva. Az időjárás derült és meleg, az elmúlt héten sok csapadék volt, ami a gabona behordását és cséplését hátráltatta, de a kapásnövényekre, a takarmányra és a legelőre nagyon jó volt. A gabonafélékből közepes termést kaptunk és a szőlő is jó termést ígér. — Miskolc. Időjárás: a múlt szombaton ismét jó eső volt, különben rendkívül nagy a meleg, mert szél van. Terméseredmény közepes, takarmány kevés lesz. — Nagyvárada. A gyakori esőzések tetemes kárt okoztak a tarlón keresztben fekvő területekben. A kapásnövények szépen fejlődnek. A legelő felújult. — Nagykanizsa. A cséplés eredménye általában inkább gyengébbnek mondható, mint kezdetben a próbacsépléseknél remélhető volt. Eső kevés volt és még nagy szükség lenne rá, hogy a takarmányféléket vetni lehessen. A szőlő igen szép, gyümölcs is kellően termett. — Nyitra. A cséplési munkálatok e héten sok helyen befejezést nyertek. A cséplési eredmény búzánál kat. holdanként 7—8 mm., rozsnál 5—6 mm., árpa 6—7 mm., zab 6—7 mm., tengeri 10—12 mm. — Nyiregyháza. Állandó zivataros s jéggel vegyes esők egészen hétfőig nemcsak a hordást és cséplést akadályozták, de sok helyen tetemes károkat okoztak. Kapásoknak és dohánynak nagyon használtak. — Pancsova. A cséplési munkák ugyszólván készek, a buza minősége kitünő. 76—80 kg. és átlag 8 mm. Tengeri szépen áll és ha esőt nem is kap, úgy biztos 15 mm. lesz holdanként. Muhart sokan vetnek, mely az esős idő következtében szépen kikel. — Sopron. A szárazság igen nagy. Terméseredmény sokkal gyengébb, mint más években, pedig aratás előtt két-három héttel még szép kilátások voltak jó terméseredményre. Kapásnövények sokat szenvednek a nagy szárazságtól. Takarmány kevés termett. Szőlők szépen állnak. — Szatmár. Egy álló hétig állandóan esett s az aratást emiatt csak most lehet teljesen befejezni. A kereszben lévő gabonában az eső sok kárt tett, azonban takarmányfélékre igen jótékonyan hatott s legfőként a tengeri-termésre volt csodálatos hatással, mert a leggyengébb termés ígérő tengeriket is jelentékenyen megjavította úgy, hogy most már elég jó középtermés várható. — Temesvár. Az időjárás csapadékos. A tengerivetés meglehetősen javult. — Zalaegerszeg. Az időjárás változatlan. Csapadék hiányában a kukoriczatermés veszélyeztetve van. A cséplések zavartalanul folynak.

Külföldi kiállítások. Az angol sörfőzők évenként tartani szokott kiállítása és nyilvános vására ez évben október 17—23. között lesz Londonban. Az ideai 30-iki kiállítással kapcsolatban a malta- és főzárpa-kiállításon magas díjak is osztatnak ki. A kiállítás a sörfőzésnél és maltagyártásnál használt összes gépekre, rosta-, tisztító-, osztályozó- stb. gépekre, eszközökre és anyagokra kiterjed. A kiállítás színhelye a londoni Royal Agricultur Hall, London N. A kiállítás előzetes angol nyelvű prospektusa a bejelentő-ívrrel egyetemben megszerzhető a m. kir. Kereskedelmi Muzeuznál. — A manchesteri villamosági szakszervezetek 1908. évi október havában villamosági kiállítást rendeznek. A kiállítás célja a villamosági ipar fejlettségének bemutatása. A kiállítás folyó évi október hó 3-án nyílik meg és október 31-én zárul. — A kiev-i hírlapok jelentése szerint 1909. február havában magkiállítást rendeznek Kievnben. A kiállítást a kievi technikai társaság tervezi. Kiállíthatók: mindenféle gabonamagvak, fa- és bokormagvak, olajmagvak, fűzélékmagvak, takarmánymagvak, műtrágya, magkémli preparátumok, mezőgazdasági irodalomhoz tartozó művek stb.

Államsegély a tót kiscsárdáknak. A kormány Árva-, Turóc- és Liptómegegyék szegénysorsu gazdái részére 100.000 korona segélyt utalványozott ki. A Slovenszky Tizenek ez alkalomból hevesen támadja Bulla főispánt, akit azonnal vádol, hogy a segélyeket pártszempontok szerint osztja ki.

Megszűnt forgalmi akadály. A cs. kir. szab. kassa—oderbergi vasut értesítése szerint a csacszwardoni vonalon az összeforgalom július hó 29-én a 423. sz. vonattal ismét felvétellett.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

GYÓGYITHATÓ A SÉRVEZ?

E kérdéssel foglalkozó tanulmány most hagyta el a sajtót. Bárkinnek díjtalanul zárt borítékban megküldi.

POLLITZER SÉRVAAMBULATORIUM

speciális orvosi rendelő-intézet
Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., főemelet
Egész nap orvosi ingyenes rendelés.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, július 31.

A búzatulajdonosok mérsekelt kínálata meghozta a várt eredményt, amennyiben most már a malmok kezdenek jobb vételkedvet tanusítani és kedvezőbb irányzat mellett ma is 40.000 métermáza kelt el 10—15 fillérrel drágább áron. Rozs, zab és tengeri 5—5 fillérrel emelkedett.

A készáruüzletben kifejezetten szilárd volt az irányzat. Bőséges kínálattal szemben a malmok igen jó vételkedvet mutattak és jobb árak fizetésétől sem idegenkedtek. Mivel másrészt az eladók nem voltak túlkövetelők, igen élénk forgalom fejlődött ki, melynek folyamán mintegy 42.000 métermáza buza kelt el, a tegnapiaknál husz fillérrel drágább áron. A legdrágább eladási ár 23.70 korona volt 81 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 21.40 korona, 77 kilós pestvidéki üszkös buzáért.

A készáru piaczen elkel:

Buza, Tiszavidéki. 300 mm. 81 kg. 23.70 korona, 100 mm. 81 kg. 23.70 korona, 900 mm. 81 kg. 23.65 korona, 200 mm. 81 kg. 23.70 korona, 300 mm. 81 kg. 23.65 korona, 300 mm. 80.5 kg. 23.65 korona, 100 mm. 80.5 kg. 23.70 korona, 100 mm. 80 kg. 23.70 korona, 100 mm. 80 kg. 23.40 korona, 200 mm. 80 kg. 23.65 korona, 100 mm. 79 kg. 23.40 korona, 100 mm. 79 kg. 23.60 korona, 500 mm. 78.5 kg. 23.10 korona.

Pestvidéki. 300 mm. 81 kg. 23.70 korona, 100 mm. 81 kg. 23.10 korona, 150 mm. 80.5 kg. 23.50 korona, 300 mm. 79.5 kg. 23.20 korona, 100 mm. 79 kg. 23.— korona, 300 mm. 78.5 kg. 23.10 korona, 100 mm. 77.5 kg. 22.80 korona, 300 mm. 77 kg. 21.40 korona üszkös, 120 mm. 77 kg. 22.70 korona, 6, 100 mm. 76.5 kg. 22.60 korona, 100 mm. 74.5 kg. 22.20 korona.

Fehérmegyei. 700 mm. 78.5 kg. 22.50 korona kev., 100 mm. 77 kg. 22.70 korona.

Pancsovai. 3000 mm. 78.5 kg. 23.— korona aug. szállításra.

Babátai. 4000 mm. 70 kg. 23.45 korona aug. szállításra.

Bihari. 100 mm. 79.5 kg. 23.45 korona.

Dunai. 1700 mm. 78 kg. 22.20 korona üszkös.

Bánsági. 100 mm. 80 kg. 23.50 korona, 100 mm. 80 kg. 23.40 korona, 200 mm. 80 kg. 23.40 korona, 100 mm. 79.5 kg. 23.50 korona, 300 mm. 79.5 kg. 23.20 korona, 300 mm. 79 kg. 23.30 korona, 400 mm. 78.8 kg. 23.20 korona, 100 mm. 78.5 kg. 23.20 korona, 500 mm. 78 kg. 23.— korona, 100 mm. 78 kg. 23.30 korona, 300 mm. 74 kg. 23.— korona, 100 mm. 76.5 kg. 22.70 korona.

Rozs. 100 mm. 18.70 korona.

Árpa. 100 mm. 15.50 korona kpf. pr., 100 mm. 15.40 korona kpf. pr.

Zab. 100 mm. 17.— korona kpf., 100 mm. 16.50 korona kpf., 200 mm. 16.90 korona kpf., 100 mm. 16.10 korona kpf., 100 mm. 16.50 korona kpf., 200 mm. 16.35 korona kpf.

Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendők.

A határidőpiaczen kötötett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1908. októberre 11.11, 11.16, 11.14, 11.22.
Buza 1909. áprilisa 11.53, 11.54, 11.52, 11.57.
Rozs 1908. októberre 9.40, 9.41, 8.39, 9.42.
Zab 1908. októberre 8.28.
Tengeri augusztusra 7.60, 7.65, 7.70.
Tengeri 1909. májusra 7.31, 7.33, 7.28, 7.31.

1 óra 30 perczkor zárúnak:

1908. októberi buza 11.21—11.22
1909. áprilisi buza 11.57—11.58
1908. októberi rozs 9.44—9.45
1908. októberi zab 8.26—8.27
1908. júliusi tengeri 7.66—7.67
1909. májusi tengeri 7.30—7.31

Jobb irányzat rátságos forgalom den szint a forgalom Rima iránt érték javította

A lemutatkoz korona gel szemtrák hitekoronán, 430.75—5ronán, K93.02% k

Előtt Kötött Rimamur—431.25.

Déli Kötött hitelrész vasut 69.

E
tiszav
fehér
pestv
báns
bács
"
"

Rozs
"
Árpa
"
Zab
"
Tengeri
Repor

B
Dunánt
Felsőm
Nyirseg
Erdélyi
Bánsági
Pesti...

Kül
term

dísznöz
ezalonn
"
szilva
"
"
szilvaiz

horom
"
"

Budapesti gabonaforgalom. 1908. július 29-től július 30-ig. Érkezett: Elszállított: Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa

Értéktőzsde.

Jobb külföldi jegyzések nyomán szilárd volt az irányzat a mai előtőzsdén. Az értékek árfolyamai barátságos hangulat mellett mérsékelten javultak.

A leszámítási piacon, lévén ultimo, élénkség mutatkozott. Az Osztrák-Magyar Banknál 37 millió korona benyújtás volt 7 millió korona esedékességgel szemben.

Előtőzsde.

Előtőzsde kedvező. Köttetek: Osztrák hitelrészvény 622.50-622.75. Rimamurányi vasút 557.75-558.25.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde tartott. Köttetett: Osztrák hitelrészvény 624.25. Magyar hitelrészvény 738-738.25.

Jelzálogbank 431.-. Közfűti Ivaspálya 536.-. Magyar koronajáradék 93.-. Központi takarékpénztár 1500.-.

Prámlan-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4-5 K, 8 napra 8-10.- K, 1908. augusztus hó végére 24-26 K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde teljesen üzletlenn maradt.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, július 31. (Saját tudósítónk jelentése.) Az amerikai tőzsdék valamivel javult árfolyamokat jelentettek és a párisi piac is némileg megszilárdult.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 11.25-12.60 korona, bánáti 11.90-12.25 korona, tótfelvidéki és csepeli régi 11.75-12.10 korona.

Uj-rozs: tótfelvidéki 9.95-10.15 korona, csepeli 9.85-10.- kor., pestmegyei 9.95-10.15 déli vasút 9.90-10.10 korona.

Arpa: morvaországi 7.40-7.70 kor., marchfeldi 7.- kor., bécsvidéki 7.- kor., tótfelvidéki 7.- kor., csepeli 7.- kor., győri 7.- kor., déli vasuti 7.- kor., tiszavidéki 7.- kor.

Magyar tengeri: régi 8.10-8.25, új 8.- kor., cinquantin 8.60-8.85, új 8.- korona.

Magyar zab: selejtes 8.- kor., közepes 8.60-8.85 korona, elsőrendű 8.75-9.- kor.,

válogatott 8.95-9.30 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai 8.35-8.65 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, július 31. A mai előtőzsdén az üzlet még csendesebb volt mint tegnap, a tőzsde alapirányzata azonban kedvező maradt.

11 órákor zárulnak:

Osztrák hitel. 622.-. Magyar hitel. 736.-. Länderbank 436.50, Allamvasut 693.50-693.50.

1 órákor jegyeztek:

Osztrák hitel 622.25, Magyar hitel 738.-. Länderbank 436.50, Unio-bank 538.-, Allamvasut 693.50.

Bécs, július 31. (Osztrák értékek zárulata. 4-2 százalékos papír-járadék 96.60, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.10, 1860-as sorsjegy 151.75.)

Table with columns: Buza, Egyéb gabonafélék, Burgonya, Faj, Különféle termények. Lists various grain types and their prices.

Table with columns: Államadésság közkölcsonok, Záloglevek, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalmak. Lists financial and industrial data.

Table with columns: Pénz, Arany, Sorsjegyek, Pénznemek és váltók. Lists currency exchange rates and other financial instruments.

koronajáradék 96.70, 1864-es sorsjegy 261.—, Osztrák hitelintézeti részvény 618.25, Union-Bank 538.—, Osztrák Länderbank 434.50, Osztrák-magyar államvasut 692.10, Elbevölgyi vasut 453.50, Alpesi részvény 667.50, 20 frankos 19.08, Londoni váltóár 239.55, Lipótkohó 423.—, Töröksorsjegy 185.95. Csendes.

Bécs, július 31. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 110.65. Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 142.25, Magyar hitelbank részvény 735.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény 466.—, Rimamurányi 550.25, Magyar cukoripar 1765.—, Adria hajózási részvénytársaság 398.—, Magyar koronajáradék 92.90, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 93.05, Magyar nyer.-k. sorsjegy 183.25, Kassa-Oderbergi vasut részvény —, Magyar jelzálogbank 428.—, Magyar keresk. bank 3310.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE

Berlin, jul. 31. (Az Egyetértés eredeti távirata.) Zárlatok jegyzetlik: 4.2 százalékos papiriáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.80, osztrák hitelrészvény 194.60, Déli vasut 22.70, orosz bankjegyek 214.50, 4 százalékos új orosz kölcsön 76.60, Disconto Commandit 171.—, Dinamit-truszt 161.50, Harpeni 197.70, Unifikált török járadék 96.20, 4.2 százalékos ezüst-járadék 96.50, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.10, Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar államvasut 148.—, Bécsi váltóár 85.10, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 211.70, Gelsenkircheni 219.50, Laurakohó 204.70. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat) július 31. 4.2 százalékos papiriáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.10, Osztrák hitelintézeti részvény 194.25, Osztrák-magyar államvasut 147.80, Északnyugati vasut —, Bústiehradi vasut —, Londoni váltóár 203.82, Bécsi Bankverein 139.90, Villamos részvény 143.—, 3 százalékos magyar aranykölcson —, 4.2 százalékos ezüstjáradék 99.05, Osztrák koronajáradék —, Magyar koronajáradék 92.85, Osztrák-magyar bank 124.10, Déli vasut részvény 22.30, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 811.16, Párisi váltóár 811.50, Union bank részvény —, Alpesi bányarészvény —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) július 31. 4.2 százalékos ezüstjáradék 98.80, 1860. sorsjegy 152.50, Déli vasut 22.60, 4 százalékos aranyjáradék 98.40, Osztrák hitelrészvény 194.40, Osztrák-magyar államvasut 148.50, Olasz járadék 104.10, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.20. Szilárd.

London, július 31. Angol consol —.

Páris, július 31. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.77, Osztr. aranyjáradék 98.60, Magyar aranyjáradék 93.85, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 486.—, 4 százalékos Olasz járadék 103.90, Déli vasut elsőbbségi kötv. 286.—, 5 százalékos marokkói járadék 568.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 90.—, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. —, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 98.35, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. —, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 95.75, 4 százalékos unifikált török jár. 96.02, Török sorsjegy 177.75, Török dohányrészvénye 939.—, Osztrák földhitelintézet 1115, Osztr. Länderbank 467.—, Magyar Jelzálogbank 455.—, Banque de Paris 1451, Banque Ottomane 698.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridional vasut 654, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 536.—, Rio Tinto 16.76, Sucrerie d'Egypte 31.—, Tula 234.—, Thomson Houston —, Urikányi kőszén 151, Chartered —, De Beers 268.—, East Rand 101.50, Jagersfontein 88.75, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 49.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.—, Váltó német piacokra (rövid) 123.18, Váltó Bécsre (rövid) 104.87, Váltó Belgiumra (rövid) 1/2, Olasz aranyváltó (rövid) 2/3, Váltó Svájcra (rövid) 1/2, Csek Londonra 251.30, Magánkamatláb 1 1/2. Tartott.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Budapesti szurómarihavásár.

Budapest, július 31. Felhajtott: 849 drb élő borju (közte 3 rugott), — drb leölt borju, — drb növendékmarha, — drb élő bárány, — drb leölt bárány.

Árjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 76-84 fillér, kivételesen 86-90 fillér; középminőségű élő borjúkért 64-74 fillér; leölt borjúkért — fillér; silány és rugott borjúkért 46 — fillér, növendékmarháért — fillér, kilogrammonként, levonás nélkül. Élő bárányokért — korona, leölt bárányokért — korona páronként. Az irányzat élénk volt, az árak 8-10 fillérrel kgr.-kint emelkedtek.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, július 31-én. (Hivatalos tudósítás), Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 127-129 fillér. Fiatal közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő sulyban) 129-131 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 133-137 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) — fillérig, közép (páronként 240-260 kilogramm sulyban) — fillérig.

Sertéslétszám 1908. évi július 29. napján volt készlet 38500 drb., 1908. július hó 30-án felhajtott 243 darab, 1908. július 30-án elszállított 327 darab, 1908 július 31. napjára maradt készletben 38361 drb. A hizott sertéslétszlet irányzata: változatlan.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, július 31. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 629 darab sertés, 13 darab süldő, 1 darab malacz. Pófelhajtás 26 drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 301 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 1556 darab sertés, 13 darab süldő, 1 darab malacz. Eladott 1152 darab sertés, 1 darab süldő, 1 darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 404 drb sertés, 12 darab süldő, 1 drb malacz. Mai árak: Zsirtertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsulyban 104 — fillér, ételsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, 100-102 fillér, ételsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételsulylevonással 128-134 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 128-136 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 124-136 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül —, könnyű 140-300 kgr.-ig — fillérig, ételsulylevonással — fillérig. Belföldi süldő — fillérig, horvát süldő — fillér Malacz — fillérig. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, élősulyban értendők.) A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése. 1908. július 31-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az idő kevés kivétellel száraz volt. A hőmérséklet maximuma: Eszéken 33 C°, minimuma: Rajeczfürdőn 10 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára

Lényegtelen hőváltozás és elvétve zivataros esők várhatók.

Allomás	Levegőtérmin 100 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Széllirány és erője	Felhőzet	Levegőseb. m/m	Hőmérséklet max. min.
A-Szlatina	63.3	16.4	E	3	0	19 27 11
Ungvár	62.3	17.6	NE	3	4	— 28 14
Kősmárk	—	—	—	—	—	—
Losoncz	61.8	17.3	—	—	—	—
Ózvald	63.1	16.8	—	—	—	—
Budapest	63.1	19.3	—	—	—	—
Hérsény	63.7	21.8	—	—	—	—
Keszthely	63.9	23.4	N	1	0	30 15
Pécs	63.8	20.6	—	—	—	—
Zágráb	61.3	21.4	SSW	1	2	31 19
Pünne	63.8	22.1	E	2	0	31 16
Szeged	62.7	20.6	E	1	0	29 16
Tomcsévár	62.1	19.0	N	1	0	23 10
Nagyvárad	62.1	18.1	E	0	0	29 14
Kölcsevár	63.1	16.6	—	—	—	—
Nagyvárad	62.5	15.8	SE	1	1	24 13
Szatmár	—	—	—	—	—	—
Keer	—	18.2	NW	1	3	19 13
Arvavár	—	18.2	E	1	4	15 10
Selmeczbánya	—	19.0	NE	4	2	26 17
Komárom	—	20.0	NW	2	1	30 15
Magyar-Óvár	—	18.4	NW	1	1	30 16
Sopron	—	21.7	N	3	4	28 13
Kézak	—	19.8	—	—	—	—
Görköny	—	24.4	—	—	—	—
Dobreczen	—	19.1	NE	1	3	29 13
Köcskemét	—	24.4	N	2	2	30 15
Grosháza	—	18.4	N	2	0	28 13
Arad	—	19.8	NW	3	0	29 13
Zombolya	—	20.1	NE	1	0	31 15
Yoroc	—	—	—	—	—	—
Órsova	—	19.1	—	—	—	—

Kivonat a hivatalos lapból.

— Julius 31. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Brencsik Vilma fehértemplomi állami polgári iskolai segédtanítónő a X. fizetési osztályba rendes. Nyárády Mária szekélyudvarhelyi állami polgári iskolai helyettes-tanítónő a fümei állami polgári leányiskolához a XI. fizetési osztályba segédtanító-

nővé; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Andriška József nagyvárad lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számvakornokká a nagyvárad pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez; a Kuria elnöke, Berecz Joachim budapesti I-III. ker. kir. járásbírósi hivatal-szolgát a Kuriához III. fizetési osztályba hivatal-szolgává; a földmivélségi miniszter Pílock József, Tankó Ferencz, Gyuriza Márton, Nagy Károly, Bárány Pál, Torma Mihály és Hardy Károly I. oszt. m. kir. belépő állomási örököt, valamint Szencső László II. oszt. m. kir. belépő állomási őrt altiszti minőségben I. oszt. m. kir. belépő állomási örökké nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Szigeti Gyula szentesi állami főgimnáziumi r. tanárt az újpesti állami főgimnáziumhoz, dr. Kovács Károly újvidéki kath. főgimnáziumi r. tanárt a pancsovai állami főgimnáziumhoz, dr. Erdélyi Alajos szentgotthárdi állami főgimnáziumi r. tanárt a kassai állami főreáliskolához, Könczöl József mohácsi állami polgári iskolai rendes tanítót és Könczölné Unger Izabella ottani rendes tanítónőt ugyanebben a minőségében a törökbecsei állami polgári iskolához helyezte át és Könczöl Józsefet az igazgatói teendővel bízta meg; továbbá Fogarassy Zsuzsanna egerbegyi állami elemi iskolai tanítónőt az ó-tordai állami elemi iskolához ugyanebben a minőségben, Gálly Ferenczné ó-tordai és Adorján Marczelné lugosi állami elemi iskolai tanítónőket a máramaroszi állami elemi iskolához ugyanebben a minőségben áthelyezte.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Gép Rajmund budapesti lakos, valamint Erzsébet nevű kiskorú gyermeke Pozsonyira, kiskorú Nuszbaum Mórca budapesti lakos Nádasra és kiskorú Baruch Géza, Róza és Rezső újpesti lakosok családi nevének Angyalra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A pancsovai törvénytseknél jegyzői, a bártfai járásbírósnál telekkönyvi átalakító-díjnoki állásra 2 hét; a pozsonyi állami kórháznál egy intézeti orvosi és egy másodorvosi állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZÁLLAS.

m é t e r		m é t e r			
jul. 31. jul. 30.		jul. 31. jul. 30.			
Inn	Sharding	1.92 1.61	3.32		
Duna	Passau	2.63 2.39	M. Szepel	0.50 1.25	
	Linz	0.17 0.20	Tekeháza	0.09 1.80	
	Bécs	0.45 0.29	V.-Namény	0. — 3.21	
	Pozsony	1.50 1.69	Tokaj	3.68 3.89	
	Komárom	2.73 2.82	Tiszafüred	4.48 3.88	
	Budapest	2.29 2.44	Szolnok	4.24 1.90	
	Paks	1.93 2.18	Csongrád	4.18 0.60	
	Mohács	3.18 3.37	Szeged	4.15 0.95	
	Gyomh	3.43 3.46	T.-Bocsa	2.92 0.45	
	Ujvidék	2.82 2.69	Tud	3.21 1.54	
	Pancsova	1.77 1.59	Óndava	Hoór	0.96 0.05
	Órsova	2.10 1.59	Tandly	Ráfta	0.25 0.80
Horva	Morvafalu	0.76 1.10	Rodrog	Ladmócs	2.66 3.14
Vág	Zselna	0.54 1.64	Saló	Zsoltza	1.80 1.40
	Trencsén	0.44 0.51	Hernád	H.-Námeti	0.25 0.26
	Szered	0.84 0.94	Berettyó	Margitta	0.10 0.50
Rába	Szt.-Gothárd	0.40 0.40	Kőrös	Csucsca	0.50 0.65
	Sárvár	0.12 0.10		N.-Várad	0.10 0.68
Dráva	Győr	2.08 1.10		Belényes	0.60 0.84
	Varasd	1.50 1.52		Tonke	0.12 0.70
	Zákány	0.20 0.28		Gyrahonó	0.82 0.53
	Barcs	0.10 0.10		Rorosjonó	0.11 0.21
	Fezák	1.01 1.02		Rékás	2.10 2.60
Hura	M.-Szerdán	0.38 0.38		Gyoma	0.20 2.40
Száva	Zágráb	0.18 0.16	Háros	Gy.-Fehérvár	0.32 0.58
	Szilsek	1.68 1.65		Branyicska	0. — 0. —
	Mitrovicza	0.68 0.80		Arad	0. — 0. —
Szamos	Décs	0.25 0.32		Soborsin	0.80 0.24
	Szatmár	1.92 2.48		Makó	0. — 0.98
Kraszna	N.-Majtény	0. — 0.90	Temes	K.-Kostély	1. — 1.88
Latorca	Munkács	0.24 0.74	Béga	Kiszető	0.21 1. —
Ighores	Homonna	0.22 0.25		Tomcsévár	0.04 0.16
Ung	Perecseny	0. — 0. —		Becskerek	0.72 0.95

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: **PAJOR MATYÁS**

A lipcsei Mihálynapi vásár

kis- és nagykereskedők részére augusztus hó 30 án kezdődik és tart szeptember hó 20-ig, vasárnapig.

A vásárnak kiállítói csakis szeptember hó 5-ig maradnak ott.

A bőrvásár részére a Nicolai-Kirchhofon a Ritterstrasse mellett a város hozzájárulásával árucarnokok létesítettek, mely csak szeptember 16-án, szerdán lesz megnyitva és a vásári tőzsde, bördisműárak részére ugyanezen napon délutáni 4-6 óra között a Blücher Platz-on levő új tőzsdének nagytermében lesz megtartva.

Leipzig, 1908. június hó 11-én.

A Leipzigi Városi Tanács.

KÜLÖNFÉLÉK.

Dal.

— Oscar Wilde. —

Aranygyűrű s fehér galamb
Hozzád illő ajándék,
Kenderkötél s egy erős faág:
Magamnak im' ezt kívánnék.

Elefántesontból házat neked
(Szüzi rózsát ablakába!)
Számomra egy szik ágy elég
(Fehér a bürök virága)!

Tenéked jázmin- s mirtuság
(Piros rózsát se vess meg!)
Számomra egy ciprus és ruta
(A rozmarin a legszebb)!

És három kérőt is neked
(Ravatalra zöld fa lombja!)
Három iépésnyi föld nekem
(Liliomot ültess a siromra)!

Fordította: Zoltán Vilmos.

(Milliók a tenger alatt.) Mintegy negyven évvel ezelőtt Aukland mellett elsüllyedt a „General Grant” nevű hajó. A hatalmas gőzös huszmillió dollár értékű aranyrakományral Újzeeland felé igyekezett, mikor a katasztrófa bekövetkezett. A személyzet egy része és a kapitány mesébe illő módon menekült meg a haláltól, a vagyont érő szállítmányt azonban nyomtalanul nyelte el a tenger. A kincsek felszínre hozásával az elmúlt idő alatt már nagyon sokan foglalkoztak. A sűrű forgók miatt meghiusult minden az aranyhalmaz megmentésére irányuló kísérlet. Most újra akadt egy vállalkozó, Sorensen Péter kapitány személyében, aki egész bizonyossággal állítja, hogy a kincseket kiemeli a tengerből. Részletes tervet dolgozott ki erre vonatkozólag s társakat keresett maga mellé. Amerikában akadt is elég érdeklődő.

A NAGY TITOK

IRTA: W. COLLINS.

32

Meghatottsága remegéssel töltött el engem s kezemet gyorsan visszavontam.

— Bocsánatért esdek, hogy félreismertem, — mondta ő.

— Tényleg meg van a magam különvéleménye afelől a szerencsétlen hölgy felől.

Aztán néhány pillanatig ismét szótlannul tekintett reám.

— Ön is egyénileg vélekedik annak a hölgynek élete és halála felett. — kérdezte.

— Igen, — feleltem én, csak hogy minél több vallomást csaltak ki belőle.

— Vannak talán bizonyos nézetei, melyet másokkal is közölt?

— Nincsenek.

— Ez igen különös eset volt, — folytatta s még egyre az arcomat tanulmányozta.

— Miért érdeklődik egy halott iránt, akit sohasem ismert. Van valamilyen alapja, amiért engem felkeresett?

Igennel válaszoltam.

— Ez az alap összefüggésben van a meghalt Macallan asszonnyal?

— Igen.

— Életének valamelyik jelenségével?

— Nem.

— Halálával?

— Igen.

Dexter hirtelen összekulcsolta kezét, aztán a kétségbeesés vad mozdulatával odaült a homlokára. Heves fájdalom rázkódtatta meg testét.

— Nem tudom tovább hallgatni, — felelte. Világokat adnék érte, ha megtudnék egyes részleteket... De ma nem szabad. Minden önuralmam elveszíttem. Nincs hozzá elég bátorságom, hogy felnyissam a boldogtalan asszony

Ezeket gyűlésre hívta össze Sorensen kapitány s előadta, hogy milyen eszközökkel akarja végrehajtani a tervet. Az idea annyira megtetszett az egybegyűlteknek, hogy ott nyomban megalakult a kincs kiemelésére a részvénytársaság. Igazgatónak egyhangulag a kezdeményező kapitányt választották, egyben ötöt bízták meg a terv kivitelével is. Sorensen tizenhét hónapi időtartamot szabott a vállalkozás keresztülvételére. Az egész hajót nem czélja a felszínre hozni, csupán az ellentálló részeket akarja a víz alatt dinamittal szétröbbitani, hogy a jármű raktárhelyiségei is hozzáférhetővé váljanak majd a buvárok részére. Az amerikaiak most nagy érdeklődéssel várják Sorensen vállalkozásának kimenetelét.

(Az angol király mint gazda.) VII. Edvard oly nagy és komoly kedvvel érdeklődik saját magángazdasága iránt, hogy Angliában ma ő „the most popular farmer in the British Isles”, Anglia legnépszerűbb gazdája. Windsori és trónörökös korában sandringhami „farmjain” kiváló storthorn és jersey szarvasmarhát, valamint „shire” lovakat tenyészt és mindig rendkívül örül, ha nemcsak a versenypályán nyernek telivér lovai, de a gazdasági kiállításokon szarvasmarhái és nehéz ígáslovak is. A nagy gazdasági kiállításokat, melyeket a Royal Agricultural Societies of England évente, Anglia különböző városában rendez, előszeretettel ő nyitja meg és ha akadályozva van, mint pl. most a Newcastle upon Tyne-on tartott nagy kiállításon, fia, a walesi herceg által képviseltette magát. Edvard király nemrég Leedsben tartott beszédében külön és nyomatékkal hangsúlyozta, mennyire szükséges a mezőgazdaságban a gyakorlat és a tudomány folytonos együttműködése és Herefordban is meglepte környezetét alapos mezőgazdasági tudásával.

(Köztársasági elnökök fizetése.) Ezzel a kérdéssel foglalkozik mostanában több párisi lap. Valamennyi kollégái között a francia köztársaság elnöke van legjobban fizetve; évente 1,200.000 frankot kap, míg az Egyesült-Államok fejének, noha kétszer annyi a yanki, mint a francia, 250.000 frankkal kell megelégednie. Rooseveltt után az argentinai elnök következők 180.000 frankkal, míg Diaz ur, Mexikónak az

elnöke csak 155.000 frankot kap, Paraguay 54.000 frankot, Svájc pedig 18.000 frankot ad elnökének. Ezekből az általános számokból azonban még se látjuk egészen tisztán, mennyibe „jön” az elnök az országnak. Ha kiszámítjuk, hogy az egyes polgári mennyit fizet évente elnökének, úgy kitűnik, hogy ebben a tekintetben Haiti vezet, mert ott minden lakos hét és fél centimet fizet szeretett elnökének, Sz. Dominikában 6 centimet, Bolíviában 5, Ecuadorban 4 és Argentiniában 3½ centimet ad minden egyes polgár az államfőnek. Csak ezután következik Franciaország, melynek lakosai 3 centimet adnak fejenként Fallières urnak. A peruviai ember 2,5, a mexikói pedig csak másfél centimet fizet. Legkevesebbet fizet az Egyesült-Államok polgára, mert háromtized centimeval járul az elnök fizetéséhez.

(Az idegen szavak ellen.) Tullu osztrák városbólban a kerületi tanügyi tanács legutóbb tartott ülésén azt a határozatot hozta, hogy a kerület iskolai hatóságait utasítja, hogy saját hivatalos irataiban, jelentéseiben, beadványaiában is kerülje el az idegen szavakat s szólítsa fel a felügyelete alatt álló tantestületeket is, hogy az oktatásnál figyeljenek arra, hogy ahol csak megfelelő német szó, vagy kifejezés van, ne használjanak idegen kifejezéseket.

(Az öszülés oka.) A haj- és szőrszál életkora korlátolt, legjobb esetben két-négy évig terjedő. Hejlyébe új szál lép, mely ugyanabból a bőrszemölcsből nő ki. Így követi egyik haj-, illetőleg szőrnemzedék a másikat. Az öszülés már most attól függ, hogy az egy és ugyanabból a bőrszemölcsből kinőtt haj-, vagy szőrszálak mennyi festékanyagot használtak föl. Minél több festékanyagot kötöttek le és használtak föl az egymást követő haj-, vagy szőrszálak, annál gyorsabban merül ki a bőrszemölcs festékképző ereje és annál korábban áll be az öszülés. Mivel a festékszolgáltató erő kimerülése a haj színével, hosszával és a haj- és szőrnemzedékek életkorával van összefüggésben, ebben van a magyarázata annak, hogy a sötétebb hajsál korábban öszül, mint a világos; a férfi később öszül, mint a nő, mert hajszála rövidebb; végül annál korábban áll be az öszülés, minél több hajnemzedék váltotta föl egymást.

sirját. Az összes hősök, akik eddig éltek, szenvedéseiket reám hagyták.

— Beleképezem magam legbensőbb életükbe s akkor az a férfi vagyok, amilyenek magamat tudni szeretném. Ha el akarnám nyomni ezeket a képzeleti képeket, beleörülnék. S csak akkor hagynak el ezek a látások, ha idegzetem teljesen kimerül. Ilyenkor nem szabad újabb benyomásokkal izgatnom magamat. Legyen oly kegyes, asszonyom és jöjjön el holnap.

Amikor elhagytuk a szobát, a függöny mögött egyhangú, vad muzsika hallatszott ki, amely a keleti tánczenéhez hasonlított.

Zagyva ének volt, amelyet hárfán kísérték:

— Miért jöttél el ide?

Hogy a halottat lássam.

Hogy a halottat lássam.

Mint övé, olyan a járásod,

Mint övé, olyan az állásod.

— Miért jöttél el ide?

Hozzám küldött a végzet? ..

TIZENÖTÖDIK FEJEZET.

Amint leértünk az emeletről, a hülve leány ott bóbiskolt a folyosón. Egy szót nem szólva hozzánk, ránk sem nézett, csak keresztül vezetett a kerten s alig hogy kiléptünk, bezárta mögöttünk az ajtót.

— Jó éjszakát! — kiáltottam utána. De semmi választ nem kaptam, csak nehéz léptei hallatszottak, amint a ház felé távolodott, majd a házájót dörömlését hallottam, ahogy becsapta.

— Nos, — kérdezte anyósom, amint a kocsiban elhelyezkedtünk, — hogy tetszett önnek Dexter? Még ilyen örültnek, mint ma, ezideig nem láttam.

— Igazán sajnálom, hogy önnek ellent kell mondanom, — feleltem én, — de örültnek nem találok.

— Hogyan? Nem örült? — kiáltotta csodálkozva Macallan asszony. — Oh Valéria! hogyan gondolhatja ezt az embert élmelmjünk?

— Bocsánat, Macallan asszony. Bizonyos, hogy néhányszor megjáédtam, de daczára annak, kételkedem ezen furcsa ember örütségében. Nekem úgy rémlik, mítha ő csak a gondolatait és gyengeségeit, melyet mi elrejtünk, nyíltan kimutatja és kimondja. Rendkívül élénk a képzelőtehetsége, de ha az nem vesz erőt rajta, azt hiszem, teljesen épeszü ember. A magány, melyben él, hozzájárul nagyban, hogy ezen furcsaságok erősebben kifejlődjének benne. Remélem azonban, hogy ez az őszinte bevallás nem fogja az ön rólam táplált jó véleményét lerontani; ez a látogatás rendkívül kíváncsivá tett a továbbiakra.

— Csak nem akarja őt újólag felkeresni? — kérdezte Macallan asszony.

— Az attól függ, hogy holnap reggel miként vélekedem a dolog felől. Most mindenesetre azt határoztam, hogy holnap ismét meglátogatom. Olyan beszéd tárgyat kezdünk meg, melynek folytatása esetleg az én ügyemnek nagy hasznára válhatik, ez pedig jelenleg életemnek egyetlen érdeke; sajnos, ön cseppet sem helvesli.

— Csak nem akarja őt bizalmasává tenni? — Tényleg akaratom ezt megtenni. Anyi bizonyos, hogy nagy kockázattal, de meg kell próbálnom. Lehet, hogy nem cselekszem okosan, de a pusztia okosság nem vezet célhoz.

Macallan asszony nem tett több ellenvetést. A kocsit egyik rekeszből kivett egy vasúti lámpást és meggyújtotta.

— Ön arra kényszerít, hogy elmondjam mindazt, amit a férje ezen csodálatos tervéről ír. Utolsó levelét, mely Spanyolországból van kelteve, magammal hoztam. Most személyesen is meg fog róla győződni, vajon a fiam megérdemli-e ezt a reménytelen áldozatot, vagy sem.

— Itt van! — szólt, midőn a levelet megtalálta. — Kezdje el a második oldalon, ott önről szól; talán belátja, még mielőtt késő, hogy más elhatározásra kell jutnia.

(Folyt köv.)

SZINHÁZAK
 Szombaton 1908, augusztus 1-én.
Városligeti Nyári Színház Fővárosi nyári színház
A bőregér. Csókkirály
 Operette három felvonásban. Regényes daljáték 3 felv.
 Zenejét szerzelte: Strauss. Kezdeté fél 8 óraker
 János. Másor.
 Kezdeté fél 8 óraker Vasárnap d. u. A cigány báró
 Kiste: Csókkirály

AMERIKAI PARK
 Telefon 4-49. **UJ-ÖSBUDAVÁRA** Igazgató: Friedmann A.
 Nyitva este 6 órától reggel 4 óráig.
 Ma, szombaton, augusztus 1-én
uj, az eddigig felülmúló óriási műsor.
A VARIETEEN, kezdete 8 óraker:
PERZINA 100 dímtöltött kutyával, majommal és kakadúval.
 A legnagyobb Varieté-szenzáció! Először Európában!
COLINI CLAIRONS
 csodás forgószélháncsok.
10 TAKVAI 10 5 HARVEY 5
 eredeti kínai művészet. színdarabművészet.
 The 3 Bontes keleti táncosok, SEMIRAMIS 8 villamos táncosnő, Vienent Mária spanyol szubrett, ELLORA MOITANA kanadai táncosnő stb. JOHNSON et DEAN egészen új dolgokkal. — Ma nagy szenzációs előadás!
25 új szám a Tabarin Moulin Rougeban.
 Kezdeté 12 óraker.
 Az előadást kedvezőtlen időben is megtartják.

BEKETOW CIRKUSZ Városliget
 Telefon 107-46
 Ma szombaton aug. 1-én este 9:45 óraker
XIV. High-Life Estély
 Az intelligencia találkozója. Először „Nino” a világ legerősebb embere. Nino 2 autóbilit cmei fel egyszerre a benne ülő személyekkel együtt. Az autóbilitok súlya 1800 kg. Verona csoport a jelenkor legkiválóbb kerékpárversenyzői 1 férfi 6 hölgy és az egész nagy műsor.

JARDIN de PARIS
 Telefon 15-10. (Párisi kert.) Telefon 15-10.
 Erzsébet királyné-ut és Hermina-ut sarkán.)
 Augusztus hó 1-15-ig
!! A szenzációk műsora !!
Mella Mars, Carli Nagelmüller, László Rózsi, Constance Zinner, Carl Christoff, Fritz Grünbaum Ferenczy Károly.
 Jegyek előrev áthatók Zipser & Könyvél Andrassy-ut 4. szám.
 Telefon 15-10. Az előadás kezdete 9 óra.

PÁLMAIGET” NAGYVENDEGLŐ
 ARÉNA-UT 74. SZÁM.
 Esténként **BANDA MARCI** és **FIAT** zenekarának hangversenye. — Előkelő családok találkozó helye. — Elegendő konyha, kitűnő menü-gyorsok és különleges borok. — Számos látogatást kér tisztelettel.
EKAMP GYULA a bikszádi fürdő étterem volt bérloje.

DELI étterem és kávéház
 a Dunaparti korzón, Wurm-u. sarkán
 Ma és mindennap délután 1/25-1/27-ig és este 1/29-1/31 kezdve az európai hírű
CISKOVSKY
 quartette hangversenye, fényes változatos műsor.
 Helyes és meleg ételek. Rendes polgári árak.

IFJ. SCHULLER FERENCZ
 nagyvendéglője
 VI. kerület, Andrassy - ut 39. szám.
 A szalmazevgyek legkedveltebb étterme.
 Kiváló kiszolgálás

TENNIS-RAKET JAVÍTÓ
 Tenisz-pálya-készítő és felszerelő. Versenyjátékosok egyedüli raketjavítója. — **MACHER REZSŐ** sportüzlete
 Budapest, IV. Koroanaheroz utca 2. szám. (Az udvarban)

Akar Ön kényelmes tartós és elegáns lábbelít viselni? Ez esetben csakis **Angyal** czipőt vásároljon, mely akkor valódi, ha a talpán ezen

Allandó raktár az ország következő üzleteiben

- Abrudbánya, Brassó, Beregszász, Beszterce, Békés, Csikszentada, Debrecen, Deés, D.-Szt.-Márton, Esztergom, Eperjes, Erőmhálya, Fehérlételep, Gyulafehérvár, H.-M. Vásharhely, Halas, Hatvan, H.-Szoboszló, Jgló, Ivaniograd, Kassa, Kiskunfélegyháza, Korompa, Kaposvár, Liptó-Szt.-Miklós, Léva, Miskolc, Munkács, Makó, M.-Sziget, M.-Sziget, Margitta, Maros-Ludas, N.-Kálló, N.-Kapos, Orsova, Pozsony, Pécs, Szatmár, Seps-Szt.-György, Sz.-Somlyó, Sz.-Somlyó, Szilágy-Cseh, T.-Szt.-Miklós, Temesvár, Tasnád, Tata, Ungvár, Ujgradiska, Varannó, Zimony, Zsibó.
- Ozv. Darkó Károlyné, Joan D. Awrigeau, Iczkovits Lajos, Gottstein I. Károly, Huppert Lajos, Potoczki Pál, Effenbein és Klein, Frank J. Mózes, Jeremiás Adolf, Weisz B., Wohl Izidor, Weinberger Mór, Vasilie Bercean, Homotay Károly, Friedmann József, Stern Ignác, Steiner Vilmos, Weinberger L. Farkas, Márkus József, Fran Jurkovic, Pollák I., Karpelesz Testvérek, Stein Lehel, Fekete Lajos, Venetianer Aranka, Pál L., Löffler Ignác, Moskovitz Lajos, Hegyi József, Weisz B. és Társa, Weisz Jenő, Lipezcki Gyula, Mandula Farkas, Ifj. Oláh Bálintné, Grünbaum Jakab, Schicketanz Bertalan, Reif Gyula, Reisch János, Guttman S., Stibi József, Schupiter Lajos, Nagy Sándor, Lebovits Bernát, Deutsch A., Brauch Lajos, Rosenberg B. és Társa, Adler Arthurné, Gottlieb Vilmos, Müller Zsiga, Herskovits és Engländer, Jakob Rosenfeld, Roth Adóif

„Angyal” védjegyű cipők még számo-
 üzletben a felsoroltakon kívül kap-
 hatók.

Viszontelárusítók forduljanak közvetlen-
 az „Angyal” cipők gyárához
Engel Simon
 Budapest, Rákóczi-út 8.

ITT a tavasz!!
 elmúlt atél
 de visszamaradt sok durva ér vöröses arc és kézbori
 Gyorsan és biztosan eltüntet azokat az olismert kitűnő
Regátsy-féle
Magyar-Pipere-Borax
 Allandóan használva az arc, kéz és bőrt, a testbőrt puhán
 üdön és tisztán megtartja
A regátsy-féle MAGYAR PIPERE-BORAX
 eltüntet szepit, pörsonyt, atkát mitessort, patánást
 májfoltot, a ráncos bőrt bársónysimává, a vörö-
 vagy másbarnított bőrt fehérré teszi.
 Gyermekápolásnál, fürdőzésnél nélkülözhetlen.
 Kiváló hatással bír szemgyulladásnál, valamint for-
 és szájjápolásnál. Mosás és vasalásnál a ruhát hófehérré
 és tükörsimává teszi, a nélkül, hogy a ruhának ártana
Ara 30 és 75 fillér. Vidékre 10 nagy doboz
 bérmentve.
Regátsy-féle magyar pipere-borax-krém K 1—
Regátsy-féle magyar pipere-borax-szappan K—80.
 Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és jobb
 fűszerüzletben. — Csak dobozban, nem kimérve
 Egyedüli **Regátsy Kálmán** drogéria Bpest,
 készítője Rákóczi-ut 10.
 Elvételünk a REGÁTSY névre.

Jól lát?
 Ha nem, akkor for-
 dujjon bizalommal
HATSCHEK optikushoz, csak Károly-körút 6. ez. ahol szem-
 üvegek és látásüvegek is legelőcsődten kaphatók
 ingyen ártelvezék bérmentve.

ÉRTESETÉS.
 A nagyérdemű közönséget tisztelettel értesítjük, hogy
KALAP KIRÁLY üzletét **Eskü-ut 6.** átvettük és
 szakszerűleg vezetjük tovább. Saját gyártmányaink
 olcsó elárúsítása, ugyszintén angol és olasz divat-
 kalapok gazdag raktára. Becses pártfogásért eszedzik
Műhely: Hársfa-utca 33. Oszttermann és Stern
 kalapos mester
 Panama kalapok 24 óra alatt készíttetnek. — **«Kalap Király»** Eskü-ut 6.

Butor
 készpénzért és részletre
3 szoba teljes berendezés 360 forintért
 mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba állan-
 dóan készen raktáron a leggyorsabb kivitteltől a leg-
 finomabbig. Képes árjegyzék ingyen, Album 50 fillér
 bélyegben.
Nagy Imre lakberendezési
 vállalata.
 Budapest, Váci-körút 9. (Szerocsen-utca sarok.)

Most jelent meg! Most jelent meg!
VELENCE
 Kalanz magyarok számára
 Képekkel és Velence szines térképével
 Ára 1 korona. Ára 1 korona.
 Singer és Wolfner kiadása, Bpest, Andrassy-ut 10

Közlemény.
 (Kombinált hajózási és vasúti forgalom.)
 A magyar királyi folyam- és tengerhajózási részv. társaság igazgatósága közhírré teszi, hogy a kombinált hajózási és vasúti forgalomban bécsi vagy passai átrakással, Bajorországba vagy Délmagyarországba vagy Svájcba való rendeltetéssel elszállítandó gabona, őrlémény stb. küldeményekre f. évi augusztus 1-vel új kivételes díjszabások lépnek életbe.
 Ezek a díjszabások az 1904. évi augusztus 1-től illetve október 1-től érvényben volt évi július 31-én hatályon kívül lépő I. II. és IV. számú kivételes díjszabásokat pótolják. A f. évi július 31-ig feladott küldeményekre tekintet nélkül arra, hogy azok az átrakási állomásokon mikor érik el még a régi, vagyis a július 31-ig érvényben volt díjszabások díjtételei alkalmazhatók.
 A fenti forgalomban Voralbergbe szállítandó gabona őrlémény stb. küldeményekre az 1904. évi aug. 1-től érvényes III. kivételes díjszabás, illetve annak pótlékában foglalt díjtételek érvénye 1908. évi augusztus 31-ig meghosszabbították. Ez új díjszabások az alulírt igazgatóságánál, valamint a többi részves vállalatoknál megszerezhetők.
 Budapest, 1908. július 29. Az igazgatóság.

A legrövidebb és lezombolhatóbb kartonon kívül új és egyszerű használatú

ponyva-zsák

és kővetőtel gyár és kölcsönintézet

NAGEL ADOLF, Budapest, V., Arany János-utca 10.

Vidéki telefon 95-92. Távirat: Nagel Budapest.

készpénzért, vagy részletfizetésre legolcsóbban

Butor

Ehrentreu és Fuchs

testvéreknél

Budapest, VI., Teréz-körút 9.

Képes árjegyzék ingyen. Telefon 89-59.

Hirdetmény.

A nagykútaí királyi járásbíróóság 1907. 289/88 számú végzése alapján közhírré tesszük, hogy néhai özvegy Kamasz Jánosné született Kaszás Bozsik Agnes hagyatékához tartozó ingóságok és pedig ékszerek, butorok, ágyneműek, képek, ruhaneműek, házi és egyéb felszerelések, lovak, kocsik, stb. szóbeli árverésen a legelőbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett elfognak adatni.

Az árverés folyó évi augusztus hó 13-án délelőtt 8 órakor veszi kezdetét a helyszínén a néhai özvegy volt nagykútaí lakásán és esetleg a következő napokon is, befejezésig tart.

Kelt Nagykútaí, 1908. július hó 28-án.

Előljáráóság

Hallotta-e már?

Megalakult a

Magyarországi Kisbirtokos Szövetség.

Vége a kisbirtokosok is öntudatra ébredtek és felismerték a szervezkedés rendkívüli nagy jelentőségét. Szükséges is volt már, mert állandóan olyan törvényeket hoztak reánk, amelyek legnagyobb hátrányunkra vannak. Ilyen a szeszadótörvény is. Most jön a gyalás alá: A gazdasági kamaráról. A földadóról szóló törvény. Az új birtortörvény stb. stb.

Kisbirtokosok! Ezeknél nektek is jelen kell lennetek! Nem szabad megengedni, hogy folyton nélkülölteket hozzanak törvényeket, rólatok. Ide csoportosuljatok kisbirtokosok! a mi kibontott zászlónk alá. Ingyen megküldjük a "Szövetség Ismertetőjét" és a progressív földadóról szóló könyvet. — Szervezkedjünk kisbirtokosok!

Felvilágosításért forduljatok:

A Magyarországi Kisbirtokos Szövetséghez vagy A „MAGYAR LOBOGÓ” szerkesztőségéhez

Budapest, VI., Cseregy-utca 22.

Hogy lehet a beteg ember ismét egészséges?

UJ GYÓGYMÓD!

A modern orvosi tudomány legújabb vívmánya a

Kataphorese gyógymód.

Rendkívüli gyógyhatása a legsúlyosabb bántalmaknál is oly csodálatra méltóan érvényesül, hogy a biztos eredmények folytán a tiszteletdíj a betegségek gyökeres és teljes gyógyulása után fizethető.

E sehol nem létező kedvezményt azon betegek is igénybe vehetik, kik hosszú éveken át tartó betegségük vagy azok súlyos következményei miatt a gyógyulásra már minden reményt feladtak. E korszakalkodó gyógymód hazánkban egyedül

Dr. MITZGER hírneves intézetében

Budapest, Andrassy-ut 51. (Oktagon) 1. em.

nyer alkalmazást. — Hitelesen kimutatható, hogy közel 67 ezer beteg hagyta el teljes gyógyultán az intézetet.

Külön osztályok a férfiak és nők részére, külön gyógytermek az idegbetegségek, fertőzés utókövetkezményei, elgyengült vagy teljesen elvesztett férfierő, impotencia, hátgerinc-, gyomor és bélbántalmak, külön vér-siphilis és bármely súlyos utóbajainál, száj-, gége-, torok-, orr-, szem- és fülbajok, külön húgy-ivarszervi bántalmak, régi krónikus folyás és égési tüneteknél, vizeletzavarok, hólyag-, vesébántalmak, aranyórnál, külön a cauz-, köszvény- és hűdési állapotok, "fejébántalmak" és bőrbajok gyógyítására.

Az intézet, mely páratlan gyógy sikerei révén világszerte mint egyike a legjobbaknak van elismerve hazánkban, mint speciális szaktintézet megközelíthetetlen magasságban áll, sőt a külföldi gyógyhelyeket is messze tulszárnyalja, minek legfényesebb bizonyítéka, hogy a betegnél minden kockázat már előre ki van zárva, miután bármely régi eredetű gyógyíthatatlannak tartott bántalomnál is a tiszteletdíjat teljes felgyógyulása után fizetheti a beteg.

Gyógyítást az intézet csak személyes szakszert, alapos vizsgálat után fogad el, mely tehát a beteg személyes megjelenését legelőször feltétlenül szükségessé teszi, mert csak a legújabb vizsgálati eszközök segítségével megállapított diagnózis alapján lehetséges czéltudatos egyéni tudományos gyógykezelés és ennek alapján teljes sikerű gyógyeredmény. Prospektust és levelekre felvilágosítást díjtalanul küld az intézet.

Az intézet egész nap nyitva.

Ujdonság!

Gamsbua

Ujdonság!

— K. 380-tól felfelé. —

A. Sachsel Bécs

Kalapkészítő

XVII., Kalvarienbergg. Nr. 34., II., Taborstrasse Nr. 39., XVI., Neulerfelderstr. Nr. 2.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Most jelent meg!

AZ ARANY POLGÁR

REGÉNY.

Írta: **LOVIR KÁROLY.**

Singer és Wolfner kiadása, Budapest, VI., Andrassy-ut 10.

Ara 3 korona

Mindenfitt kapható a legújabb

Weider tejszín és Zsolna csokoládé

Csokoládé dessert bonbonok.

Weider Ármin és Béla

csokoládé és csukorkagyár ZSOLNA.

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert egy és kétsövű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, céllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemlés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Most jelent meg:

A BELGYÓGYÁSZAT TANKÖNYVE.

Irták

Dr. Gerhardt D., egyet. tan., Jena; Dr. Gumprecht F., egyet. tan., Weimar; Dr. His W., egyet. tan., Göttingen; Dr. Kraus F., egyet. tan., Berlin; Dr. Krehl L., egyet. tan., Strassburg; Dr. Matthes M., egyet. tan., Köln; Dr. Mering J., egyet. tan., Halle;

Dr. Minkowski O., e. t., Greifswald; Dr. Moritz F., egyet. tan., Giessen; Dr. Müller F., egyet. tan., München; Dr. Noorden K., egyet. tan., Bécs; Dr. Romberg E., egyet. tan., Tübingen; Dr. Stern R., egyet. tan., Borszsló; Dr. Vierordt O., egyet. tan., Heidelberg.

Kiadta **Dr. MERING J.** Az ötödik (1908.) kiadást fordították **Dr. KOVÁCS RICHÁRD** és **Dr. LAUFER LIPÓT.**

Átmozte és előszóval ellátta **Dr. KORÁNYI SANDOR** a budapesti egyetem nyilv. rendes tanára.

Két kötet. 229 ábrával és 6 táblával. Ara 30 korona.

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

Kapható könyvkereskedése (Wodianer F. és Fial) r.-t.-nál, Budapest, VI., Andrassy-ut 21. szám és minden könyvkereskedésben.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V. Eötvös-utca 6/C. 286

Kastély
(Biharmegyében) gyönyörűen berendezve, két melléképülettel, parkkal, hozzá egy 7000 koronát jövedelmező szőlővel eladó. Cím megtehető: Mosse Rudolfnál Budapest, Nádor-utca 11. 27809

Butorvevőknek
ajánlom az 1908. évről kitűnő minőségben elkészült mintaberendezéseket asztalos és kárpitos butorokban, melyeket újabbak előállítására miatt 30%-kal olcsóbban míg a készlet tart elárulom. Sarkány J. butoriparos, VII., Erzsébet-kört 26. Zion palota.

Badacsonyi vidéki
finom hegyi borokat, csemegezőlöt mérsékelt áron szállítok. Balogh Gyula szőlőgazdasága Balaton-Henye. Arlap ingyen.

Modern lakások
III., Lajos-utca 70 sz. novemberre 2-3-4-5 szobával, minden modern kényelemmel, gáz, villany, kiadók. Ugyanott tágas pinczehelyiség.

Óriási öszibarack
durancái befőzésre és csemegezésre, Gyöngyös-Vison-tai csemegezőlöt 5 kilonként 4 koronáért, kajszin-barackot zamatos körtét 3 koronáért, ringlotot, cukor és rétes almát 2 korona 50 fillérért. „Mátra-gyöngye” görög, turkesztán, cantalup és ananász dinyenyét, vasuton 25 kilonként 7 koronáért szállít Löwy Gyula mintagazdasága Gyöngyösön.

Műasztalosnál
készen kaphatók sima fényezett halószobák, csemegezők, mahagoni és szürke jávorfából igen jó minőségben raktár tulzsfaltsága miatt igen olcsón. Néhány sima angol ebédlő berendezés és új butorok is vannak készen. Réti, Lónyai-utca 25.

Zalogcédulákat,
brilliansokat, ékszerket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb áron veszek. Brilliansokért többet fizetek, mint amennyit vették. SCHILLER IZIDOR, Sip-utca 8. 27133

Kolozsvári
fogytadományi és állam-tudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítettünk elő a legrövidebb idő alatt kiprobált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikerét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójából speciális tanfolyam, melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere utáni igen olcsó díjazással. Levélbeli érdeklődésekre kiemelten válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és Államvizsgákra (egyes tárgyakból is) Kolozsvárra, Budapestre ugyiszintén államszámvevőtanulmányok teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi szeminarium, Budapest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt Rózsa-utca 44.)

Csemegezőlöt
legszebb fehér és piros Chasselas 5 kilonként 3 koronáért, óriási almát, zamatos körtét, nemesfajú szilvát 2 koronáért szállít Müller J. szőlőtelepe Kis-kunhalas.

Pótvizsgákra
Pogári, gimnáziumi, kereskedelmi, real, mai gánvizsgálatra, gimnáziumi különböztetve és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyeget kérek. 27808

Koporsó asztalosok
részére mindennemű koporsók díszítései összes lemelkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytársaság, Nagymező-utca E 46. szám. 27903A

BUTOR
árverésről, finom és egy szobor butor, halószobák és garson szobák szalon bór-fotellek, gyönyörű szék, díván, borszék, íróasztal, porzsaszőnyeg és egyes darabok; Földes B., VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Stenografai
Rákóczi-ut 60. I. em. ezelőtt Váci-kört 83. Ingyenes gépirasoktatás az összes írógéprendszereken. Díjtalan és biztos allasközvetítés. A „Stenográfia” országos Gábelberger gyorsíró- és gépiroiskolában havonta új magyar, német, gyorsírási, gépirási és kereskedelmi szaktanfolyamok kezdődnek a legelőnyösebb feltételek mellett. Levelező és vitairásu-kurzusok. Az egyes tanfolyamok okleveleis gyorsíró- és kereskedelmi akadémiai rendes tanárok vezetés alatt állanak. Sokszorosított és másolóiroda. Beiratások naponta az intézet helyiségeiben kizárólag Rákóczi-ut 60. Össze nem tévesztendő hasonló hangzású iskolákkal.

A legelőnyösebb részleírtetésre
zongorát,
pianinót,
czimbalmot,
hegedűt
készpénzbeni áron a legújabb rendszerű
bankhitel
utján kizárólag csak a
Reményi vagy magyar hangszertelepon.
Prospektus és árjegyzék ingyen.
Budapest, Király-u. 53. szám.

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások üzletek feltűnés nélkül megfigyelését a elűnt egyének és névtelen levelek íróinak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Lőr János, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 103-52. 28587

Parketagyár
Gyöngyösön ajánlja gyártmányait. 27733

Vadászfegyver
gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként is potom áron eladó. Közöttük Toplewer-kulcsu Lancaster 20 forint, Előrefekvő lakalszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Grener-zárú, Bücksflinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Drilling, valódi Krupp acélsővekekkel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghammerles, ugyanitt Görz Zeiss, Voigtlander és más finom fényképezőgép, egy perzsaszőnyeg és egy motorke-rekár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radónál. 49082

Szefü
és cukorkorték, csemege és rétesalma, zöldrínglő, paradicsom, káposzta, ugorka, tölthetőpaprika, tejjeskukorica, turkesztán, és görög dinye, vajban vegyesen vagy egyenként postakosaranként 2 kor-ért, ismételadókknak külön árajánlat. Gyümölcskivitel Csongrádról.

BELHURUT,
(hasmenés) gyomorgörcs legjobb gyógyszer a BARTA-féle FEKETE-APONYA GYÖGYEBOR gyógyszerészek és fűszereseknél 1 üveg ára K 1.60. 5 üveget 8.- koronáért bérmentve szállít a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepes-m. 26971

Modern urasági butorok
alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.
GROSZ SANDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értéket kifizetem.
Singer Jakab ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám, Izabella-utcasarkán

Telt kebel.
Telt kebel két hónap alatt
Pilules Orientales

(keleti pilulák) Alkalmas, az egyedül-lik. Alkalmas, melyek a mellét fejlesztik, szilárdítják, helyreállítják a női mellnek természetes szépségét, anélkül, hogy az egész testnek ártanának. Garancia az eredményességért.
Orvosi kiválósegítő. Ajánlja. Abszolút diszkrét. Egy doboz huzennalati utastásáért franko 4-45 korona. Széleses beküldése vagy 8-75 korona utánvétel mellett.
I. RATIÉ gyógyszerész PARIS. Raktárak: Bécs, R. Pserhofer gyógyszerész, Singer-strass 15 Budapest. Török József gyógyszerész Király-utca 12.

Villamos világítás
saját dynamóval, lakóháznak, gazdaságok részére. Telefon és villamos cikkek árjegyzéke ingyen. Arájánlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Hartner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

30 forint. Varrógépek
egy új valódi eszaki Singer varrógép szárazkormányú 5 évi időtartással oaktia
SINGER A.
Műgépeszél Budapest, főútel Akácia-utca 55. Minden-szemű varrógépek javítását legutányosabb áron elvállalom. Árjegyzék ingyen.

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, eladó vagy raktár
Laub Lipót, BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Művészies kivitelű és polgári
Butorok
óriási választékban kaphatók készpénzért és részletre
Möbutor kereskedelm Részvénytársaságnál BUDAPEST, Aranykéz-utca 5 68 Váci-utca 9. sz. Butor-album 1 korona. Asztalok készítményeire kölcsönt adunk bármely nagyságban.

Csemege
és rétesalmát, tábla és szefükorték, zöld ringlót, káposztát, paradicsomot, tölthető paprikát, tejjeskukoricát, turkesztán, cantalup és görög dinyenyet vegyesen vagy egyenként postakosaranként 2 kor-ért, ismételadókknak fejeskaposztát nagy keményfejtűket 12 és 16 kor.-jával, paradicsomnak métermázsáját 16 kor.-ért, tölthetőpaprikának és ugorkának százát 150 kor.-ért, görög dinyének mázsáját 8, turkesztán és cantalup dinyének 16 kor.-ért előleg beküldéssel szállít Szabo Csongrádról.

Vi ékiek figyelmébe
Remek szép két nagy utcai szoba, lépcsőházi külön kijárat, Auer gáz világító, szép fürdőszoba. Lift használat. Mindenhez közel, a ház előtt villany megállóhely napokra kiadó, egyenként is. Rákóczi-ut 30. II. 5.

Butor
részletre is mélyen leszállított áron kapható a Butor-Udvarban Budapest, VI., Eötvös-u. 17. (Andrássy-ut sarkán.) Árjegyzék ingyen.

Saját gyártmányú vas- és rézbutorok
Részletre 45.- frt Vaságy matracra 8.50 • Gyermekágy 11.50 • Sodronyágy-betét 3.50 • Vas- és rézbutorok gyártásában. 28048
WEISZ LIPOT Király-utca 99. szám. TELEFON 57-01.

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, tróda berendezések rész- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bérmenturák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. szám I. emelet 263 Kármány-utca sarok.
INGYEN
bérmentve és titoktartással küldjük érdekes ábrás
GUMMI-
hálóanyag stb. ről szóló árjegyzékünk.
GUMMI - HALHOLYAG 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 kor. tottja
NAKIRA valódi indiai fűri-különlegesség tuozatja 12 korona.
Uterus - Spray egujabb női különlegesség 14 kor
PESSAR OCLUS női szer 3-11 kor.
MINTA-GYŰJTEMÉNY 12 db legfinomabb övszer 4 k.
IRRIGATOR 3 koronáért, 10 koronáért.

INGYEN
küldjük
múlábak műkezek támgépek sérvkötők
stb. ről szóló legújabb nagy képes árjegyzékünket
universális sérvkötők páratlanok. Kis onyhe nyomású polotával a legnagyobb áron is elzárható.
HASKOTÓK, Gummiharisnyak stb. mérték szerint készíttetnek.
MAGYAR ORVOSI MŰSZER-TÁR Budapest, VII., Rákóczi-ut 32. Pontos címre és a város központjára gyűjtünk.

MEGHODITOTTUK A VILÁGOT!
GEREBEN BELA KRISZTOF 2

Eladó.
egy Szentbarnáthegyi 9 hónapos kutyá kölyök igen szép példány. Rónay István Egyek.

Perfect
magyar-német gyors és Yost-gépirónó kezdő fizetéssel azonnal felvételtíró Csáky László lakfalvi vas és aczélevar r. t. központi irodájában Budapest, IX., Csillag-utca 4. Saját-kezüleg írt német-magyar ajánlatok személyesen nyújtandók be. 5597

Magyar Tanügyi
Intézet (Hatóságilag engedélyezve.) József-kört 10. Felvilágosítást nyújt úgy bel- mint külföldi iskolákról, elintéz minden a tanügyi körébe tartozó ügyet, elintéz iskolai beíratásokat, gondoskodik középiskolai tanulóknak, egyetemi hallgatóknak tiszteességes családnak lenendő elhelyezéséről, ellátásáról. Szülőket gyermekeiknek minden egyes tanfárgyból való ömönételéről az iskolában, valamint lakásán való viselkedéséről kéthe tenként, illetve havonként körülményesen értesíti, reájuk felügyel. Beszerzi a könyveket és taneszközöket. A tanulók korrepetálásáról gondoskodik. Tanító-személyzetet (tanár, nevelő, tanító, nevelőnő) ajánl, illetve elhelyez. Tanácsot, felvilágosítást és utmutatást ad magánvizsgálati ügyben. 28849

Egy distingvált
és előkelő urinó ismeret-seget ohajtana kőtni csak- is intelligens és művelt ural. Leveleket „C. S.” alatt postrest. főposta.

INGYEN
DRÁGABB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP
NAGYÍTÁSOK
ADUNK EGY ÉLETNAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁRT DISZES PASZPARTUVAL 55-68 CCM NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA SZÍNES
OLAJKÉP
ARA 10 KORONA. KÉPVISELŐK MINDENÜTT FELVÉTBEN.
SZAVATOSSÁG
MINDEN IRÁNYBAN RAFAEL FÉNYKÉPNAGYÍTÓ ÉS PESTÉSZETI MŰTEREM BUDAPEST, VI. ROTTENBILIER-U. 40. KÖZMŰTETVE AZ 1908. ÉVI PÁRISI NYERÉSEK MELLETT MINDENKÖZÖSI KIVÁLTÁSON DISZKOLEVÉL, KERESZTÍTEL ÉS ARANY-ÉREMMEL.